

Biblioteca Națională  
a Republicii Moldova

Proiectul Editorial „*Moldovica*”

Colecția „*Clio și Biblon*”



*Academicianul Petru Soltan*

Chișinău 2011

*„, Oricare dintre noi, măcinat de pietrele vieții, coboară dintr-o neuitată copilărie, de pe un munte al poeziei, dintr-un cer al credinței, de pe un olimp al filozofiei. Pentru mine și copilăria, și poezia, credința, întreaga mea filozofie, chiar și prematura dragoste, țin de Babilonul Matematicilor. De acolo cobor, de unde m-a rătăcit neascultătorul meu subconștient, acel Ego ascuns și nesupus, acea proprie umbră de ființă, întinsă și așternută-n zare ca de la un soare de dimineață, tangent pe linie de deal. Cine a simțit-o n-o uită”...*

*„Lumea și eul descoperit cu precădere prin realizare de carte. Fericirea o concep deoarece am prieteni. Mă simt acasă prin verbul pe care l-am ajutat să redevină limba noastră, pe care o vorbim, o scriem. Sunt și eu susținut și ajutat de poezie, la rândul ei. Deși avem parte numai de gloanțe, obstacole, zid, fereastră, zidul și cu fereastra creează câmpul de atracție diferit cu cutele obișnuite ale dorului în stereotipie. Ceva pare mai departe decât realitatea inversă, în distihul  
Doru-mi-i de dumneavoastră  
Ca unui zid de o fereastră...”*

*Acad. Petru Soltan*

## NOTA ALCĂȚUITORULUI

Prezentul volum vine în completarea unei serii de publicații apărute în colecția „*Clio și Biblon*”, inițiată și editată de Biblioteca Națională și constituie valorificarea activității unei personalități de prim rang a timpului nostru – Petru Soltan, savant cu renume mondial, specialist în domeniul geometriei, topologiei și matematicii aplicate, fondator de școală științifică, Doctor Honoris Causa al mai multor universități, Academician al Academiei de Științe a Moldovei, membru de onoare al Academiei Române, deținător al Ordinului Republicii, fruntaș al vieții publice, scriitor, publicist.

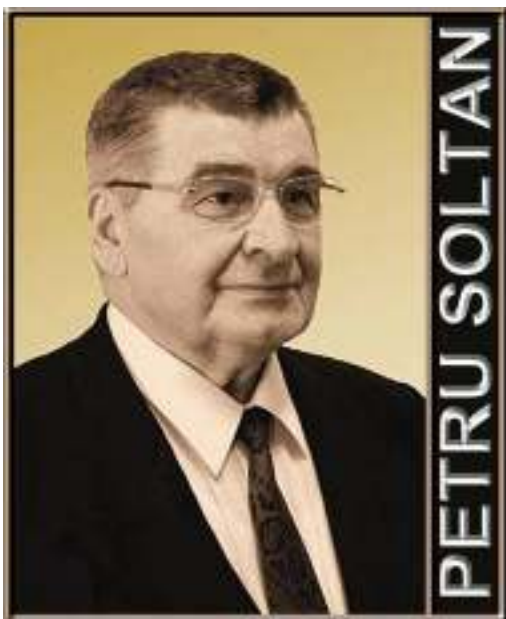
Este o primă încercare bibliografică cu tendință exhaustivă și universală de cuprindere a operei sale, fiind realizată prin valorificarea potențialului informativ de care dispune Biblioteca Națională (inclusiv resursele Internet), precum și al bogatului fond documentar aflat în arhiva personală a savantului, cuprinzând perioada anilor 1954 - 2011.

Demersul nostru nu e diferit de cel practicat pentru astfel de ediții. Oferind o adresabilitate nelimitată, lucrarea își dorește să fie un ghid cât mai complet în numeroasele publicații semnate de/sau despre Academicianul Petru Soltan, și are drept scop de a propune, din punctul de vedere al informațiilor bibliografice existente, o imagine a contribuțiilor aduse științei, culturii sau vieții publice.

Materialul informativ selectat a fost grupat în capitole distincte, ce îmbină criteriul cronologic, cu ordinea strict alfabetică a numelui autorului sau a titlului.

Descrierea documentelor a fost efectuată conform normelor bibliografice unanim respectate, păstrându-se limba originalului (cu excepția capitolului 11). De asemenea, lucrarea include texte evocatoare ale unor personalități de notorietate din domeniul culturii și științei de la noi și din străinătate.

Valeria Matvei



## Personalități românești de prim rang:

### Academician Petru Soltan - viața, opera și activitatea științică

Primul dintre cei 10 copii ai unei familii de la țară, acad. Petru Soltan s-a născut în localitatea Coșnița (Transnistria), Republica Moldova, la 29 iunie 1931 (oficial în buletin 1930), de naționalitate român. Mama decedează la 31 ani, având 7 copii. Tatăl se căsătorește a doua oară, crescând familia cu încă trei copii. E admis în clasa întâi a școlii medii din sat, la 11.02.1939, în anul când de-acum putea fi considerat că are 8 ani. Pe data de 20.05.1944, satul e evacuat de nemți și trimis la coloniile nemțești din Sudul Basarabiei. Reîntors, nu în întregime, la baștina lăsată în paragină de la momentul evacuării. Căsătorit cu Liuba Mangul, are un copil Valeriu Soltan, actualmente profesor plin la o universitate din Washington.

Angajat în serv.: Șef de laborator Universitatea de Stat din R. Moldova, str. A. Mateevici 60, Chișinău, MD-2009, R. Moldova .

Termină Școala secundară din satul natal, între 1939-1946, apoi clasa a 8 la școala nr. 4 de băieți din Chișinău, între 1946-1947. Urmează Școala medie rusă nr.2 din orașul Tiraspol (1947-1948, conform atestatului), apoi Institutul Învățătoresc din Tiraspol (1948-1950) și Institutul Pedagogic din Chișinău (1950-1952). În cadrul acestuia se manifestă cu lucrarea originală *Generalizarea teoremei lui Pitagora pentru figuri multidimensionale*, obținând primul loc la concursul republican al lucrărilor studentești, iar la cel unional - o mențiune și un premiu în bani. Conform acestora, este practic impus să devină Doctorand la Universitatea *M.V. Lomonosov* din Moscova (1954-1958). În acest răstimp la Biblioteca Centrală din URSS studiază cărțile scoase de la index cu privire la istoria românilor, în special și a primei Enciclopedii Sovietice în care noțiunea de moldovean este identică cu cea de român, lăsând în mod obligatoriu urme - numele celui care a utilizat cărțile respective. La aceeași Universitate - lider în promovarea românismului printre moldovenii de la Moscova, organizează întâlniri într-un enorm hol al Universității. În 1956 este propus în comitetul organizatoric în scopul organizării protestelor ale Facultății mecano-matematice contra invaziei a



armatei sovietice pentru înăbușirea răscoalei din Budapesta. Protestele au ținut o săptămână (asupra consecințelor nefaste a celor menționate pentru persoana în cauza - a se vedea mai jos).

#### GRADE ȘTIINȚIFICE ȘI ACADEMICO-UNIVERSITARE

- Doctor în științe fizico-matematice (Institutul de Matematică "V.A. Steklov" al AȘ din URSS, 1961).
- Doctor habilitat în științe fizico-matematice (Centrul de Calcul al Academiei de Științe din URSS, 1971). În acest doctorat este fondată de autor originala teorie a d-convexității apreciată în lumea matematicienilor de pe mapamond (a se vedea compartimentul PUBLICAȚII). În 1972 realizează deschiderea Facultății de Matematică și Cibernetică și Centrului de Calcul ale Universității de Stat din Chișinău.
- Profesor universitar (Moscova, aprobat de Comisia Superioară de Atestare din URSS, ianuarie, 1973).
- Ales membru corespondent al Academiei de Științe (AȘ) din R. Moldova (decembrie, 1972), chiar dacă Biroul de Matematică al AȘ din URSS, în ședința de la Chișinău, în frunte cu regretatul academician N.N. Bogoliubov-tată, recomandă primului secretar Ivan Bodiul al c.c. din RSSM, în octombrie 1972 ca PC să fie ales direct academician. Ba mai mult, N. N. Bogoliubov, la sesizarea acestui din urmă, confirmă că ar fi bine ca PC să fie inclus în rezerva c.c. pentru conducerea AȘ din republică (Arhiva păstrează demersul respectiv al AȘ din Chișinău), chestiune cu mult ghinion (a se vedea mai jos).

#### DECORAȚII

- Medalia *S.A. Vavilov* (Moscova, 1991).
- Doctor Honoris Causa al Universității *Babeș-Bolyai*, Cluj-Napoca, România (mai, 1992).
- Ales membru titular al Academiei de Științe din Republica Moldova (1992).
- Doctor Magna cum Lauda al Universității Libere Internaționale din Republica Moldova, Chișinău (1993).
- Om emerit al Republicii Moldova (1994).
- Medalia *Meritul Civic* (1996).
- Doctor Honoris Causa al Academiei de Studii Economice din Republica Moldova (1998), formată la inițiativa PC, conform propriului concept.
- Medalia *Mihai Eminescu* (2000).
- Doctor Honoris Causa al Universității de Stat din Tiraspol retrasă la Chișinău (2000) prin Hotărârea semnată de PC, fără a pune la curent Președintele Republicii.
- Medalia *Dimitrie Cantemir* a Academiei de Științe din R. Moldova (2001).
- Ordinul Republicii (2010), decorație supremă.

#### POSTURI

- Profesor și director la școala medie nr. 1 din Hâncești (1952-1953).
  - Asistent la Institutul pedagogic din Chișinău (1953-1954, 1955-1958 – prin cumul, 1958 – 1960). Din 1960 asistent la Universitatea de Stat din Chișinău. În septembrie 1960 protestează oficial contra refuzul rectorului de a deschide grupuri cu predarea în limba română la facultatea fizico - matematică, personal informând Ministerul Educației. Problema se rezolvă în 1961.
  - Profesor asociat la Universitatea de Stat din Chișinău (1963-1970).
  - Șef de catedră Matematică Aplicată (1966-1973).
- În această postură, PS îl întâlnește pe regretatul Nicolae Testemițeanu pe culoarul Institutului de Matematică (vezi alineatul ce urmează imediat), zicându-i:

“Vă cunosc din spusele lui Ion Druță. Mie-mi spune Petru Soltan. Ce căutați pe aici?”.

“Pe când eram ministru (sănătății), vicepreședintele AȘ îmi deschidea ușa cu piciorul, iar acum de câteva zile nu-mi acordă cel puțin o mică audiență” (menționatul vice ținea și funcția de director al institutului indicat).

“Da care-i problema?” întrebă PS.

“Fiind destituit din postul de ministru, sunt un simplu medic la Traumatologie, însă eu aveam un plan mare de amplasare și construcție a tuturor edificiilor medicale și curative necesare pentru populație, însă asta fără calcule matematice e imposibil a le face”.

”Sunteți de acord să mergem la catedra mea și să discutăm?” întrebă PS.

“Vă previn: mi s-au promis doar cinci mii de ruble pentru un an”.

“N-are importanță”, remarcă PS.

Ideea exministrului prezenta cea mai importantă prioritate pentru bieții noștri oameni, mai ales, pentru cei de la țară, în majoritate români. Catedra în cauză dispunând de finanțe, obține acordul rectorului Universității pentru a selecta pe cei mai rafinați matematicieni, programiști cu experiență aplicativă. S-a lucrat săptămânal în cadrul unui seminar special doi ani de studii succesiv. PS n-avea drept să ridice un ban pentru coordonare și consultații. Dl Nicolae Testemițeanu explica la tablă situația localităților din raioane. Era necesar a găsi un echilibru, în care pe de o parte, orice pacient se cerea să nu întrecă o distanță anumită în caz de nevoie, pe de altă parte, să nu depășească investițiile care ar putea fi turnate din buget. Schema amplasării a fost gata în timpul celor doi ani și realizată în decurs a circa 15 ani. Această operă grandioasă a obținut Premiul de Stat al republicii. PS a refuzat să între în echipa celor 5 persoane pentru premiu - din considerente pentru ca nu cumva să piardă Testemițeanu, însă la Comisia de obiect cuvântul lui PS a fost decisiv.

- Colaborator științific superior (0,5 normă) al Institutului de Matematică al Academiei de Științe din R. Moldova (1965-1970).

- Profesor la Universitatea de Stat din Chișinău (1972-1973, în perioada 1973, iunie 1986 - prin cumul).

- În anul de studii 1970-1971, colaborator științific. An în care PS, în cadrul aceleași Catedre de Geometrie și Topologie a Universității menționate din Moscova, prezintă al doilea doctorat, aprobat pentru susținere. Ultima procedură se realizează în decembrie 1971.

- La finele anului 1972 primul secretar al c.c. al PCM Ivan Bodiul propune cu insistență dură ca PS să preia funcția de director al noului Institut pentru Cercetări în Domeniul Planificării din R. Moldova (practic al Guvernului). O propunere diabolică. După 45 zile PS decide să refuze. PS este chemat de Artiom Lazarev, rectorul Universității, care spune: “*Ne droji. Bolše bedî ot otkaza nejeli ot prineatia predlojenia*”. (Bodiul pozvonil Iachimu Sergheeviciu (Președinte al AȘ) i skazal, cito Soltana nado provesti cerez jernova jizni) (Nu tremura. E mai mare nenorocirea în caz de refuz, decât de acceptare a solicitării (Bodiul l-a sunat pe Iachim Sergheevici și a spus, că pe Soltan e necesar a-l trece prin râșnița vieții).

Când vine cineva să-l fotografieze pentru întreaga prima pagină a revistei *Cultura*, PS îl contactează pe redactorul șef, spunându-i că asta îi face rău, acela-i răspunde: “Nu pot să fac nimic: asta e decizia Colegiului de redacție. Desigur, adevărul era altul, ce se explică prin următorul. PS este invitat la ziarul *Sovetskaia Moldavia* să semneze șpalturile articolului “*Net menia bez russkogo brata*”. PS n-a știut nimic asupra

pregătirii al acestuia cu o fotografie destul de mare și a roșit. Doamna care l-a scris îl întreabă: *“De ce V-ați îmbujorat? Doar nu l-am scris eu?”*. Dânsa, pare, cu numele Grecul, zice: *“Prikaz s verhu. Otkaz ot podpisu - vam hana”* (Ordin de sus. Refuz de a semna - echivalent cu moartea). Toate acestea pentru a mă face mai cu rating decât sunt. Astfel în 1973 este forțat de primul secretar să părăsească piramida sa construită la Universitate și să fie numit director la instituția menționată ce figura doar pe hârtie (chestiune alogică: PC e matematician teoretic). Protocolul cerea: PS era necesar să se prezinte mai întâi la Președintele Gosplanului, apoi acesta îl trimite la un șef de secție al c.c.. Acest din urmă previne PS că în ajunul ședinței Biroului c.c., la ora 10 să între la un secretar al c.c. Acest secretar analizează exteriorul PS, apoi îl interoghează cu niște chestiuni standard, manifestând o bunăvoință artificială. Când se termină interogarea PS e prevenit: *“Pri vhode na zasedanie derjati partiinî bilet raskrîtîm. Nado pokazati cito Vî plotite clenskie vzosî vovremea”* (Intrând la ședință, să țineți carnetul de partid desfăcut. E necesar a demonstra că la timp plătiți cotizația). PS replică: *“No ia ne chlen partii”* (Însă eu nu sunt membru de partid). Secretarul se uită nedumerit și imediat ia decizia: *“Nacialo zasedania v 10.00. Vî priidete ko mne v 9.30. Vî svobodni”* (Ședința începe la 10.00. O să veniți la mine la 9.30. Sunteți liber.). PS la ora fixată obține carnetul de partid, acel secretar cu o nemulțumire pe față îl felicită. PS i se săgetează memoria cu prorocirea prietenului de pe atunci, Ion Druță: *“Mie nu-mi place situația ta de membru al Academiei: ai să ajungi un cal legat cu o frânghie lungă de un par și au să te mâne cu un bici până ai să cazi la rădăcină”*. În cele ce au urmat această previziune o să-și demonstreze veridicitatea totalmente. Că a fost făcut membru de partid peste noapte fără cererea și prezența PS o mărturisește academicianul Gheorghe Rusnac, fost secretar de partid și rector al universității, în prezența lui Ion Druță și Grigore Vieru).

- Ales Membru al Prezidiului al AȘ din Republica Moldova (1974 - 1978). La insistența regretatului M. Keldîș, Președinte al AȘ din URSS, Prezidiul AȘ din republică anunță un loc vacant de membru titular pentru PS. Primul secretar al c.c. Ivan Bodiul îl scoate de pe liste: acest din urmă pretindea, la momentul potrivit, să ajungă în fruntea AȘ, chestiune cunoscută: sunt martori care au auzit din spusele acestuia.

- În timp de 13 ani P. Soltan a format o instituție prestigioasă în URSS, directorul căreia este numit membru al Gosplan-ului din URSS. Doar la *Institutul lui Soltan* (așa i se spuneau în URSS, mărturisire a fostului prim-ministru Ion Ustian) funcționa în mod automatizat modelul renumitului economist din SUA, Leontief. Directorul respectiv dispune de autoritate și influență. Noul președinte al AȘ din URSS Anatoli Aleksandrov, în 1983, propune guvernului de la Chișinău a fi ridicat acest director la cel mai înalt post în cadrul AȘ din republică. Ghinionul i-a amputat: precum s-a mai menționat, Bodiul ținea PS permanent în vizor. Cu atât mai mult că din cei 600 salarizați ai institutului indicat majoritatea erau români-moldoveni. Un an și jumătate țin controalele din partea c.c., K.G.B.-ului, ministerului de finanțe, departamentului de crime economice (OBHS), Gosplan-ului, AȘ. Însă nu se depistează încălcări care ar fi suficiente pentru scoaterea din funcție a directorului. Încep mistificările, difuzate cu răsunet în masmedie. Și doar informația adusă de la K.G.B. din Moscova asupra activității publice a PS de pe timpul doctoranturii rezolvă problema: a) directorul este eliberat din post cu inscripția în cartea de muncă: *“Se eliberează din funcție, 13 martie 1986”*; b) PS e dat în judecată sub pretextul: *“Osobo opasnîi prestupnik. Nedostacea 49 tîseaci rublei”* (Un criminal extrem de periculos. Prejudiciu (Manco) - 49 mii ruble). Academicianul D. Gherman, contactându-l pe Ministrul securității din RSSM,

Lavranciuc, la cheștiunea primului: "*Ce vă bateți joc de prietenul meu. Eu l știu bine: el nu poate să fure*". Al doilea răspunde: "*Emu hoteat spustiti krovi*". Se cunoaște (sunt martori) că persoana în cauză, figura într-o listă de pe masa lui Ligaciov, secretarul doi al c.c. al P.C. din URSS. PS e salvat de *Europa Liberă*, *Vocea Americii* și marii matematicieni din Moscova (inclusiv și de menționatul Anatol Aleksandrov).

- Șomer, fără drept de a activa conform specialitatii (martie 1986 - februarie 1987). PS i s-a spus că are drept să ocupe doar un post de paznic, sau alt serviciu echivalent cu acesta, unde nu e în stare a influența lucrătorii din jur.

- Membru al comitetelor de inițiativă pentru formarea, mai întâi, a Mișcării Democratice, apoi a Frontului Popular din republică (1987-1988), propuneri ale Uniunii Scriitorilor din RSS Moldovenească. Conducerea Frontului Popular, precum și Comitetul Republican de Opinii Publice, propun în 1989 în mod oficial ca PS să fie aleasă Președinte al AȘ din republică (regretatul martir al neamului românesc Gheorghe Ghimpu duce personal Decizia conducerii Frontului Popular la Prezidiul AȘ). Însă prin inerție, astfel de probleme se rezolvau încă de c.c. al PCM. Alte încercări în acest sens au fost sugerate în Parlament, pe la sfârșitul anilor '90, de către acad. Mihai Cimpoi. Însă Blocul Democratic din Legislativ de acum era în destrămare.

- Prim vicepreședinte al Frontului Popular (1989-1990). La inițiativa lui Gheorghe Ghimpu, susținută de Petru Soltan, n Grădina Catedralei devastate se convoacă un mare miting cu ocazia Revoluției din România. Era lume peste lume. Prin cuvântul său, PS culege mai întâi strigăte, apoi ovații furtunoase. Elaborează Programul Electoral al Frontului Popular pentru alegerile parlamentare din 1990, în care se cerea și autocefalia Bisericii, însă asta a fost nonconsiderata.

- Ales Membru al Prezidiului, Președinte al Comisiei pentru Știință și nvațamant ale Parlamentului R. Moldova (1990 - 1994). Primul act normativ al Comisiei respective în ceea ce privește utilizarea în R. Moldova a glotonimului *Limba Română* a fost elaborat și semnat de PS. Act care n-a fost abrogat până în prezent. n acest răstimp, P. Soltan, având oferte de la Universitatile din București, Cluj-Napoca și Iași de a accepta bursieri din Republica Moldova, trimite la Universitatile respective telegrame pentru a confirma prin semnătura rectorului și a contabilului-șef numărul de burse disponibile. Reacțiile au fost unanime: bursele aparțin Ministerului Educației al României, iar instituțiile respective dispun doar de locuri pentru bursieri. O sugestie extrem de importantă a venit din partea reputatului profesor de estetică de la Universitatea *Al. Ioan Cuza*, prietenul lui PS de pe timpul doctoranturii de la Universitatea *M.V. Lomonosov*, anii 1955-1958, Radu Negru (regretatul), vine cu o sugestie spontană să fie dus imediat la București PS cu autovehicolul său la Adunarea Deputaților. A fost informat cu ofertele de locuri și conținutul telegramelor pe vicepreședintele acestei Adunări, domnul Ionel Roman. Agitat și Domnia sa, spune că a doua zi, la ora 10 va convoca o ședință a tuturor miniștrilor din România și a reprezentantului Patriarhiei. Așa și a fost. Dl Ionel Roman, deschide ședința și zice: "*Mai departe va conduce adunarea Dl ministru Soltan din Republica Moldova (RM)*". "*Ministrul*" punând la curent onoratul auditoriu cu ofertele și telegramele respectate, cei din sală strigă unanim: "*Domnule Ministru, o întrerupere de jumătate de oră!*". După acest repaus s-a constituit un proiect de Memoriu pentru Guvern, în care Adunarea Deputaților propune Guvernului României să se acorde 1000 burse preuniversitare, 1000 - universitare, inclusiv la ministerele de forță. Erau necesare și burse pentru Diplomație (25 burse PS le-a obținut de la directorul respectiv, care i propune acad. Petru Soltan să fie responsabil de selectare a 25 de persoane cu studii în jurisprudență). n plus s-au mai

- propus 600 burse lunare pentru doctorantură, perfecționarea profesorilor și a primarilor din RM, 15 burse pentru teologie.
- La Congresul II al Frontului Popular, PS fiind în prezidium cu o declarație argumentată părăsește p.c. Peste 300 dintre delegați (Palatul Național) i-au urmat exemplul PC. Mai târziu P. Soltan era acuzat că nu a depus în mod oficial carnetul de membru de partid, chipurile, dânsul e prudent. De fapt, PS l-a aruncat în arhiva personală în care se află toate actele de pedeapsă ale acesteia.
  - Pentru 6 august, 1990, Domnul Nicolae Matcaș și PS sunt invitați la Ministerul Educației în scopul semnării "*Ințelegerii...*" de acordare RM ale burselor indicate, cu excepția celor de la teologie. P. Soltan încă n-avea vehicol ca Președinte de Comisie și s-a folosit de cel al Dlui Nicolae Mătcaș. Intervenția PC pentru bursele respective a ținut până în 1995, după care s-a ocupat de bursele acordate doar pentru absolvenții din Transnistria, inclusiv până în 2010. Motivele pot fi bănuite: Puterea s-a strecurat în alte mâini.
  - La inițiativa PC, Domnul Mătcaș, invită un grup de experți în frunte cu Ministrul Cercetării dl Palade, pentru a găsi o formă onorabilă de susținere a științei în RM. S-a rezolvat în formă de contracte. Au fost turnate miliarde și miliarde de lei românești. Responsabil pentru coordonare în RM a fost propus regretatul academician Sergiu Rădăuțanu. Aceste investiții au ținut până la decesul acestui nobil academician, membru de onoare al Academiei Române. Cu ajutorul Conducerii României PC constituie Comisia Națională UNESCO în RM. Apoi PC se implică în legitimarea multor alte Instituții, precum ar fi *Fundația SOROS*, ASEM, ULIM, *Prometeu*, *Asociației Transnistria*, etc. PC a sesizat posibilitatea retranslării canalului TVR1 pe teritoriul R. Moldova, personal discutând problema cu prim-ministru României. Apoi inițiativa de rezolvare revine dlui Valeriu Matei.
  - Profesor la Universitatea de Stat din Chișinău (1987 - februarie, din 1990 - prin cumul până în 1994).
  - Colaborator și conducător științific al laboratorului *Optimizare discretă*, USM (1994 - 2010).
  - Șef de laborator *Modelarea matematică și optimizare* (din 01.02.10 - prezent). Membru al Comitetului Național pentru Premii în domeniul științei și tehnicii (1974-1998).
  - Președinte al Asociației de Cultură și Drept *Transnistria* (1992 - prezent).
  - Președinte de Consiliu pentru susținerea tezelor de doctor, USM (1998 - prezent).
  - Președinte al Consiliului Științific al Bibliotecii Naționale (2000 - prezent).
  - Președinte al Colegiului de redacție Calendarul Național din Republica Moldova (2001 - prezent). Ediție trimisă la marile biblioteci ale Lumii.
  - Membru al Consiliului Științific *Fundația Universitară Marea Neagră* (1992 - 2000).
  - Profesor onorific al Universității Economice *Petre Andrei* (Iași, 2001).
  - Membru al Fundației *Petre Andrei* (Iași, 2001) etc.
  - Ales membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (2003), fără a depune cerere și în lipsa PS.
  - Ales membru de onoare al Academiei Române (2003), fără a-și da acordul, la propunerea Filialei Iași.
- Laureat al Premiului Național în domeniul științei și tehnicii (2004), diploma nr.1 - în urma numărului maximal de voturi (în secret).

## INVITAȚII

Participant cu discursuri la diferite congrese, simpozioane, seminare, inclusiv la Moscova, Petersburg, Kiev, Minsk, Tașcent, Novosibirsk, Tbilisi, Erevan, Tallin, Vilnius, Ialta, Batumi, Varșovia, Bratislava, Budapesta, București, Cluj-Napoca, Iași, Varna, Berlin, Drezda, Chementz, Jllmenau, Iena. Invitat pentru a ține prelegeri la Moscova, Tbilisi, Erevan, Minsk, Berlin, Drezda, Chementz, Jllmenau, Halle, București, Cluj-Napoca, Iași. O invitație prestigioasă a avut din partea Universității din Marsilia (septembrie, 1998) - cu o asigurare substanțială financiară.

În februarie 1992 - membru delegației oficiale în Franța în frunte cu Președintele republicii Mircea Snegur - la invitația președintelui François Mitterrand. La întrunirea cu Președintele Parlamentului Francez, PS. formulează problema lipsei de manuale școlare în R. Moldova pentru limba franceză. Reacția a fost pozitivă și rapidă în ceea ce privește expedierea manualelor. Ulterior Prim Ministru Franței trimite la Chișinău un consilier de al său pentru a afla necesitatea altor materiale didactice în problema educației, ce țin de limba respectivă.

## REZULTATE ȘTIINȚIFICE MAI IMPORTANTE

- 1) Defectul aplicației unui compact în poliedrul topologic. Problemă rezolvată integral cu indicarea formulei defectului.
- 2) Fondatorul teoriei d-convexității, care acoperă teoria clasică a convexității.
- 3) Fondatorul bazelor Topologiei algebrice a relațiilor multi-are, indicând aplicații practice nontriviale.

## PUBLICAȚII

Circa o sută cincizeci - în domeniul matematicilor pure și celor aplicate, inclusiv monografia (în cooperare) *Excursion into Geometry Combinatorial*, Editura transnațională Springer, 1997, 420 p.

Peste treizeci de lucrări publicate și reproduse în străinătate, circa 20 - în SUA.

Peste o sută - în domeniul publicisticii, inclusiv cărțile *La porțile Babilonului*, ARC, 2001, 380 p.; *Ieterele*, Ed. Paul Mihail, 2006, 70 p.; *Transnistria, lacrima mea*, ASEM, 2006, 218 p.

Adus de la: <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/JURNALISTICA/Personalitati%20romanesti%20de%20prim%20rang%20-%20Petru%20Soltan%20-%20Transnistria.htm>.

**Academician Petru Soltan, Republica Moldova  
(comuna Coșnița, Transnistria),**

Membru al Academiei de Științe a Republicii Moldova, Membru de onoare al  
Academiei Române

**Dialoguri privilegiate**

Maria Diana Popescu, AGERO

**MDP:** *Stimate Doamnă Academician Petru Soltan, fiți binevenit la revista Agero! Întotdeauna e greu să vorbim despre noi înșine, dar, vă rog, spuneți-ne cum arăta universul Coșniței în vremea în care ați deschis ochii de-a binelea asupra ceaslovului? Cum a fost drumul de la școala primară pînă la prestigiosul statut științific?*

**Academician PETRU SOLTAN:** Onorată Doamna Maria Diana Popescu, mi-e frică să nu Vă plictisesc cu cele relatate la această chestiune ce-mi răscolește rădăcinile de fire. Cu certitudine, țin minte timpul pe când aveam un an și, poate, câteva luni. Dacă încep să cobor spre rădăcina universului meu, imediat îmi apare în față o ușă de culoarea cerului o eclipsă a dorului de a nu fi uitat de tinerica și frumoasa mamă, de a nu rămânea singurel în încăperea ceea surdă, aflând mai târziu că i se zicea casa cea mare. Ca printr-o ceață deasă deslușesc spatele late ale unui bărbat masiv, iar în urmă, la vre-un pas, josuța mamă cu fața sa spre mine, o enormă cireasă dată în pîrg, ținând o mână pe ușor, iar alta pe marginea ușii, pe semne, zicându-mi: Sâ șii cu minti. Și ușa se închidea. O! Spălătocit dreptunghi albastru cu două geamuri gemene, țiguiete acolo sus ca doi ochi de pentagoane răci, n-am să te uit nicicând. Însă să mă afund mai jos pe scări. Mama mea pe atunci avea șasesprezece ani și, la sigur, mai purta sub inimă al doilea pușor: diferența de vîrstă dintre mine și fratele Jorj, cum îl chema mama, iar cei din sat Jorjic, făcea un pic mai puțin de doi ani. Mama, născută în 1915, e furată de tata, cu nouă ani mai în vîrstă, la *paispre(d)zăși* ani bucuria bunicii care mai devenise mamă a două fiice vitrege mai mari. Acest păcat tata și-l spală în faimoasa biserică din Coșnița noastră când preotul refuză a cununa o fată atît de mititică. *Hoțul* de tată o crește cu patru ani din contul său. Acum, dacă urcăm pe scări în direcție opusă, cea diferență de mai sus dintre Jorj și Ionel, al treilea frate, dintre Ionel și Valentina, prima soră, dintre Valentina și Alexandru, al patrulea frate, numit Șuric de elita celui de al doilea colhoz *17 let Octeabrea* (17 ani ai lui Octombrie), unde tata era președinte, dintre Șuric și Clara, a doua soră, rămâne constantă. Și doar diferența dintre Clara și Titiana, a treia soră, e de circa patru ani. Abia acum îmi dădai seama cum se explică această anomalie.

Într-o primăvară la miezul acestui răstimp de patru ani, vreo trei femei, pe care eu nu le cunoșteam, am trezărit în casa cea mare când încercai să deschid ușa ceea albăstrie, cum se porăiau în jurul mamei culcate în pat cu picioarele dezgolite, având genunchii ridicați. Înainte de a vorbi despre Titiana e mai nevoie de o paranteză. În 1944, din 14 mai pînă în 19 mai, în Coșnița au durat lupte crâncene între armatele sovietică și cea germană. Tata a fost mobilizat, e limpede de care armată, retras din marele cot de Nistru, având Coșnița în miez. Noi cei rămași împreună cu vecinii, noi dormeam într-un enorm beci: al nostru avea gârlicul suflat de cele două bombe care au făcut țândări din casa noastră nouă, înaltă și cu dimensiunile 12x6m<sup>2</sup>, chiar și din căsoaia au făcut



o pară ca dintr-un stog de paie. Din cauza bombardamentelor, împreună cu familia buneilor (pe linia mamei) ne-am dus la un enorm de mare beci al frumoasei mele Lelele, care precum spune dânsa, mă purta pe la joc *un boț negru de carne* și mă împăca ca să nu plâng cu un dop de slănină ținut într-un petic de tifon. Titiana apăru pe lume în prima lună a lui 1945. Nașterea ei născu și o tusă a mamei care fu agravată de viața grea de după cel de al doilea război mondial, pe de-o parte, și de seceta din acel an, pe de altă parte. Toată vara n-a fost picătură de ploaie. Orizontul, de jur împrejur, avea o coroană de praf, roșietică și atât de înaltă că dispăruse răsăritul și apusul soarelui. Aceste două laturi așternură peste 1946 o rar văzută foamete. Noroc de grija tatei care a strâns cu sacii ghindă din gigantica pădure de vizavi de Gura Jhelui, un afluent al Nistrului. Mălaiul de ghindă ne-a salvat, însă nu pe toți: mai întâi e înmormântată Titiana, apoi Clara, iar la 21 decembrie, ziua de naștere a lui Stalin, crescuta tusă cu pulbere de sânge, o adormi pe mama pentru totdeauna. Acum, dacă derulez tablourile cu chipul mamei în diferite ipostaze în prim plan apare cel care seamănă cu fetișcana de la nesimțita ușă. Și nu sunt în stare a nu adăuga cel care o amintește prea tinerica mamă cu doi copii, și un făt, unul ținut de mână, altul în leagăn, pe când al treilea dădea de știre din miez de suflet, cerând mila Domnului în fața icoanei îmbrobodite cu un prosop alb ca neaua tivit cu horboțică lată ce împodobea colțul sudic al casei celea mari și lăcrămând că se demolează Clopotnița, un arag al soarelui, și se doboară crucea de pe turnul de deasupra naosului al noastrei fără perechi biserici. Acel locaș al Domnului pentru exces de delicata mamă era mai scump decât acest unghilat sălaș de casă mare: dânsa reprezenta la strană priveghetoarea de soprano, precum i-a zis părintele Mihai. O văd aievea o tânără Doamnă cu ochi căprui care deschideau o lume de rai și lăsați moștenire pentru fiecare puișor al său (ai tatei erau azurii), cu un neted oval al feței și trăsături fine, având spriginit pe rădăcina gâtului catifelat un șirag de perle de culoarea laptelui, mășcățele ca niște bobite de Chardonney. Nișel mai jos o fină tivitură a pieptarului cusut cu năsturei de mâna ei ce încheia curba aceluși șirag printr-o seceră de lună. Cununa acestui de icoană chip - un păr, pana corbului, pieptănat cu grijă și adunat în spate într-un voluminos moțoc. Acest tablou e principala poartă a chinuitului spre frumos, doldură de atâta greu, univers al meu și se va destrăma doar cu stingerea eu-lui din mine.

Până la șase ani am avut multe de pățit, însă acestea cer o narațiune aparte. Tata, chiar dacă era șef de colhoz, în timpul iernelor se ducea la vânatoare, lucru ce-l făcea de fiecare dată decuseară să-și dregă patroanele (cartușele) și să-și lustruiască pușca ceea cu două țevi care se frângea la mijloc, sau să-și împletească vre-o ieteră chestiune nonelementară, ori coboace, niște podoabe de panere cu o toartă în care se ducea pasca la biserică pentru a fi sfințită. Aceste din urmă se făceau din nuiele de răchită fierte și dezghiocate, descojite. Tata în sat era meșter la orice lucru necesar la gospodărie. Eu cu nesaț absorbeam această facultate universală a tatei. Dânsul nu era cel mai bun vânător, cel mai bun pescar, cel mai bun vier, cel mai bun frizer, cel mai bun constructor de cuptoare etc., însă raționamentele alimentate din subconștient îl înălțau deasupra lumii din sat: de două ori, odată până la război, altă dată după război, e ales președinte de colhoz în pofida conducerii din raion. Volens-nolens, asta mi-amintește de marele Eratostene din Grecia antică, care fiind numit beta ( $\beta$  - a doua literă a alfabetului grecesc) și în filozofie, și în matematică, și în medicină, și în muzică etc., dar de fapt era un alfa ( $\alpha$  prima literă a aceluiași alfabet) în comunitatea contemporanilor săi: nu era nimeni să se priceapă în toate cele enumerate și

nonmenționate. Tata prezenta un model suprem pentru mine. Eu am cunoscut personalități mari din domeniul matematicilor, filosofiei, lingvisticii, literaturii, metaliteraturii, economiei etc., foarte apropiate și pe care încercăm să-i imit, însă tata mi-a deschis cel mai larg tunel spre enigme, spre diversitate, spre suprainteligența universului meu, chiar dacă la asta n-am ajuns.

### **Pe la șase anișori eu de acum adunam numerele, citeam și scriam cu litere latine.**

Vai de caligrafia ceea: nu eram în stare să duc linii orizontale și oblice. La lectură tot timpul țineam degetul arătător de la mâna dreaptă sub litere. Grija de-a avea caiete, toc cu peniță, călimară, cerneală, abecedar mi-o purta tata. În 1938 eu de acum scâncem la ușa de la clasa întâi, dar în zădar: legea nu permitea a fi admis la școală dacă nu aveai opt ani. Pe lângă această dură restricție în RASS Moldovenească de acum se interzice alfabetul latin și peste tot se scria cu litere rusești. Tot cu ajutorul lui tata eu le-am însușit și pe acestea: dânsul le cunoștea de demult, de pe când făcuse două clase de școală bisericească. De la ușa clasei unde mă țineam ore întregi, mă lua frații mamei, Alexei și Mihail, elevi în clasele mai mari și mă duceau la draga mea bunică, pe nume Dochia, având casa vizavi de școală. Acea imediat mă împăca, bucurându-mă cu un pic de brânză cu smântână, servită pe-o farfurioară. Însă, deoarece de acum era timpul amiezii și la vre-o sută de metri de la fața casei buneilor pe un stâlp, sus, era agățată o altă farfurie, însă neagră și enorm de mare, un difuzor, bunica uitându-se la ceasul cu pendul de pe perete deschidea o fereastră, își ținea bărbia în palme, iar coatele pe pervaz. Peste o clipă-două difuzorul cela o zguduia într-atâta, de i se prelingeau lacrimii din ochii negri, precum era și moțocul mamei. Prin fereastră intra în casă o viitură, vorba ei, din Basarabia, cântece de dor pe înțelesul nostru. Dulcea mea măcă nu știa de România, cu atât mai mult eu. Dânsa avea o soră măritată acolo, la Dubăsarii Vechi. *Dacă ti duși la brazda cu pârâțanii, sup Troian și ti uiți pisti Nestrui, ai și ve(d)zi niști bra(d)zi. Acolu-i curtia unui boieri. Și-alături-i casa sorii neli mai niși*, tot repeta adesea după ce se termina acea emisiune de folclor românesc. Bunica era mai plinuță și mai smolițică decât mama, s-ar prea poate, de viță muntenească. Ficior-su, Mihail (la școală Mișa) era smolit de tot, înalt, frumos și cu multe alunele. Alexei (Alixii) din contra, era blond și cu ochi albaștri, chiar dacă tatăl său, bunelul meu vitreg *un titirez iute* era negricios ca bunica. Îl evidenția în susul satului brâul din lână roșie pe care i-l înfășura bunica de vreo trei ori. Însă dintre toți cei patru din familia catârilor (poreclă), blânda bunicuță cu înțelepciunea sa, a fost a treia persoană care a lăsat brazde adânci în subconștientul meu. Dar să mă întorc la noua (de fapt vechea) grafie. Nu erau cărți în cea rusească. Nici Alexei, nici Mișa nu aveau manuale. Doar tata aducea din când în când câte un ziar și eu cu greu bucheam (citeam) câte un titlu de articol. Era o perioadă de tranziție degradantă de la o frumoasă limbă românească la una pocită. În plus mă supăra nespuse de mult că nu înțelegeam ce spunea Eriomenco, președintele colhozului *Fructovâi Donbas* (Donbasul de fructe). Nu percepeam nimic pe când eu mai plângeam la ușa de la clasa întâi.

### ***Io să fac și descoper șeva***

Îmi este un pic rușine, însă țin să mărturisesc că pe când încă nu eram elev mi-am zis: *Io să fac și descoper șeva*. Acest postulat mi-a format un program inconștient pentru întreaga viață. Și tot ce fac, pare, instinctiv, conține ceva original. Bunăoară, nu demult, expreședintele RM, Petru Lucinschi la o recepție dată de Ambasada Chinei îmi spune: “Druță te-a laudat...” și a mai adăugat, ceea ce mi-au spus-o și alții, că de Ziua

Limbii Române, în Palatul Național, Ion Druță, după ce i se îmbracă mantia de Doctor Honoris Cauza al Universității la care lucram, și necesita să se ducă la microfon pentru discursul respectiv, începe: “Și eu am terminat Universitatea voastră. Am avut trei profesori: Vasile Corobceanu, Constantin Drahinberg și al treilea, Petru Soltan. Acesta ar ținea lecții și în stradă”. Un astfel de compliment în adresa mea nu avui de peste douăzeci de ani. Anul 1939. Formal, aveam opt ani și-i tot băteam capul tatei să mă ducă la școală. Într-o după amiază din 11 februarie, timp de iarnă caldă, fără zăpadă, tata mă scoate din curte și mă duce spre cartierul școlii înconjurat de înalți salcâmi boierești. Intrăm printr-o portiță, trecem printre cele două clădiri amplasate sub forma Z ⊃, având ferestre ca niște uși înalte, acoperite cu tablă de metal vopsită în culoare brună, și ajungem la careul cu anină (nisip) bătătorită și lung cât țin cele două blocuri și limitat de maturii plopi piramidali vânturați de frunzele argintii. Când colo dinspre clădirea dreapta se mișca în direcția celeilalte clădiri un bărbat în floare, înalt, frumos, fără chipiu, cu o frizură învălurată, îmbrăcat într-un pardesiu deschiat din care se revărsa peste borduri o eșarfă de un verde aprins cu un bețișor bine lucrat în mâna dreapta, o miniatură de tac pentru biliard. Tata se oprește să-l întâmpine.

- Dimitri Ivanici, l-am adus, zice tata.
- Măi, Soltănele, cum te cheamă?
- Pechea.
- Hai, mergem în cancelarie.

Eu cunoșteam bine antreul, vasul cu apă de acolo, robinetul, cana cu lăntișor, ungherașul cu paznic, coridorul (culuarul) lung ce cobora de la Nord spre Sud cu cele cinci clase din dreapta, având pe ușile ce ajungeau până sub plafon cu inscripțiile răzbătute de pe tălpile roșii ale dreptunghiurilor din sticlă groasă de la fiecare ușă: КЛАСА I, БИБЛИОТЕКА, КЛАСА II, КЛАСА III, КЛАСА IV, КЛАСА V. Celelalte cinci clase erau în cealaltă clădire. Coridorul ducea spre Sud, la sediul cancelariei, interiorul cărei nu-l văzusem până atunci. Aceste clădiri, precum spunea tata: “Făcute de Stolâpin” (prim-ministru reformator al Rusiei). Intrați acolo, acel bărbat se așează după o masă, ia un ziar și ținându-mă în picioare lângă dânsul îmi propune să-i numesc literele din titlul unui ziar. Eu ridic degetul, dumnealui imediat îmi duce mâna la loc. Pronunț: М, О, Л, Д, О, В, А, С, О, Ц, И, А, Л, И, С, Т, Ы (MOLDOVA SOȚIALISTÎ).

- *Bravo!*

*Eu întreb:*

- *Da' buchia de la urmă?*
- *Care buchie?*
- *i, e vorba de î rusesc care constă din două componente: Ы.*
- *Știi alfabetul latin?*
- *Da.*
- *Pe aesta să-l uiți: este vrăjmaș.*

Dânsul s-a ridicat și-mi zice:

- *Gata: ești școlar (elev nu se spune).*

Bucurându-mă, am observat că din cancelarie în continuării direcției culuarului mai este o ușă cu inscripția: ДИРЕКТОР (Director). Mai târziu aflu că acest bărbat e șef de studii. S-o spun la timp: acest “Dmitri Ivanici” e acel Verdăș (poate din acest considerent purta eșarfa verde), fost ministru al învățământului, director al Arhivei de Stat - toate din RSS Moldovenească. În orice postură, l-am știut de om blajin și cu grai

matern mustos: era din Lunca (Lunga cum i se spune acum schimonosit), sat din preajma Dubăsarilor (Noi).

Profesoara clasei întâi era o bătrânică, căruntă ca neaua cu numele Iulia Ivanovna, nici joasă nici înaltă. Prin felul său de vorbă, cred eu, era o rusoaică care a însușit graiul nostru: n-avea o intonație românească, cel puțin specifică Coșniței. În clasă erau trei șiraguri de bănci. Eu am fost așezat în ultima bancă din primul șirag, alături de Vologhea (Volodea) Nicolaev. În spate era una dintre marile ferestre prin care se vedea casa bunicii. La acel moment Iulia Ivanovna învăța elevii a citi: a ști literele - s-au studiat în prima jumătate a anului. În clasă era un singur abecedar - bucvarul profesoarei. Pentru a te învăța, dânsa chema elevul la prima bancă din fața Dumneaei, al șiragului de mijloc. Îți puneabucvarul deschis cu un text, un desen și o literă mare sus. Și iată că îmi vine rândul să fiu și eu chemat la acea bancă. Dumneaei cu un fel de cuțit fără partea ascuțită, având un mâner din roticele semistrăvezii de diferite culori: albe, galbene și roze. Domnia sa acoperă o parte din primul cuvânt, lăsându-mi să citesc prima silabă. Eu repede ridic degetul arătător. Dânsa mă lovește cu acel cuțit peste mână. Între timp eu pronunț întregul cuvânt. Ea se uită mirat la mine și zice, pare, mulțumită:

- Mai departe.

Eu citesc practic ușor. Mă trimite la loc. Îmi aduce un caiet nou cu foile divizate în paralelograme mărunte, obținute prin linii orizontale și oblice, uniform repartizate. Se duce spre tablă care avea aceeași divizare ca și foile din caietul dat. Ia o cretă și într-un paralelogram de pe tablă scrie litera majusculă A și-mi spune în formă imperativă:  
- S-o scrii în caiet pe o pagină întregă, demonstrându-mi că literele să fie scrise în fiecare paralelogram din caiet.

Doamne! Ce chin. Chiar și acum am un scris înclinat. Tocul din ulucelul de pe parta nu se muia bine în călimară: cerneala albastră era doar pe fund și eu, având penița un pic împlântată în aceasta, zgudui cu mânuța călimara ceea din sticlă. Mi-am murdărit palma. O șterg cu sugativa din caiet, pe care mototolită o bag în buzunar. Iar când să scriu, de pe peniță cad pe caiet două picături. Le șterg cu degetul. Pagina e și mai murdară. Însă eu depun tot efortul a scrie acea afurisită literă. Sigur că s-au obținut niște caricaturi. După repaus vine ora de aritmetică. Iulia Ivanovna întoarce tabla cu cealaltă parte spre noi care era divizată în pătrățele. Mi-aduce alt caiet cu paginile divizate precum era tabla. Revenind la tablă scrie extrem de frumos niște cifre dintr-un exercițiu de aritmetică. Eu imediat strig răspunsul. Dânsa îmi face observație: când am de spus ceva să ridic mâna și dacă mi-se permite a vorbi să mă scol în picioare... Ambele caiete s-au păstrat peste noapte în școală: elevii le aduceau și le așezau în stog pe pervazul ferestrei de Nord al clădirii respective. A doua zi când mi-le-am luat, în cel cu litera de multe ori repetată urât, pe prima pagină, jos, era scrisă nota cu cerneală roșie - tare rău, în celălalt - rău. De la aceste note am pornit pe lungul, anevoiosul și hazardatul meu drum de educație și trăire, pe unde mai cu succes, pe unde mai cu ghinion. Bunăoară, nu țin minte care mi-au fost notele la terminarea clasei întâi. Însă îmi joacă în fața ochilor următorul epizod. O zi cu un soare fierbinte și eu desculț, în niște pantalonași scurți și cu bretele, fără maiou, mânam în fugă un cerculeț în careul neted al școlii. Iar din urmă alerga un bărbat, pare, să mă prindă. Eu accelerez pasul. Acel om m-ajunge, mă ia în brațe pe la spate. Zbătându-mă, țin să mă aplec și să iau cercul: nu cumva să-l pierd. Dânsul mă duce și mă ridică pe o tribună instalată pentru

acea zi în fața antreului de la prima clădire. Mi se înmânează o foaie de laudă, doi metri de stofă - satin albastru, o materie (stofă) scumpă ce o bucură pe mama: așa ceva în cele trei dughene (magazine) ale satului nu se vindea. Ba mai mult, o fanfară de alături salută acest act cu o melodie de bravissimo.

### **Anul 1941. Toamnă. În Transnistria, fâșia de pământ dintre Nistru și Bug, se instalase administrația română.**

Fiind elev în clasa a patra primară stăteam pe o bancă cu fata mai mare a preotului Mihai, venit de la Buzău. O chema Clara. Șirul nostru de bănci era cel de la peretele din dreapta, lipit de altă clasă, locuința noului director, domnul Jelauc, o persoană apăsată spre pământ de greiul anilor. În locuință se putea intra direct în Cancelarie, și pe o ușă cu scări frumoase din partea Porții, numai că alături de cărăruia pe care în 11.06.39 m-a dus tata la școală. În fața celei intrări figura un salcâm boieresc din acest falnic gard ce înconjura careul școlii. Acest salcâm pe timpul administrației române devenise un gigantic arbore ce răcorea vara arșița. Acest director era venit în sat încă până la război. Chipurile, fusese dascăl și s-a ascuns în satul nostru din cauza represaliilor. Nu vorbea coerent românește, pe când cei doi feciori înalți ai dumnealui aveau un grai corect moldovenesc, însă cu siguranță lipsit de intonația locală. Pe unul dintre acești doi, cu numele Jenea, l-am întâlnit, mai bine spus, l-am recunoscut peste vreo douăzeci și cinci de ani pe prospectul Lenin (actualul bulevard Ștefan Cel Mare și Sfânt) vizavi de Ministerul Afacerilor Interne. Era clarinetist la Filarmonica din Chișinău. M-a bucurat să-l văd: tatăl lui a fost acel director care a avut grijă de liceul din Coșnița ca acesta să aibă profesori buni, să avem cărți românești în bibliotecă. Noapți întregi citeam povești, poezii de Coșbuc, încât și acum pot declama câte ceva dintre acestea, și mai ales operele lui Eminescu și Creangă. În clasa a patra nu era un singur profesor ca în clasele I, II, III, ci la fiecare obiect - învățătorul respectiv. În orar era și caligrafia pentru care ni se dădeau caiete speciale, tocure și tuș negru. Scuzele mele pentru lipsa de modestie, însă la finele anului de studii prin liceu se difuză o mare surpriză - caietul meu de caligrafie a fost trimis la București. Personal mi-a spus-o profesorul respectiv, domnul Deordiță. Altă surpriză ține de poezia "Deșteaptă-te române". La o festivitate organizată în careul, străjuit de falnicii plopi cu frunzele de un aprig verde, de unde se vedea portița, prin care avui noroc să trec pe data 11.02.39, avea în program și un compartiment special - cine va declama mai bine această sacră poezie (Imnul României). Eu ocup locul doi: primul e obținut de-acum numit Vlad Niculescu, colegul meu de bancă din clasa întâi. A treia surpriză au fost notele la fiecare obiect aveam 10, pe când Clara, pe care o țineam de mână la biserică, era cu un pas mai în urmă: la aritmetică avea nota 9. Fratele Jorj, care era în clasa a doua și stătea într-o bancă cu Cecilia, cea de a doua fată a preotului Mihai, mai frumoasă și cu drăcușori, deveni egal cu aceasta - peste tot numai 10. Probabil din acea copilărie ai anilor 1941-1943, se țin de auzul meu strofele lui Coșbuc:

Afară ninge liniștit  
Și-n casă arde focul,  
Iar noi pe lângă mama stând  
Demult uitarăm jocul.

.....

Recunosc, prin 1990 fiind la Spitalul Militar din București , un colonel internat acolo, născut și având liceul făcut la Buzău, îmi spuse: “Clara e profesoară, iar Cecilia - colaborator științific la o instituție de agrochimie”. Nu-mi pot ierta conștiința că am încercat să le caut, însă n-am reușit. Și poate puțin mi-aș împăca-o dacă l-aș menționa pe tatăl lor, părintele Mihai, care a știut cum să înaripeze voința sătenilor pentru a restaura clopotnița faimoasei biserici și a reveni la tradițiile creștine, numai că pe stil nou.

În ceea ce privește persoana mea, acest preot mi-a dat o lecție părintească de bună purtare. Eram de acum în clasa întâi de liceu, sau cum zicem noi - în cea de-a cincea. Părintele Mihai preda religia, față de care aveam o atitudine ca de niște povești fără gust și fragmentele date pentru acasă nu le studiam. Într-o zi sunt chemat în fața clasei pentru a răspunde. Eu tăceam și zâmbeam. Dumnealui m-a tras de păr la tâmpla din dreapta. M-a durut atât de tare întrucât am crezut că mi-la smuls din rădăcină. L-am rugat pe tata să mă tundă la zero. Altă dată iar mă scoate, eu fiind asigurat că sunt pregătit pentru confruntare, zâmbesc mai cu satisfacție. Părintele Mihai cere să-i întind palma. O fac. Când m-a lovit cu latul riglei, simți-i o usturătură în tot corpul. Ba mai mult, îl informează și pe tata, care-mi face o chelfăneală de n-am s-o uit nicicând. Ce fac eu? Mă duc la bibliotecă și iau acasă toate manualele de religie pentru liceu și într-o săptămână le-am însușit. Supus, într-un mod cuviincios, îl rog pe părintele Mihai să mă examineze la religie pentru întregul liceu. Mi s-a pus nota 10. A fost o bună lecție pentru o viață întreagă, ne mai vorbind de acel caz: n-am mai fost deranjat până la retragerea administrației române din Transnistria și ocuparea celor două elegante clădiri de trupele germane: avansau cu repeziciune sovieticii.

E firesc a întreba: “Și care e atitudinea matală față de Creator (Dumnezeu)?” Pe atunci n-am evadat din matricea tradițiilor renovate. Aveam o mamă și un tată care ne purtau grija în această privință. În fiecare Duminică, la orice sărbătoare eram la Biserică. Seara, înainte de culcare rosteam în sine Tatăl nostru. Tot timpul ne țineam de marile sărbători: Crăciunul și Paștele, desigur, pe stil nou. Multe alte zile mari le onoram pe stilul vechi, precum ar fi Duminica Mare, Sân-Chetru, Sâ -Medru (Hramul Coșniței). Toți copiii din familia noastră (inclusiv cu cei de la a doua mamă numărau zece) au fost botezați, chiar dacă tata se făcea că nu știe. Acum viziunea mea asupra faptului Ce reprezintă Dumnezeu, este mai filozofică (expresie nonreușită, precum va urma).

Aplicând teoremele lui Kurt Gödel care au făcut praf din restul rostului de viață al lui David Hilbert, care în primul sfert de secol XX reprezenta un Rege al Matematicienilor, cred că n-a existat, nu există și nu va exista pe Mapamond, vreun filosof, sau fie matematician, fizician, genetician etc., care ar fi în stare să explice această Lume: e necesar de un număr infinit de postulate (principii) printre care nici unul nu depinde de celelalte. O ființă umană nu este în stare a memoriza o infinitate de simboluri, axiome, legi etc. În acest caz, totul ceea ce știm poate fi enumerat printr-o mulțime finită de noțiuni. Astfel, pentru acea explicare rămâne, pe lângă cunoștințele noastre, o infinitate de principii (axiome) necunoscute. A spune ceva cu privire la acestea ne impune în mod științific, spiritual a considera ca Stăpânul acestor legi e o Supra-Putere, Căreia noi, ortodocșii, îi zicem Dumnezeu (Creatorul), alte comunități au alte denumiri.

Am mai spus-o: materia organică și cea nonorganică nu au un început, în caz contrar și Creatorul ar avea un început, chestiune inadmisibilă din punct de vedere logic. Creatorul nu are un Început, deci și Materia Neorganică și Cea Organică la fel. În ceea ce privește Biblia, Biserica și Preotul, pe acest Glob nu există vreo instituție care ar fi în stare să le substituie, doar prin diferența de rituri. Nu în zadar societatea rurală educată tradițional prin ortodoxie, produce lume mai cu etică, mai cu morală, mai cuviincioasă.

Această chestiune a Domniei Voastre, profundă și ramificată, m-ar impune să-mi scriu copilăria într-un volum mare de memorii, mai puțin legate de matematici, cât de experiența vieții. Doar două-trei fraze, a nu complica situația. Războiul din 1944, repet, face din Coșnița prăpăd: din 14 mai până în 19 mai, o luptă crâncenă între sovietici și nemți. Casa noastră pompoasă, gârliciul beciului mare au fost șterse de două bombe aruncate de avioanele germane. Satul e forțat să fie dus la coloniile nemțești din Sudul Basarabiei. Eu bolnav de tifos, nimeresc la spitalul din Chilia Nouă. Făcându-mă binișor în acel grandios spital și îmbrăcat într-o cămașă lungă de cotton cu o gaură mare în spate, strângând cu mâna acea ruptură (nu la un bun loc), mă furișam să văd Dunărea. M-a copleșit. Abia de se vedea celălalt mal a apelor celea galbene. Bunelul cu o căruță militară purtată de doi cai-zmei, aducându-ne acasă, trecem peste două Valuri de ale lui Traian. Când un panton ne trece dincolo de Nistru, la Caragaș, un soldat sovietic deshamă caii ceea cum le-am zis mai sus, doi zmei, ne dă o mârtoagă care cu chin și vai ne-a târâit spre sat o zi și o noapte. Ajunși nici tu drumuri, nici case, doar grămezi de moloz.

În Coșnița s-au întors vreo jumătate din locuitorii acesteia. Peste câteva zile s-a organizat o școală secundară, situată în două case vecine, mai aproape de Nistru, ale celor deportați sau fugiți în România. Deci, în septembrie, 1944, devin elev în clasa a șasea, dar și un puștan neastâmpărat. În beciul nostru fără gârlici țineam și o armă militară, având alături un paner de cartușe. În fiecare zi, după ore mă duceam să trag câte un foc într-o țântă din cotlonul beciului. Într-o după amiază închizătorul nu merge. Îi scot un detaliu și iată că l-am închis. Când să împușc, cartușul a explodat. Astfel rămân stropit în față cu praf de metal și de pară. N-am văzut o lună. Școala era exclusă. Mă purta Jorj de mână. Prin noiembrie revin la ore. La geometrie, algebră nu pricepeam o boabă: axiome, teoreme, drepte paralele etc.: totul un întuneric. De doi și trei (ca note), nu puteam scăpa. Într-o bună zi mă luminează Dumnezeu: la lecția de geometrie dată pentru acasă doar eu am fost în stare să răspund. Mare i-a fost mirarea Irinei Samsonovnei - profesoara, de cele expuse. Mi-a spus: “ Bravo, Soltănel”. De la Dumnezeu și acest compliment pornește, precum ziceau profesorii “matematicianul Soltan”. Geometria e o chestiune ereditară.

### **Înainte de plecare la școala din Chișinău, chestiunea Domniei Voastre mă obligă să spun ceva despre Coșnița.**

În graiul maramureșean coșniță înseamnă prisacă, eternizând astfel viața entităților respective în comun. Satul nostru, o străveche seliște de răzeși, e întins pe o bandă lungă de anină, paralelă curgerii Nistrului și tăiat de șase drumuri în același sens ce duc spre miază-zi, spre faimoasa pădure din lunca râului. Primul descălicat de selește, credem noi, a fost Drumul cel Mare. Scăpătând de pe coasta lui Troian, deal de la gâtul Cotului, coboară mai întâi spre o mănăstire de bărbați, cunoscută-n jur prin țuguiata sa



bisericuță din bârne, acum înghițită de molozul vremii. Dar atât îi mai dau de urme mânioasele ape ale Turlei, denumirea, cred eu, dacică a Nistrului. Acestea năvălind la vale cu furie și bătând în malul ridicat, în galbenul de lut, dezgolesc șiraguri de schelete, pare, ghilosite-n lapte și ascunse într-un strat adânc de lut galben. Semne ale unui mare cimitir. Apoi acest drum cotilește spre pădure atât cât ține banda. Pe ambele părți ale Drumului Mare - case cu pridvoare și beciuri răsfățate, ocrotite de înalte îngrădituri. Dacă în Susul Satului gardurile și stâlpii de la poartă sunt ticluite din piatră, atunci cele din Jos, împletite din nuiele cu repetate brâie mai groase de alun, iar porțile, de două ori mai cocoțate, niște podoabe ornamentale cu lemn de stejar și ocrotite cu acoperiș șindrilit susținut de cei doi ușori. Ciudat lucru, partea de sus a satului își are aceste îngrădituri făcute din piatră, inclusiv cei trei ușori de la poartă și porțiță, văruiți în alb și conturate cu linii albastre, exact ca la creștinii din Etiopia, iar partea cea de jos repetă stilul din Țara Maramureșului. Drumul cel Mare sparge la mijloc de sat o imensă piață, unde în zilele de joi și duminică se adună târgul, iar după amiezile de sărbători renumitul și hărmălăgiosul joc din Coșnița.

Aici se întâmplă marile bătălii dintre cele două părți ale satului. Desigur, se încaieră flăcăii, două grupări ce reprezintă respectiv Josul și Susul satului, având fiecare dintre acestea câte un ales mai puternic în frunte. Motivele de război puteau porni de la o nimica toată. Era de ajuns ca un flăcău din Susul satului să îmbie la joc o fată din Josul mai bogat și mai cu tradiții. Dar grozavele bătălii puteau să aibă și altă coloratură, așa zice eu, politică. Când domnitorii Moldovei stăpâneau mai bine pământurile de dincolo de Nistru, pe cal erau cei din Josul Satului, însă dacă această stăpânire slăbea, bunăoară, din cauza turcilor, atunci cei din Susul Satului în alianță cu tătarii ce deserveau administrația turcească făceau dangătul de clopote. Rânduiri de influență avură loc chiar și în cazul când Rusia ocupă Transnistria, însă cu precădere în favoarea celor mai gospodăroși. Dar iată că se schimbă puterea și în Rusia. Susul Satului învie. Anii '20. Sovietele. Frunțașii Susului ajută a mătura podurile celor din Jos. Țștia din urmă se opun, chiar se răscoală. Tiraspolul îi potolește. Mulți fug în Basarabia. Anii '30. În partea de sus se face primul colhoz, pichetul de grăniceri, fabrica de conserve cu un coș înalt ce substituie clopotnița demolată și cu o sirenă în loc de clopote, care la fiecare opt ore băga în friguri întregul spațiu al Cotului de Nistru. La mijloc de sat se edifică un enorm teatru, folosind și lespezi de mormânt și piatră din clopotnița demolată, cu săli de iarnă și de vară, unicul după cel din Tiraspol. Las' să moară de invidie cei din Basarabia. Susul satului e deasupra.

Dar iată, se năpustește peste noi groaznicul război din '41. Populația din sat e strămutată la zeci de kilometri spre răsărit și aciuată prin bordeie. Trec nemții. Oamenii se întorc la case. În sat e administrație românească. Acum, Josul satului e pe vârf. Se restituie pământurile. Biserica se redeschide. Clopotnița creșcu din nou. Joc și hore-n sat, însă orice noroc conține și un iz de paradox, în duminica de 14 mai '44, de pe Dealul lui Troian, de la gâtul Cotului curg în curmeziș șiraguri de soldați sovietici, ajutați din spate de un roșcat răsărit de soare, în Susul satului se încinge o nemaivăzută chefulală, pe la porți, pe tancuri - chiuituri. Nemții situați în galeriile de pe dealurile din Basarabia o lasă să se îngroașe. Peste două zile, întregul Cot de Nistru deveni un iad, prins morțește-n laț. Nemții intrați în sat scot din beciuri suflet cu suflet și lumea din sat, mă repet, e dusă în sudul Basarabiei la fostele colonii germane, chipurile, repatrierea românilor. La sfârșit de august, oamenii revin la baștină. Peste tot pârjol,

paragină, căzutele caise și mii de cadavre ciupite de ciori și uscate de soare. Satul își vine în fire abia peste câteva decenii. Susenii și josenii nu se mai bat. Mizeria, foametea din '46, '47, deportările din '49, sclavia îi țin cumiți pe toți. Nu se mai fac nici iarmaroc, nici joc, încep experiențele agricole. Se taie renumita pădure. Peretii bisericii dosesc bipezi la nevoile firești. Semn că s-a terminat cu buna-cuviință în sat. Ori poate numai pare?

Delegații numeroase din Coșnița la Marile Adunări Naționale. Un grup de joseni inițiază restaurarea bisericii. Hramul din '91. Oaspeți - Președintele Republicii! Mircea Snegur, ministrul culturii Ion Ungureanu. Satul, sub tricolor, întinde o horă. În preajma lui 1 decembrie, Tiraspolul blochează toate trecerile peste Nistru. Niște suseni doboară steagul. Gardiștii tot zădără satul. Și nu zăbavă, îl și înconjoară. Apar baricade. Polițiștii, voluntari fac bastion din Fabrica de Conserve. Chișinăul trimite peste apa Nistrului câteva amfibii. Se alătură și tineri ai satelor din Cotul râului. Frontul se mută pe Dealul lui Troian. Podul de la Vadul lui Vodă e liber. Trec înrolați frații basarabeni. Lupte grele... de săptămâni și luni. Cum s-a terminat, se știe. În Coșnița, rămâne un strat gros de praf amar. În '94, sătenii îi votează pe agrarieni și Doamne ferește să le spui că limba le e română. Terminând cu mențiune clasa a VII, în care eram doar patrusprezece elevi, îi îndemn pe toți să mergem la Chișinău, unde puteam fi asigurați și cu masă și cu pat. Dintre toți aceștia (anul 1947) doar eu am trecut în clasa a noua nu atât datorită succesului la obiecte, cât faptului că am știut să mă acomodez la felul de comportare, aș zice, românească: fiecare elev basarabean din clasa VIII avea două clase de liceu. Toți profesorii cu excepția directorului, erau cu școala românească. Ba mai mult de la fiecare elev se cere o cuviincioasă purtare, a studia și importantul, să vorbești bine românește, fără a utiliza această noțiune. În clasa a IX, după primul trimestru, celor din cămin li se taie masa. Timp de foamete, acasă o droaie de copiii, hrăniți cu te miri ce, având cea mai delicată pâine - mălaiul din ghindă. Mama nu mai este cu noi. Asta mă face să plec la anul doi al cursurilor pregătitoare de pe lângă Institutul Învățătoresc din Tiraspol, unde dispuneai de bursă și tichete de cele necesare pentru existență, însă formal eram elevi ai școlii ruse nr.2. Aici avui norocul de o bună profesoară la matematici, Feofana Zilimanova Știțman. Relațiile dintre mine și această profesoară constituie un microroman cu sentimente de dragoste din partea Domniei sale. Mititica asta de blondă cu pistrui, având facultatea terminată la Iași, odată strigă: "Excelent!". Cu lacrimi în ochi și vine de mă pupă, după ce am rezolvat o problemă la geometrie printr-un rând de simboluri pe tablă, pe care Domnia sa n-a reușit s-o rezolve timp de două ore academice. Eu, băiat de 16 ani de la țară, căutam să mă țin la câțiva pași mai în urmă de Dumneaei, pe când intram în sala de cinema, fugeam mai în fund de la locul de lângă Dânsa. "Măi, sălbaticule, vino la locul tău", striga Feofana Zilimanovna... N-am s-o întind: sunt multe de spus. O schiță a acestui microroman e publicată în AGERO (fragmentul: "La sfat de taină cu poezii Grigore Vieru și Nicolae Dabija"). Și-acum, la vârsta de 90 ani, mă sună din Israel.

Dintre cei care au terminat cu mențiune acel Institut, doar 5 % aveau dreptul a-și continua studiile. Astfel, ajung student la Institutul Pedagogic din Chișinău. Fiind căsătorit, soția preda matematica în satul Puhoi, la vreo 15-16 km de Chișinău. Și dânsa o ducea greu, precum și eu. Chipurile aveam cămin, însă n-aveam pat: dormeam ba la un coleg, ba la altul. N-aveam nici palton nici căciulă. Mai târziu fratele Jorj mi-aduce o căciulă, pe când un coleg de la Tiraspol, mi-a adus un pardesiu suflat cu gumă, că alergând pe timp de iarnă de la cămin până la Institut (circa 4 km), când îl dezbrăcam

doseala aburea. Însă creierul meu era sclavul aceluia postulat din copilărie. Reușesc să fac mai întâi o mică, dar frumoasă descoperire în teoria numerelor. Asta a atras atenția profesorilor. Se anunță o ședință într-o aula, îmi demonstrez afirmația. Complimentele m-au inspirat că iarna geroasă de-acum devenise o floare la ureche. Caut să mă manifest cu mai multă râvnă ca descoperitor. Îmi vine o idee de a generaliza teorema lui Pitagora (pătratul ipotenuzei este egal cu suma pătratelor ale catetelor). Scot din Bibliotecă un manual în 2 volume al unui profesor (moldovean - aflu mai târziu) de la Universitatea din Moscova. Mă interesa spațiul euclidian multidimensional.

Când anunț descoperirea mea la geometrie la o prelegere de analiză a profesorului Șterental Abram Froimovici, cu teza de doctor susținută la Viena, dânsul se miră, însă la următoarea prelegere, Dânsul intrând în aula zice: “Soltan, teorema ta e un exercițiu din Culegerea “Geometria elementară” a lui Hadamard și-l expune. “Abram Froimovici, teorema mea e pentru spațiul multidimensional”. “Eu nu recunosc astfel de spații”. Eu repede scriu și-i prezint în spațiul 3-dimensional cum se interpretează teorema mea din spațiul 4-dimensional euclidian. Domnia sa tăcut și-a pus în mapă cele scrise de mine. La altă prelegere, peste o săptămână, Abram Froimovici din aceeași “Geometrie...” îmi lasă pe masă o formulă pentru calcularea volumului unei piramide triunghiulare, cunoscând lungimile celor șase muchii. “Dacă această formulă conduce la teorema matală, am să te cred”. Când îi dau lucrarea scrisă (în româna basarabeană), Domnia sa o aranjează în rusește și se notează ca șef de lucrare. Un prorector matematician șterge numele lui Șterentali și-și pune numele său, fiind trimisă în 1952 la Concursul republican al lucrărilor studențești, la care menționata ocupă primul loc. Apoi e trimisă la cel unional. Fiind de-acum director la școala medie din Hâncești sunt înștiințat în scris de Ministrul Educației, Dna Agrapina Crăciun, care mi-a fost director la Tiraspol că am o mențiune frumoasă semnată de academicianul Stoletov, fiind atașată într-o mapă aparte, și două sute de ruble, sumă mai mare decât leafa directorului de școală medie, pe care o tot aștept până acum. Tot acea regretată Doamnă Crăciun transmite oral că o să-mi treacă familia cu serviciul la Chișinău, iar eu să mă pregătesc a pleca în doctorantură la Moscova. Chestiune realizată. Pentru mine cei patru ani (1954-1958) petrecuți între marii profesori cu studii europene au prezentat pentru mine o adevărată școală deficil de imaginat. Am susținut, precum scrie colegul meu academician din Chișinău, Mitrofan Ciobanu, 11 examene de specialitate (7 studentești și 4 de doctorat) la profesorii acad. Andrei Kolmogorov, acad. Pavel Alexandrov – profesorul-șef al meu, acad. Lev Pontriagin, acad. Nicolai Efimov, acad. Igor Șafarevici, acad. Alexandr Hincin, acad. Lazăr Liusternic, prof. Mihail Postenicov, prof. Vladimir Boltyansky, prof. Gheorghe Șilov, prof. Serghei Bahvalov, acest din urmă de două ori mi-a propus să rămân cu serviciul la Moscova. De la aceste distinse personalități, mi-a rămas mult folclor universitar care nu e cazul a-l menționa aici.

Un epizod din acesta mă abate. Îl expun. M-a făcut curios să asist și la câteva prelegeri ținute de acad. Serghei Sobolev. Prin ce se explică această curiozitate? Obiectele studențești la anul trei se țineau în aula 1610 - un amfiteatru enorm. De regulă, stăteam sus de tot, pe când de la primul rând de locuri, își tot învârtea capul o simpatică studentă bine dezvoltată. Nu-i dădeam atenție - nu numai din considerente că eram căsătorit. La un repaus, dânsa cu un subțire zâmbet se apropie și mă întreabă în rusește: “Cum îți zice?” “Petea” : așa mă numeau profesorii și cei 218 doctoranzi. “Iata și papa! Hai să-ți fac cunoștință”. E vorba de acad. Serghei Sobolev. “Papa, acesta-i Petea.”

Domnia sa se uită cu un pic de zâmbet și mă întrebă: “Cu ce se ocupă Petea?” “Cu topologia: sunt doctorantul lui Pavel Serghievici”, “Ești de laudă. Succese”, și a plecat spre o aulă. Studenta mi-se uită în ochi, pare și mai îndrăzneată. “Mie îmi spune Jenea”. Avea niște ochi captivanți, ochii tatei, însă mai primăvăratice, mai vioi că pe acel luciu al irișilor îi joacă rarele picățele pe un albastru întunecat, destrămat, de e dificil a-l observa. Avea o față ovală, netedă și buze, pare, cu vlagă. Colegii ne-au mai văzut în doi la repaus. Un alt coleg mă previne: “Fii atent: ea e căsătorită cu Sabinin”, un doctorand la mecanică, înalt, frumos. La alte repause eu rămâneam locului, sus - ca la galerie. Însă într-o duminică, cu soare blând cobor de pe Colinele Vorobiov, unde se înălța ca o biserică enormă o clădire nouă a Universității, spre parcul Gorki. Mă așez pe o bancă în fața celui soare milos. Când colo, în fața mea, Jenea îl tot împinge cu bătaii line din spate pe Sabinin: “Du-te! Du-te! Eu o să te ajung “. Acela fără să se întoarcă ascultă. Dânsa cu zâmbet de satisfacție vine și se așează lângă mine. Îmi mângâie umărul, apoi mâinele și la un moment mă invită la nisipul fluviului. M-a drăgostit până la apus de soare, tot pupându-mi obrazii, chiar și mâinele. Nu eram predispus a ne săruta. Și dânsa nu insista. A doua zi, în holul de la etajele 14 și 15, după ore, studenții, doctoranzii se adunau să joace șah. Am coborât și eu de sus, de la 15, și stăteam în picioare și urmăream jocul. Pe scara, pe care am coborât apare Sabinin. Când mă vede, ridică pumnul drept, amenințând: “Ăh!, tu, România Mare!”, desigur doar atât a fost. Și-a permis această expresie din considerentul că profesorii sus numiți îmi ziceau: “Românul nostru”: erau și din Țară. Îmi zic: să mă duc la Biblioteca, cum e numită acum, de Stat să văd diferența dintre român și moldovean. Cer volumul primei Enciclopedii Sovietice cu termenul “молдован”. Acesta era la index. Pare-mi-se, mi-au adus volumul 14, mi-s-a cerut să completez un fișier din două părți: una pentru mine, alta rămânea ca urmă - cine a utilizat volumul. Termenul “Молдован” te trimite la cel “Румын”: locuiesc în România regală, pe malul stâng al Nistrului, în regiunile Odessa, Nicolaev, Cherson, în Crimeea, Caucaz, Chirghizia, pe malul stâng al Amurului. Nu mai continui asupra altor detalii care merită o atenție specială. Prin asta caut să închei discursul cu privire la prima Dumneavoastră complicată chestiune: cealaltă se cunosc din CV-ul meu (Agero-Stuttgart). În ceilalți trei ani a fost examinată și rezolvată o problemă dificilă, să-i zic, partea esențială, ceea ce era suficient pentru teza de doctor. Însă pentru susținere era necesar ca rezultatele obținute să fie publicate. Și eu, după 1958 am așteptat un an de zile până când lucrarea a fost publicată în cea mai prestigioasă revistă din URSS Доклады Академии Наук , tradusă și în SUA, apoi am fost nevoit să aștept 9,5 luni până ajunge rândul să susțin teza la cel mai prestigios institut de matematică *V. A. Steclov*. Ce se cuvine a expune favorabilul acestor așteptări e că în cooperare cu cel care mi-a formulat problema, s-a obținut soluția definitivă, publicată la Moscova și tradusă în SUA. E vorba de valorosul matematician Vladimir Boltyansky (acum e în Mexic, cu mare părere de rău, fiind paralizat). Revenit la Chișinău, m-am încadrat în geometrie, chestiuni care-i preocupa și pe Boltyansky și pe prietenul meu Gohbeg, regretatul, ales Președinte al Asociației Inginerilor din SUA, celebru matematician și în discuții terminale cu Ion Druță, al doilea meu mare prieten.

### **Niște jaloane ale pârâului meu de viață - Aacademician Petru SOLTAN**

Adus cde la <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/JURNALISTICA/Interviu%20cu%20Petru%20Soltan%20de%20MDP.htm>

Motto: "Dacă știi să citești,  
fiecare om este o carte"  
(E. William)

-----



## **Dr. Alexe Rău: Câte ceva despre stilul lui Petru Soltan**

Cine a conversat sistematic cu dl academician Petru Soltan, dar mai cu seamă cine l-a auzit vorbind de la tribună și, în special, cine i-a citit prozele și publicistica n-a putut să nu remarce propensiunea dumnealui pentru cuvintele și expresiile colorate impresionist, în așa fel încât logosul său să fie expresia unui om irepetabil, a unui om dintr-o bucată. Efectele cele mai fulminante ale felului său de a comunica provin din cununia cuvintelor dialectale (culese de la baștina sa transnistreană, dar întâlnite, totuși, și în dicționare) cu neologisme și cu expresiile unui om de cultură, din paradoxuri și pilde savante cu tentă de parfum boematic. Sunt oare toate acestea menite să-l scoată în evidență, să-l etaleze? Fără doar și poate. Preocuparea pentru irepetabilitate, pentru forma comunicării, ca să zic așa, s-a transformat, la el, într-o funcție vitală, poate chiar într-un instinct intelectual. Întrebându-mă o dată dacă nu-mi fură prea mult din timp cu istorisirile sale, n-a mai așteptat răspunsul meu, ci s-a grăbit să se legitimizeze: "N-am ce-mi face, așa e firea mea. Eu sunt născut ca să mă manifest". În plus, toate aceste elemente ale comunicării sale sunt legate într-o sintaxă la fel de neobișnuită, căutată și nutrită de el, așa încât până la urmă, s-a obținut o structură indivizibilă și unică, numele căreia este Stilul lui Petru Soltan.

Stilul este omul, spunea un mare scriitor francez. Am putea, așadar, încercând să „citim” „scriitura” soltaniană (în sensul conferit acestei noțiuni de Derrida), scriitura care include nu doar comunicarea verbală ci și alte „semne” comportamentale, de manifestare, să ne alegem cu un fel de scoatere din ascundere a ființei sale. Lucru lesne de făcut dată fiind deschiderea sa funciară.

Mircea Eliade, atunci când formula principiul coincidenței contrariilor, reieșea din constatarea că în ființarea umană totul converge spre centrul original, că începutul se manifestă în tot ce a devenit, în tot ce s-a alcătuit. Criza omului occidental, zicea el, poate fi depășită numai învățând să recunoaștem rădăcinile - arhaice, sălbatice, familiare - ale conștiinței noastre umane. Prin istorie trebuie să înțelegem memorie și să nu uităm că orice memorie este un prezent. (cf Mircea Eliade. Încercarea labirintului.- Cluj-Napoca: Dacia. - 1990. - P.8). Ei bine, la temelile ei ființa lui Petru Soltan este una eliadescă. Și am început să-l cunosc cu adevărat abia atunci când am descoperit pățimașă sa preocupare de istoria strămoșilor noștri și l-am invitat să țină în cadrul Ateneului Moldova, care activează sub egida Bibliotecii Naționale, o conferință

dedicată istoriei dacilor. Cu aceeași dragoste și înflăcărare a cercetat și cercetează istoria transnistrenilor. Și deslușesc aici existența subliminară la el, în acest sens, a unor impulsuri și chemări ancestrale, transcendente. O premoniție obsedantă vrea să-mi spună că el a devenit geometru dintr-o nostalgie a întregului spațial de manifestare a etnosului nostru. Am și unele dovezi. Cea mai recentă este aceasta. Dl Soltan a publicat la Editura Arc o carte de publicistică pe care a intitulat-o „La porțile Babilonului”. Titlul, precum mi-a mărturisit, nu a fost unul căutat cu instrumentele intelectului, ci „i-a venit”. I-a venit în sens bergsonian, ca un produs al intuiției filosofice. Care a fost germenele afundat în inconștientul său din care a incolțit ideea acestui titlu? Iată punctul meu de reper. În Babilonul antic, omul care scria texte cuneiforme pe tăblițe de lut se numea Dub Sar (vezi tratatul de istorie universală a cărții al lui Levas Vladimirovas tipărit în 1986 la Vilnius). În Transnistria natală a dlui academician există, precum bine se știe, orașelul DubăSari. Între cultura antică babiloniană și cultura antică de pe teritoriile noastre există similitudini uimitoare, Tăblițele de la Tărtăria venind să pună, în acest sens, vârful la toate. Ce să fie la mijloc? Eu unul înclin să-i dau dreptate arheologului american Marija Gimbutas, care demonstrează că civilizația a apărut mai întâi în spațiul carpato-danubiano-pontic, iar de aici s-a răspândit în alte părți, inclusiv către Babilon. Altfel cum să explici, că tăblițele de la Tărtăria seamănă leit cu tăblițele de la Babilon? Și cum tăblițele de la noi sunt cu cel puțin una mie de ani mai vechi decât cele din Babilon, ipoteza gimbutiană se confirmă. Așa că nu e de neglijat presupunerea că scriitorii pe tăblițe de lut, Dub Sari, să fi apărut mai întâi în spațiile noastre. Iar atunci când în sufletul academicianului nostru se naștea titlul „La porțile Babilonului”, el se afla, cu inconștientul, la porțile strămoșilor săi transnistreni, se afla în preajma centrului oariginar al ființei sale. Acest centru ancestral al său e buricul prin care ființa sa se hrănește cu mană de etnos. În ciuda săbiilor fizice și metafizice care au șuerat (vâjâit) prin aerul nostru natal „prin,, vâzduhul nostru de trai”, cum zicea poetul Ion Vatamanu), această comunicare nu a fost curmată. Și tocmai datorită faptului că Petru Soltan, ca ființă spirituală, a rămas cu „buricul” netăiat, el este atât de îndărătnic și de nezdruccinat în identitatea sa. Dar ziceam de cauza transcendentă a devenirii sale ca geometru. Întregul spiritual spre care tinde cu vehemență, opunând o rezistență stoică uniformizării, nu putea să nu se reitereze într-un pandant ținător de Locul ființării. Sufletul său platonician măsoară, inconștient, spațiile absente, inregrându-le, subconștient, în perimetrul matriceal, în matca oariginară. El a devenit geometru în realitatea fizică pentru că așa cerea geometrul (măsurătorul și împlinitorul) spiritual din el. Paradoxul cel mare este, în acest aspect al ființei sale, că, nevoit să se formeze ca luptător atunci când urmărește strategia întregului și, deci, să se țină, în această luptă, de ideologia terțului exclus, în viața de toate zilele el este unul din pușinii oameni de la noi construiți mental pe principiul terțului inclus. E chiar un maestru al acestui sistem, asemănându-se, în această privință, cu felul de a fi al înțelepților orientali. Ba chiar este și el un înțelept în carne și oase, dar unul care poartă și el pecetea stilului „soltanesc.” Am să încerc să dezghioc această idee recurgând la geometria soltaniană. E bine cunoscut faptul că Petru Soltan a creat școala sa în matematică, având acum renume mondial, școală de care e legată descoperirea d-convexității. Cum fiecare om își creează lumea sa pe propria-i măsură, sunt convins că Petru Soltan e o personalitate d-convexă. Algoritmul comportamental al său se aseamănă cu acela al mulțimilor convexe. Cu fiecare doi pași (la propriu și la figurat) opuși unul altuia, el lasă și linia ce îi unește și îi echilibrează. Iar acest echilibru programatic e frate geamăn cu principiul

armoniei pe care era așezată ființarea strămoșilor noștri daci și este așezată, astăzi, mentalitatea înțelepților orientali. Să luăm pilda terțului inclus. Ideea lui Mircea Eliade referitoare la coincidența contrariilor capătă, la academicianul nostru, o continuare surprinzătoare, el devenind o manifestare a prieteniei contrariilor. Drept care, el a depășit de mult bicolorul etic (alb-negru), arătându-se a fi meșter la deslușirea, citirea și promovarea mulțimii nuanțelor. Alegerea nuanței decizionale potrivite pentru un moment potrivit într-o situație potrivită constituie, la el, o temelie dialectică a mentalului. Și nu doar alegerea, ci și previziunea momentului potrivit pentru aceasta alegere. Orientalii și-au pus întrebarea: care e deosebirea dintre un om deștept și unul înțelept? Răspuns: omul deștept știe a ieși din orice situație, iar cel înțelept nu nimerește nicicând în situație. Petru Soltan știe a anticipa lucrurile, situațiile, pregătindu-și de cu vreme manevrele de ocolire a lor, de a plasa, transcendental parcă, în clipa ce va veni a acelei situații virtuale, un armonizator mental aprioric.

Felul său de înțelepciune include nu doar terțul, ci și concesia, chiar pierderile eventuale (și virtuale) care să asigure echilibrul necesar supraviețuirii. În acest sens, îi place să-și amintească, atunci când e cazul, de Scylla și Charybda (acestea apar în titlul unei recente cărți de publicistică soltaniană). Spre deosebire de Homer, el le abordează pe acestea în cheie relativistă. Pentru a salva cauza, întregul, crede el, e mai bine să-i aduci o jertvă parțială (jertva necesară?) lui Scylla, decât să încerci să-l ocolești, căzând astfel în vârtejul mortal al lui Charybda. Aici e loc pentru pilda cu Calendarul Național, al cărui redactor-șef este. Când, într-un moment neordinar, a trebuit să se aleagă între a se conforma unor restricții oficiale (Scylla) și a se opune, ajungându-se astfel la lichidarea ediției (Charybda), el a ales prima soluție. Momentul acela s-a consumat și a fost uitat, în vreme ce Calendarul își continuă existența. De când a fost desemnat pe post de Presedinte al Consiliului Științific al Bibliotecii Naționale, am depășit împreună mai multe situații dificile, vreo câteva chiar cruciale, ”metoda” domniei sale slujindu-ne până acum fără greș. Sigur, în contextul alb-negrului, liniarului etico-mental de la noi, nu toți sunt în stare să pătrundă cu înțelegerea acest fel de înțelepciune, trăgându-se uneori retorice suliți cu arcurile mediocrității invidioase. Dar nu l-am văzut până acum să se ascundă după vreun scut. Se vede că săgețile acelea nu pot zbura până la el.

El, însă, își continuă mersul său firesc pe calea vieții și a științei, egal cu sine, deoptrivă spirit și materie, ființă spirituală cu buricul netăiat și trup însemnat cu o cicatrice în locul din care i-a fost retezat, după datină, ombilicul. Și e un boț, dar nu ca acela ce era Ion Creangă, ci un boț de contrarii împrietenite. Pactizare? Nici pe departe. Mai curând e o înălțime spirituală la care materia devine altceva, poate devine spirit. Iată îmi vine în minte, în acest moment, după ce am apăsas pe tasta „e”, îmi vine imaginea cu cosmonauții care, ajunși în cosmos cu corabia lor, devin imponderabili. Cred că în cosmosul interior al lui Petru Soltan se întâmplă același lucru. Căci chiar dacă ține de o altă altitudine, nu are cum să nu facă parte din Universul nostru... Dar ziceam de modul în care se înfrățesc, la el, materia și spiritul din care este făcut. Slujitor al spiritului, entitate spirituală fiind, el știe a-i pregăti acelui spirit relații și suporturi necesare în mediul materiilor. Petru Soltan posedă, dacă îmi este îngăduit să spun așa, secretele managementului slavei. Da, da, există și un management al slavei, sau cel puțin al succesului. Nu ne-a demonstrat oare Lucian Blaga, ca să dau un exemplu aleatoriu, că a putut să devină un poet de succes numai datorită eforturilor și planurilor „croite” pe plan extraliterar, datorită demersurilor pe care le-a făcut el personal și unii prieteni ai săi pe lângă diferiți membri ai unor jurii? Academicianului



nostru nu-i este străin nimic din ceea ce-i lumesc. Fiind un savant și un patriot principial, incoruptibil, cu o imagine morală curată, el știe în același timp ce trebuie să facă pe plan extraștiințific, extrapatriotic, extracetățenesc pentru ca, fără a compromite valorile pentru care pledează, să le sprijine cu „materia” care să le asigure „securitatea”. Așa se face că el, ca și ceilalți academicieni, probabil, știe cum se face când se votează un premiu fie mare, fie mic, când se acordă un titlu, ce attribute i se cuvin celui care a câștigat prin merit ceea ce s-a votat... Căci slăvitul, fie academician, fie filozof, fie altfel de geniu, trăiește în trupul pe care i l-a împrumutat Dumnezeu și nu poate să nu ceară pentru acest recipient al său micile sau mai marile bucurii și nimicuri ale recunoștinței. Iar pentru corpul său spiritual, protagonistul nostru are o deviză imuabilă: pentru a fi sănătos, trebuie să-ți organizezi mereu câte un succes, fie el cât de mic. E suficient, de exemplu, să iai cuvânt la o întrunire, la o lansare de carte și să spui ceva care să anime sala, ca să ai asigurat, pe câteva zile, un avânt tineresc în suflet. Faptul că dl Soltan e atât de omniprezent în viața publică, nelipsind de la acțiunile politice, culturale, științifice, diplomaticești etc. se datorează nu doar civismului și patriotismului său funciar, care e, la el, în sens filozofic vorbind, o manifestare fenomenală primordială, ci și nevoii aceleia subiacente, omenești, de a-și conserva tinerețea spiritului, folosind drept catalizatori niște mici, sau mari, succese la public.

Asta nu înseamnă, desigur, că înțelepciunea, oricare ar fi felul ei, e un panaceu imuabil pentru toate situațiile și întâmplările vieții. Petru Soltan a trecut și prin momente foarte grele, mai ales atunci când a fost ostracizat. Atunci a descoperit în sine resursa aceea volitivă (că shopenhaueriană, că nietzscheană, că ...babiloneano-transnistreană), care l-a îmboldit să se salveze prin scris. Un geometru cioranian! Din acele zile se trag niște nuvele în care felu-i deosebit de a fi îmbracă haina logosului său de o „aleasă încălcire” (vorba lui Sadoveanu). ”Ieterele”, volumul de proze scurte la tipărirea căruia am contribuit și eu, comportă un limbaj legat de locul originii, de centrul acela primordial, limbaj asemănător, cel puțin prin felul de întrebuintare a lexicului dialectal, cu proza lui Ivan Bunin.

Petru Soltan este un om care își păstrează viu copilul din el, bucurându-se de toate ale lumii, mirându-se de frumusețile vieții, neuitând însă să-și pună mereu întrebări. Altfel spus, e o natură filosofică. Păi, e geometru, ca și Platon, putea să nu fie și un „iubitor de înțelepciune”? Participă la ședințele Cafenelei Filosofice înființate sub egida Bibliotecii Naționale, arătându-se a fi un polemist persuasiv și un meșter al reflecției. Și dacă tot am spus că e și filosof, și încă într-un context cu numele lui Platon, nu pot să nu revin la vorba despre ideologia tertului inclus al cărei partizan și propovăduitor Petru Soltan este. El e un om al deschisului, acceptând alături de dovezile științifice, aventurile spiritului și credința. O credință deosebită de cea a omului comun, una ca aceea despre care vorbea Einstein că o nutrește, o resimte când are în fața feței și în fața sufletului tainele Cosmosului. De altfel, să nu uit să vă spun că, din câte am reușit eu să dezvălui, Einstein pare a fi pentru Petru Soltan (ca gândire liberă, certată cu dogmatismul, ca mirare în fața tainelor și a minunilor ființiale și ca manifestare în viața publică) unul din modelele sale. Așadar, cum spuneam, academicianul nostru este un om al deschisului. Iar credința lui este legată, adeseori, paradoxal vorbind, de certitudinile științifice ale enigmelor. Cum ar fi, de exemplu, tahionii, particulele acelea din componența hipotalamusului, conservatoarele memoriei, care, după moartea omului, la trei zile, părăsesc cadavrul, ies din mormânt și se înalță la cer, acest

fenomen fiind certificat prin utilizarea unor aparate de observare. Petru Soltan și-a urzit, în jurul acestui fapt, o teorie proprie a nemuririi.

Nu știu dacă am prins dintr-un unghi potrivit aceste creionări la stilul soltanian. Nici nu știu dacă prin biobibliografia sa, elaborată de colaboratorii Bibliotecii Naționale, au putut fi elucidate toate ipostazele ființei sale. Cât timp tahionii săi sunt printre noi, subiectul acesta nu poate fi epuizat. Dar nici după. Căci pentru un spirit de talia sa, tahionii au trecut și în idei, și în semne, și în suflarea neamului. Și de peste tot unde sunt și vor fi ei, va răsună acum și pururea maxima academicianului Petru Soltan:

**”M-am născut ca să mă manifest”.**



### **Invitație „la o cafea” - bucuria comunicării**

Sunt oameni care nu seamănă decât cu ei înșiși. Petru Soltan face parte din această tagmă.

- Bine, bine, îmi poate replica cineva, toți oamenii sunt irepetabili, fiecă individual. În fond, așa e: ne naștem cu toții diferiți, dar pe urmă, cu anii, nu știu cum se face, că majoritatea dintre noi își pierde individualitatea și devine o masă uniformă; în orice caz așa era pe timpul dominației comuniste de care au avut parte generațiile mai în vârstă. Ei bine, Petru Soltan, în mod miraculos, nu și-a pierdut individualitatea, așa spune chiar că a cultivat-o, deși cred că n-a făcut-o special. Așa l-a croit Dumnezeu, înzestrându-l cu un caracter deosebit. Or, peisajul intelectual din Basarabia ar arăta mult mai sărăcuț fără acest descendent din multpătimita Transnistrie. În persoana lui avem de a face cu un strălucit savant și om politic. Într-adevăr, multe decizii politice importante din timpul mișcării noastre de renaștere națională n-ar fi avut ponderea necesară, dacă nu era printre noi deputatul Petru Soltan. El știa să completeze, să întregească o idee, o inițiativă ori să vină cu propriile soluții originale care se dovedeau a fi cele mai fericite.

Fără îndoială, acest savant este și un om al cetății, un om de nădejde, păcat că politicienii noștri de azi nu apelează la potențialul lui enorm de a vedea și a pătrunde esențele. Din cauza aceasta pierdem și acolo, unde cu siguranță că am putea câștiga. Este un nesecat generator de idei – idei cântărite, expuse temeinic și argumentat. Ascultându-l, urmărindu-i luările de poziție, îți dai seama că ai de a face cu un mare patriot, dar nu de paie, făcut din cuvinte zornăitoare „ce din coadă au să sune”, cum spunea Eminescu. Are o judecată calmă, exactă, pe-alocuri chiar rece – și tocmai de aceste calități avem nevoie astăzi. Poate că-i lipsește puțină „nebunie”, dar, în situația-

limită în care ne aflăm, n-avem voie să facem nicio greșeală. Parafrazându-l pe Titu Maiorescu, aş spune că Republica Moldova „a pierdut dreptul de a mai comite greșeli nepedepsite”. Azi noi toți suntem în situația celor care dezamorsează minele. Continuăm să trăim într-un teritoriu minat de istorie, în fiecare clipă putem sări în aer.

Petru Soltan are un pas echilibrat și un ochi ager, vede lucrurile în toată complexitatea lor, le vede dintr-odată, prezentându-ne tabloul întreg. Îl preocupă adevărul, nu reglarea de conturi. E un gentilom și un aristocrat al spiritului – pasăre rară în peisajul nostru basarabean. Dacă nu i-a plăcut ceva – un articol, o luare de cuvânt – mai bine tace, decât să-ți facă niște complimente gratuite. Mă rog, suntem de-ai noștri, printre-ai noștri, ce l-ar costa să te laude, cum procedează atâția alții?!... N-o face. N-are spirit de gașcă și asta deranjează. Dar dacă ai spus ceva cu care el principial nu-i de-acord, o, atunci ține-te bine! Lucid, exact, vine să te contrazică, însă niciodată nu atacă persoana, ci ideea, și asta îl face să fie respectat chiar și de oponentii săi. Discuțiile cu el sunt un regal, trebuie să te mobilizezi bine ca să-i corespunzi, să fii și tu la înălțime. Emite în permanență o energie, un azart de a gândi, o invitație de a cugeta împreună, de a trăi cu plenitudine în lumea ideilor. Când te afli în preajma lui, simți un fel de câmp magnetic, pentru că niciodată nu e scos din priză, nu-și permite luxul de a fi lănced sau pasiv, chiar și atunci când tace. Această energie creatoare se revarsă în acțiuni inspirate, formule matematice, investigații lingvistice originale, pagini excelente de literatură scrise cu o pană măiastră. Schițează ușor admirabile portrete ale unor personalități marcante, evocări din copilărie, din tinerețe.

Și-n permanență - căutări, căutări - e un vânător de adevăruri, dar nu pentru a se complăce, ci pentru a le scoate în evidență, pentru a le reda lumii în toată splendoarea lor. Judecă sistemic, conceptual. E un filosof. Uneori nu e înțeles - merge prea repede, prea departe, - dar vina e a noastră, nu a lui. În cosecință, e un înțelept. În cazul lui putem afirma cu certitudine că nu întâmplător poartă titlul de academician. E temeinic și profund. Totodată e generos. Doamne, pe câți i-a promovat! Pentru că știe să vadă meritul și să prețuiască valoarea. Citindu-i cărțile, te uimește spiritul acut de observație, căruia nu-i scapă niciun detaliu. În descrierile sale mie unuia mi-l amintește pe Hemingway cu memoria lui fenomenală. Aș zice că Petru Soltan e un scriitor care s-a rătăcit printre matematicieni sau, dacă vreți, viceversa. S-a întâmplat acum vre-o zece ani să stăm o săptămână împreună într-un salon de spital, eu - cu inima, el - cu tensiunea. Desigur, la vindecarea noastră și-au adus aportul și doctorii, dar cred că un leac esențial, care ne-a „vitaminizat sufletele”, au fost și acele interminabile și incitante discuții până după miezul nopții. Ne părea rău că trebuia să furăm și puținel somn, altfel ne-apucau zorile.

Îmi puteți reproșa, că tot ce scriu acum e prea din cale afară, că fac portretul unui om aproape ideal. Posibil. Mai mult ca sigur, că Petru Soltan are și „defecte”: de exemplu, totdeauna e îmbrăcat impecabil, cum se spune „la patru ace”, în orice împrejurări. Nu l-am văzut niciodată să se prezinte neglijent. Nu e un „defect”? La urma urmei, „de ce, mă rog, îl face cu noi pe aristocratul?”, cum s-a exprimat oțărât unul din cunoscuți. Această observație mi-a amintit de un caz care s-a întâmplat cu mine în anii studenției, când din ultimii bani cumpăram cărți românești la magazinul „Drujba” din Moscova. Trebuia s-o faci rapid, altfel rămâneai fără o carte de preț, pentru că năvăleau chișinăuienii – acolo magazinul fusese închis. Am reușit să scripuiască o bibliotecă

bunicică în camera mea de la cămin. Într-o zi unul din colegi intră la noi în cameră și destul de răspicat, pe neașteptate, declară: „știm noi de ce cumperi tu atâtea cărți!”. Eu care tocmai eram cu un volum în mână, am rămas mut, cu gura căscată. „Vrei să ne înjosești, iată de ce!” – a adăugat el și a dat să iasă. Cei din cameră au reacționat râzând ironic. Eu între timp mi-am revenit: „Da de ce nu cumperi tu mai multe cărți, ca să ne înjosești tu pe noi?!” Nu mi-a răspuns nimic, probabil că și-a adus aminte că el în viața lui n-a cumpărat o carte. Trebuie să vă spun, că urmându-mi exemplul, și alți studenți de la noi au prins gustul de a achiziționa cărți. În anul cinci, când plecam din Moscova la Chișinău, o jumătate de vagon era plină de cărți care făceau cale îtoarsă spre Moldova, după ce au trecut prin Chișinău, trimise de la București.

- Bine, bine, dar ce legătură are asta cu Soltan?

Vă răspund: sunt mai mult ca sigur că Petru Soltan, dacă am fi fost împreună la studii, i-ar fi întrecut pe toți la capitolul achiziționării cărților – „ca să ne înjosească, desigur”. Nu e un defect?! Mai ales, că după câte știu, atunci, când s-a întors din Moscova de la studii, el unul a ocupat cu biblioteca lui aproape jumătate de vagon.

...Aștept cu nerăbdare să ne reîntâlnim la „Literatura și arta”, la Forul Democrat al Românilor din Republica Moldova sau „la o cafea”, cum îi place domnului Soltan să spună, deși nici eu, nici el nu prea avem voie să consumăm această licoare minunată. Dar altfel cum „să-ți vitaminizezi sufletul” ca să nu-ți pierzi speranța că visul nostru - mare și sfânt - se va împlini! Pentru că, la urma urmei, tot ce facem noi nu e altceva decât înfăptuirea visului de reîntregire. În caz contrar, ne așteaptă pe toți o „transnistrizare” (cum obișnuiește să se exprime dl Soltan), iar el știe bine ce spune, știe ce-i aceasta, căci de acolo vine.

Ion Ungureanu, regizor, ex-ministru al Culturii din Republica Moldova

(Adus de la <http://www.art-emis.ro/jurnalistica/423-invitatie-la-o-cafea-bucuria-comunicarii.html>)



Acad. **Radu Miron** (Moldovean din dreapta Prutului),  
Acad. **Mitrofan Ciobanu** (Moldovean din stânga Prutului):

### **Academicianul Petru Soltan la 75 de ani**

Între personalitățile de seamă ale științei și culturii din Republica Moldova se distinge figura lui Petru Soltan, matematician de valoare internațională, care merită pe deplin să fie omagiat în Academia Română cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani.

Membru de onoare al Academiei noastre și membru titular al Academiei din Republica Moldova, Petru Soltan se impune prin cercetările sale în matematicile moderne, economie, istorie, literatură, filosofie etc. Patriot înflăcărat, fruntaș al vieții publice, susține permanent ideile românismului în Moldova și, ca orice savant din stânga Prutului, visează la vremuri mai pline de lumină și de libertate pentru semenii săi. S-a născut la 29 iunie 1931 în satul Coșnița, aflat pe malul stâng al Nistrului; fiind primul între cei zece copii în familia de țărani români Simion și Melania Soltan. Copilăria și adolescența viitorului om de știință au trecut sub povara unor ani nefaști, cu lipsuri, interdicții, foamete și evacuări forțate, cu derularea unor evenimente dramatice, schimbări bruște de regimuri și administrații – care au marcat istoria Moldovei. L-au ajutat să depășească multe din aceste bare bunica sa, mare iubitoare de folclor, de muzică românească și câțiva profesori veniți din România. Școala o face la Coșnița, Tiraspol și Chișinău; în 1950 intră la Institutul Pedagogic din Chișinău, unde se manifestă cu talent și imaginație în elaborarea lucrărilor originale, înalt apreciate la concursurile republican și unional.

După o perioadă de apostolat, ca profesor și director la Școala medie din Hâncești, în 1954 intră la doctorat la Universitatea „M.V.Lomonosov” din Moscova. Găsește aici o ambianță remarcabilă în cercetare în domeniul matematicilor, o bibliotecă de renume internațional din centrul Moscovei, ce-i permite să citească de la index cărți din istoria României, dar care lasă urme cine le-a solicitat, – și beneficiază de prelegeri ale unor savanți cunoscuți pretutindeni. Susține o teză de doctorat de excepție, în 1961, la faimosul Institutul de Matematică „V.A.Steklov” al Academiei de Științe din URSS. În funcția de asistent la Universitatea din Chișinău militează activ pentru introducerea predării în limba română și reușește. Zece ani (1960-1973) ca profesor asociat la Universitatea din capitala Republicii Moldova, ține cursuri de înalt nivel, organizează un seminar științific săptămânal și în '71 își susține teza de *Doctor Habilitat* la Academia de Științe din URSS. La finele anului 1972 este ales membru-corespondent al AȘ din RM. Iar în martie 1973 ocupă postul de director al Institutului de Cercetări în Domeniul Planificării constituit doar pe hârte. În timp de 13 ani dl Petru Soltan reușește a forma acest institut în unul din cele mai prestigioase din URSS, desigur în

clasă respectivă. Neoficial, această instituție a fost numită *Institutul lui Soltan*. Ca urmare, împreună cu specialiștii pe care i-a format în, '85 a elaborat în virtutea modelului lui Leontieff un tratat în 13 volume asupra *Resurselor suplimentare ale economiei RSS Moldovenească*. Aceste realizări excepționale au impus propunerea ca Petru Soltan să fie numit Președintele al Academiei de Științe a Moldovei. Dar, tocmai aceste realizări sechestrate de KGB, inclusiv cărțile de la index, i-au atras ostilitatea oficialităților, care i-au înscenat tot felul de acte „antipartinice” și l-au destituit din toate funcțiile, declarându-l șomer, fiind dat în judecată ca *un infractor extrem de periculos*. La presiunea unor organizații internaționale, după un an, a fost repus în drepturi de profesor universitar.

Este ales membru titular al Academiei de Științe a Moldovei în 1992.

Petru Soltan are de-a lungul timpului o activitate științifică excepțională în matematici pure și aplicate. A rezultat o operă impresionantă materializată prin noi direcții de cercetare, descoperiri originale care au condus la fundamentarea „Școlii de matematică și cibernetică” de la Chișinău a academicianului Petru Soltan. Bunăoară, devine fondatorul noii teorii *d-convexitate*, importante prin faptul că aceasta acoperă (e mai fină) convexitatea clasică: oricărei afirmații din această din urmă îi corespunde în dependență de metrică o familie nevidă de afirmații din noua teorie. În virtutea acestei teorii, Petru Soltan în cadrul unei prelegeri, ținute la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași în '75, formulează problema axiomatizării a convexității, realizată mai târziu de feciorul său Valeriu Soltan, actualmente rezident în SUA. Contribuțiile sale în geometria convexității în spațiile metrice și în topologie au fost apreciate de savanți cu renume ca: P.Alexandroff, A.Kolmogorov, M.Nicolescu, K.Borsuk, I.Gohberg, B.Grunbaum ș.a.

Vârsta și prodigioasa activitate de cercetare a lui Petru Soltan este reflectată în peste 100 de lucrări publicate în reviste prestigioase de specialitate, în realizarea unui număr de 7 monografii de ținută academică. Cunoscuta editură *Springer* a publicat, în 1997, cartea sa scrisă în colaborare cu doi matematicieni renumiți – V.Boltyanski și H.Martini: *Excursions into Combinatorial Geometry*.

Parte dintre rezultatele remarcabile sunt menționate în *Enciclopedia Matematicienilor*, publicată recent de Kluwer Acad. Publishers. Indiscutabil, la toate aceste rezultate trebuie adăugate vasta activitate depusă de academicianul Petru Soltan în învățământul matematic superior din Republica Moldova, prin realizarea unor cursuri academice de înalt nivel, cărți, manuale și prin participarea sa directă la modernizarea curriculară a acestuia.

În medalionul pe care-l facem Omului de știință nu poate lipsi ampla, valoroasa și vibranta sa activitate de Om al literelor.

Încă din anii '70, Petru Soltan s-a afirmat ca un apreciat publicist, abordând teme de importanță majoră ca: limba de stat, revenirea la alfabetul latin, necesitatea deșteptării conștiinței și demnității naționale, identitatea etno-lingvistică a românilor din RSSM cu cei din România, responsabilitatea civică a elitelor politice și intelectuale pentru destinul națiunii, educarea la tineri a dragostei de țară, de limbă, a pasiunii pentru carte, etc.

A tipărit scrieri literare și eseuri filosofice. În 2001 apare volumul de sinteză *La porțile Babilonului*, despre care acad. Mihai Cimpoi scria: „O carte fermecătoare, în care autorul îmbină studiul lumii raționale cu acela al lumii iraționale”. Recent editura „Știința” a lansat un nou volum de eseuri „Între Scylla și Charybda”.



La finele anilor '80, când tentativa lui M.Gorbaciov de reformare a societății proclamă lupta de emancipare națională, Petru Soltan se află în primele rânduri ale mișcării de renaștere și eliberare națională din Republica Moldova. Militează pentru înființarea Mișcării Democratice (1988) apoi și a Frontului Popular – unde activează ca vicepreședinte. Elaborează programul electoral al FPM și este ales deputat în plenul Parlamentului democratic de la Chișinău. În forumul legislativ, care a adoptat legi și hotărâri istorice pentru românii din stânga Prutului, cum ar fi: limba de stat, revenirea la grafia latină, însemnele de stat – Tricolorul, Stema, Imnul național, *Deșteaptăte române*, etc., Petru Soltan a fost membru al prezidiului, președinte al Comisiiei pentru Știință și Învățământ (1990–1994). Primul document semnat de președintele în cauză a fost decizia de folosire a glotonimului *limba română* pe teritoriul Republicii Moldova, decizie neabrogată până astăzi. În anii menționați este organizatorul de frunte pentru trimiterea la studii în Țara-Mamă a miilor de tineri din republică, chestiuni ce-l înrolează în tagma liderilor luptători pentru românism.

Fără îndoială, expunerea noastră nu poate cuprinde în totalitate realizările de excepție ale lui Petru Soltan, datorită cărora a primit numeroase distincții: Doctor Honoris Causa al Universității Babeș-Bolyai din Cluj (1992), același titlu la Academia de Studii Economice din Chișinău (1998) și la Universitatea din Tiraspol cu sediul la Chișinău (2000), Doctor Magna cum Laude al ULIM (1994), Om emerit al republicii (1994) și, pentru merite de excepție în activitatea sa de matematician, literat și patriot, i s-a decernat înaltul titlu de Membru de Onoare al Academiei Române (2003). La împlinirea vârstei de 75 de ani îi dorim academicianului Petru Soltan deplină sănătate și ani mulți și fericiți împreună cu familia!



**Acad. Mihai Cimpoi: *Lumea îmi părea o cifră...***

Petru Soltan, care nu e doar un matematician notoriu, ci și un om de litere și un animator al vieții publice, pare să fie o excepție în lumea rigidă și ursuză a celor care profesază științele exacte. Este fascinat de frumusețea lumii, este un bun povestitor cu o vorbire succulentă, presărată cu „*childuri*” populare, dar și cu întâmplări anecdotice savante. Adică este un causeur, un om care nu i-o tors maica pe limbă sau – cum se mai spune prin părțile noastre – care are „*stuchitură la furcă*”.

Ne gândim că șirul vorbelor – adevărată poveste cu cocoșul roșu și interminabilă Odisee Șaherezadică – e o contrapondere a șirului numerelor. Căci matematica operează cu finitul, cu numărul, dar în fond operează cu infinitul, cu nenumărul. De o modestie proverbială, Petru Soltan n-o face pe marele savant, precum este în adevăr, ci mai mult demonstrează o încântare permanentă de știință, o încântare provocată de o iubită cu farmec nestins. Matematica este, pentru el, cel de-al doilea



univers, poate mai real decât cel real, care e în jurul nostru și în noi ca ființă (ca ființă în aici și acum, ca Dasein, vorba lui Heidegger).

Ca orice om de știință, Petru Soltan caută temeiul, Grundul. Și cred că acest temei l-a găsit în frumusețea lucrurilor și a oamenilor: frumusețea chipului (el însuși fiind bărbat frumos la înfățișare, la gând și suflet), frumusețea cifrelor, pe care le tot înșiruie și le combină ca să afle rostul lumii pus în ele, frumusețea vorbei și a faptei, toate adunate într-o frumusețe a prezenței în lume.

Principalul, ne convinge Domnia Sa, e să știm gradul valoric al lumii. De unde începe el? De la un grad zero, cu care suntem obișnuiți să concepem lucrurile?

Nu, ne spunea el într-o convorbire din multele pe care le improvizăm oriunde ne aflăm, fiindcă până la zero mai sunt un infinit de cifre care vin cu minusurile lor către el.

Zero-ul adună nu doar după el lumea în cifre, ci le adună pe toate cele mai puțin pricepute de noi până la el. Pune în cumpănă – altfel zis – cele pozitive și cele negative ale lumii, constituind ca atare un temei – valoric.

„Lumea îmi părea o cifră...”, spunea Eminescu, el însuși operând frenetic cu formule matematice în Caietele sale, căci nu-s schimbări mai pline de sens și mai „concentrate” decât cifrele.

Lumea pusă pe un astfel de temei valoric pare, ne încredințează cu farmecul demonstrației logico-poetice Petru Soltan, o cifră frumoasă, grăitoare, încărcată de semnificație.

O cifră care, bineînțeles, nu e cea plictisitoare, de speriat școlarii...



**Acad. Nicolae Dabija: *Dorul ca formulă matematică***

Pentru ilustrul savant Petru Soltan universul este o formulă matematică. Ca și viața. Ca și dorul. Ca și speranța.

Formulele matematice sunt într-un fel și articolele publicistice, eseurile, schițele academicianului Petru Soltan.

În acest caz pentru el numerele devin vocale și consoane. O limbă maternă. Nu întâmplător la noi a fost lansat un banc despre un politician cu foarte multă putere, dar cu foarte puține aptitudini, că atunci când a fost întrebat ce limbi străine a studiat în școală, acesta a răspuns *Algebra*. Ce e pentru unii grai universal, pentru alții e limbă străină. În estetică, P. Soltan folosește cuvintele cifrelor, dar se străduiește să fie la fel de exact, la fel de sobru, la fel de convingător (...*ceea ce trebuia demonstrat...*) ca-n fața unei table de clasă așternută cu ecuații.

Aici Petru Soltan lasă impresia că ele, cuvintele, vin să substituie, doar pentru o demonstrație sau alta, lumea numerelor, cele dintâi fiind un mijloc către un scop.

Matematica l-a învățat să fie zgârcit la cuvinte, publicistica sa fiind construită ca un sistem filosofic, cu un minimum de cuvinte și maximum de sens.

Fiecare formulă matematică e în felul ei și o metaforă. Fiecare cifră e un cuvânt pentru cine știe s-o citească. Fiecare semn + sau – înseamnă adevăr sau minciună, bine sau rău, viață sau moarte, Iisus și Baraba răstigniți pe cruce.

A vedea un obiect prin altul, o întâmplare prin alta, ca printr-un geam, sau – ca printr-un binoclu.

A depista un ritm cosmic în tot ceea ce se întâmplă în noi și-n afara noastră.

A vrea să fii mereu acolo unde contrariile se contopesc.

A încerca să inventezi niște ceasornice care ar măsura nu timpul, ci lipsa lui.

Asta e publicistica academicianului Soltan.

Câteodată când descoperi că domnia sa are atâtea a spune, îl compari cu o albină care nu mai poate zbura pe deasupra lanurilor de greutatea polenului de care-l duce pe aripi: preamultul încurcă zborului, fiind prezent riscul de a se încâlci dintr-o clipă în alta în ierburile joase, de a rătăci mai înainte de a ajunge la stup. Dar polenul e așteptat: el va deveni miere, hrană, zumzet existențial.

Fiecare articol semnat de P. Soltan e ca o pilulă de înțelepciune. Ca un orizont de dincolo de orizont. Pe care-l poți vedea numai dacă ai imaginație.

Cum să cuprinzi cercul zării de jur împrejur într-o privire?! Cum să împătorezi infinitul? Cum să faci să fie ceea ce nu-i? Cum să reconstitui dintr-o fărâmă de adevăr adevărul întreg? Sunt câteva dintre întrebările la care încearcă să găsească răspuns filosoful matematician.

Ca un adevărat cavaler al profesiei sale, el nu-și părăsește uneltele nici când face literatură. Sau publicistică. Totul la el e măsurabil. Până și tăcerea dintre cuvinte. Pe alocuri autorul semnează cu un profet care calculează, cu ajutorul compasurilor, riglelor, ecuațiilor, viitorul.

Am rămas surprins de o nuvelă pe care o publicase în anii '80 în revista Moldova, care anticipează cu un deceniu mai devreme renașterea națională basarabeană ce avea să pornească, așa cum o prevăzusem, de la Uniunea Scriitorilor.

Soltan vorbește cu durere despre Transnistria și Basarabia, despre România și Neamul românesc. El înfirează, fără să jignească, el condamnă, fără să blesteme, el amintește, fără să arate cu degetul, știind că în istorie de cele mai multe ori nu cei care au dreptate înving, dar cei care înving au dreptate.

De aici – marele ei drame.

Petru Soltan face parte dintr-o generație frământată. Care are ce spune. Și care chiar spune. Spre deosebire de altele care spun-spun-spun, fără să aibă ce.

Nu ne putem apăra de uitare decât amintindu-ne. Nu ne putem apăra de moarte decât gândind, ne dă de înțeles savantul.

În publicistică, Petru Soltan se remarcă cu exactitatea unui matematician, cu insistența unui plugar, cu delicatețea unui psiholog și cu precizia unui chirurg

Eseurile domniei sale ne ajută să-l cunoaștem.

Eseurile domniei sale ne ajută să ne cunoaștem.



**Acad. Anatol Ciobanu: *Un coșnițean – „Vir Doctissimus” și „Homo Venerabilis”***

Acad. Petru Soltan este un savant cu renume european, un vrăjitor al reginei științelor – matematica (geometria, topologia). Domnia sa știe foarte bine opinia lui Leibniz cum că „*Scientia quo magis theoretica, magis practica*” (Știința cu cât e mai teoretică, cu atât e și mai practică) și de aceea matematica aplicată l-a preocupat și continuă să-l preocupe. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât știința întotdeauna prima își spune cuvântul, dar niciodată nu spune ultimul cuvânt (V. Hugo).

Îl cunosc și îl admir pe dl. Petru Soltan de prin anii șaptezeci ai secolului trecut. M-am bucurat nespus de mult când, aflându-ne la Universitatea de Stat „*M. Lomonosov*” din Moscova, d-lui, venit acolo spre a-și susține teza de doctor habilitat, iar eu – spre a o finisa, am avut ocazia să aud din gura marilor matematicieni ai timpului cuvinte de înaltă apreciere la adresa colegului meu mai mare.

În „*perioada moscovită*” a profesorului Soltan m-a impresionat și un fapt extraacademic. Era „*iarnă rusească*” pe Colinele Vorobiov, cu multă zăpadă și ger. Cu toate acestea, în fiecare dimineață, Petru Soltan putea fi văzut, îmbrăcat într-un costum sportiv (trening), alergând pe un traseu anume. Atunci mi-am dat seama că avea perfectă dreptate poetul latin Iuvenalis (sec. al II-lea e. n.) când spunea: „*Mens sana in corpore sano*” (Minte sănătoasă în corp sănătos). Și astăzi, ajungând septuagenar, acad. Soltan e sănătos, energic, plin de viață, încărcat de idei și planuri științifice, are vibrația continuă a gândului, și totodată își păstrează o siluetă de sportiv.

Ca profesor universitar continuă să captiveze auditoriul studentesc prin erudiție, inteligență, bunătate părintească, zâmbet molipsitor și permanent, care încălzește sufletele tinere, îi apropie de maestru și de complicata știință pe care el o profesază. Dascălului Petru Soltan nu-i plac prelegerile ținute ex-cathedra (de pe catedră, la distanță de studenți). D-lui își vorbește temele, cu creta în mână, și într-un limbaj matematic adecvat, dar în același timp și foarte accesibil. Iată de ce tinerii matematicieni „*roiesc*” în jurul savantului, visând să-i devină discipoli, să facă parte din școala lui științifică, recunoscută și apreciată în mai multe centre universitare și academice din Europa.

Ca Om al Cetății, prof. Soltan s-a aflat în anii 1988-1989 pe baricadele Mișcării de Eliberare Națională, pledând pentru limba română și grafia latină, pentru identitatea etnică a românilor de pretutindeni, pentru adevărul științific privind limba și istoria neamului nostru. Și în prezent, cu vorba și cu fapta, cu penița și cu atitudinea corectă în cazuri dificile, savantul alimentează rădăcinile de aur ale arborelui național.

Ca om de stat și politic, dl. Petru Soltan a contribuit mult la reformarea învățământului în Rep. Moldova, la apropierea lui de sistemul tradițional românesc, la crearea de licee, gimnazii, colegii, la implementarea Legislației Lingvistice, în special a pledat pentru

respectarea art. 19, care stipulează următoarele: „*Instituțiile preșcolare și școlile de cultură generală se creează după principiul monolingvismului*”.

Cu sprijinul Domniei sale, limba română a revenit în științele reale, în Consiliile specializate de susținere a doctoratelor, în monografiile științifice privind matematica, fizica, chimia, geologia, ingineria etc.

Acad. Petru Soltan este și foarte original publicist și scriitor. Locurile de baștină i-au lăsat adâncă amprentă în vocabular, în modul de îmbinare a cuvintelor, ceea ce se numește „*ars combinatorica*”, în utilizarea unor expresii și locuțiuni „*sui generis*”. În prozele scriitorului Soltan întâlnim deseori o formă a frazei aproape insolită pentru cititorul mai tânăr, care a uitat sau nici nu a știut niște vorbe românești învechite și colbuite, ce se mai folosesc doar prin părțile Coșniței. Regret mult, dar spațiul nu-mi permite să analizez limba și stilul maestrului. Voi reproduce doar câteva propoziții din eseul „*Litere cu dor de casă*”, publicat în rev. „*Moldova*” (Nr. 1, 1989), când fierbea lupta pentru limba română și grafia latină. P. Soltan își amintește de fatidicul an 1938, când în RASSM se interzisese alfabetul latin (el a funcționat între anii 1932-1938): „*Înainte de a porni la școală, prinsesem farmecul de carte... Literele cele ale mele, înșirate în strâmbă linie, fugeau în lături, ca niște pui de la cloște diferite... Însă aceste prime litere, scumpe ca și ochii mamei, au avut nenorocul a fi latine, adică floricelele de muscel. Și în cel Negru '38, când cei de le-au simpatizat, socotiți drept dușmani ai poporului, sunt condamnați la lungă închisoare și fără de a scrie acasă – chiar și cu litere slavone (adică împușcați pe loc), romanițele cele albe, cu mireasma tămăduitoare, neavând măcar un strop de vină, ajung și ele secerate de la margină la capăt și aruncate în același fund de groapă ca niște blestemați de mărăcini... Țin minte: nimerit la școală, cu nerăbdare sar și strig că eu deacuma știu să scriu. Bătrânică Iulia Ivanovna, dulcea mea învățătoare, când vede acele litere ce-mi ies de sub pană, cu mare supărare mă ciocnește peste degete cu latul de cuțit, folosit pentru separarea silabelor la învățatul de citit: Să ștergi mai repede buchiile vrăjmașe! – și le roade cu cuțitul de le rupe...*” (p. 11).

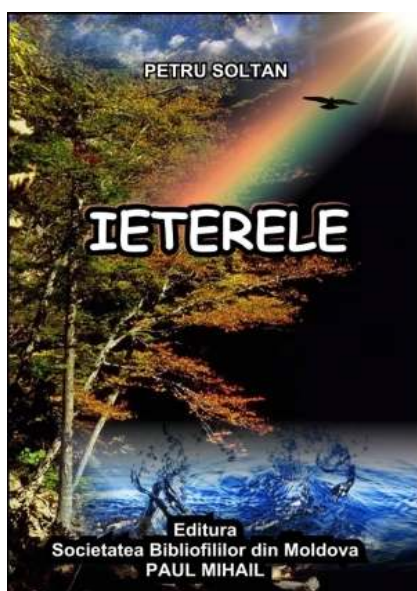
Spre marele nostru regret, în Transnistria și acum literele latine sunt considerate „*vrăjmașe*” și interzise în școli! În această ordine de idei, e cazul să amintim următoarele versuri ale regretatului poet Petru Zadnipru:

Vremea trece  
Și ne trecem,  
Cum trec toate pe pământ,  
Și pe lângă toate trecem,  
Observându-le trecând,  
Dară fie spus în treacăt  
Relele ce s-au trecut  
Nici prin cap să nu ne treacă  
Să le trecem la trecut!

Și totuși, le-am trece „*la trecut*”, pentru că suntem creștini și știm a ierta și a uita, dar vorba e că relele se repetă. În asemenea situație urmează să ne apărăm demnitatea, sărăcia și nevoile, și neamul (vorba poetului). Și în această operă de ocrotire a dreptului nostru strămoșesc academicianul Petru Soltan ne va fi un exemplu, care merită a fi urmat.

Vă doresc „*ab immo pector*”, dragă coleg, profesor Petru Soltan, multă sănătate, voie bună, noroc, fericire familială, noi succese în munca de creație!

Vivas, crescas, floreas! „*Semper sitis in flore*”.



**Maria Diana Popescu:**  
***Academician Petru Soltan - „Ieterele”***

„Ieterele” - Editura Societatea Bibliofililor din Moldova, „Paul Mihail”

A-l prezenta cititorului pe autorul romanului „Ieterele” înseamnă a preciza în primul rând că este matematician, Membru al Academiei de Științe a Republicii Moldova, Membru de onoare al Academiei Române. Matematica este compartimentul strălucit, însă academician Petru Soltan prezintă disponibilități substanțiale pentru proză și alte genuri literare abordate convingător. Alături de calculele savante, proza din „Ieterele” (Editura - Societatea Bibliofililor din Moldova „Paul Mihail”) - asceză a vorbirii și Nistru al memoriilor - n-a fost scrisă la cafea. Este o proză de tip intelectualist, instituind prioritatea judecății de valoare asupra sentimentului.

Facultate dominantă a spiritului, inteligența prezidează „facerea romanului”, ridicând în calea spumoaselor inspirații și amintiri bariere menite să ordoneze revărsarea, să impună penitența disciplinei artistice. „Ieterele” sau reîntoarcere în timp, în orizontul satului și al familiei sale, deschide direct această temă cu povestirea care dă titlul romanului. Evocativ și implicat, autorul ne face cunoștință cu „anii de după groaznicul război, cu mălai amar de ghindă”... *cu satul natal, săliște înfundată în Marele Cot de Nistru, cu pădurea de stejari alături, se făcea acum și târg, și joc. În după-amiezile de duminică răsuna o tobă ca un clopot de biserică. Chema lumea și lumea se aduna. Așa că, venit acasă în vacanța de vară, aveam unde să-mi demonstrez pantofii din pânză dați cu vacs. Mai ales ca să-i vadă Sănduța lui moș Iacob... Pospoza vară caldă avea semne bune. Peste tot un verde aprig și caise rumene, mere sânziene. Și doar casa noastră nu putea scăpa de blestem. După o oftică chinuitoare moare mama, lăsând o droaie de copii având ochii ei căprui și cu o singură mângâiere - pe soba din cămară, proaspăt văruiată, un cârd de floricele galbene, zugrăvite de mâna ei. Se stinge o soră, se duce alta, de parcă se-nțeleg să mai ușureze ticsitul cela de voloc cu pește. Nu zăbavă și tata e scos din post, având greul păcat că s-a lăsat bătut de nemți. Pierdut de cumpăn, atât se mai ținea - cât lua paharul. Ajuns șef la cooperația de consum, a îndesit-o. Iar lumea ne mângâie că n-a rămas mult și el o să ne aducă o altă mamă.”*

Virtuozitatea și frumusețea limbajului scot paginile romanului de sub incidența notației cu deschidere recreativă. Atent elaborat sub aparența unei degajări memorialistice - investiție de spirit și grație - romanul atât de drag celui ce a militat pentru viața Limbii

române dincolo de Prut, pentru reconcilierea culturii sub semnul artei, reclamă un tratament similar unei cărți valoroase, care implică stăpînirea arcadelor meșteșugărești. Gustul estetic al domniei sale se manifestă conservator în raport cu scrierea modernistă, preeminența dulcelui stil clasic în propria scară de valori fiind afirmată pe deplin în „Ieterele”. În această direcție se conturează eforturile creative. Stilul pur, curgător, țîșnește de la sine și fără sfortare sau ostentație din condeiul autorului. Firescul în desfășurare este rezultanta elaborării, însă inspirația artistică e o stare quasi-hipnotică, iar paginile par a se scrie singure.

Academician Petru Soltan consemnează cu naturalețea răsfățului de muză bucuriile simple sau tristețile unei existențe gospodărite cu boierească înțelepciune de familia din care provine, revărsînd ca dintr-un con al preaplinului, fețele unui creator exigent, stăpînit de scrupulul artei bine făcute. Autorul reușește să se arate ca un prozator-artist, un truditor migălos de atelier, ipostaze care vor reține atenția criticii și a istoriei literare. Romanul „Ieterele” este o revanșă luată împotriva înzestrării intelectuale acaparante a calculelor și teoremelor matematice, este acel bun literar durabil, demn de a înnobila semnătura unui academician. Parcă un Tacit, un Anatole France l-ar fi învățat valoarea scrisului și marele secret al literaturii de calitate care rezidă în întrebuițarea cuvîntului potrivit la locul lui. Bine asimilată, se simte în întreg romanul lecția clasicilor, autorul îndulcindu-se ca din aghiazmă din perspectivele deschise de aceștia genului. Se simte desfășurată în roman și o strategie de implicare a cititorului, încercînd să-i dezvolte gîndirea mobilă, dialectică, în care toate cadrele natale cu personajele sale sînt pe rînd ori simultan ele însele și contrariul lor (Nănașii, Păcatul Înălțimii). Tonul plin de proștețime, în sensul expresivității și al echilibrului, se raportează la text în funcție de imaginea pe care și-o face cititorul despre raportul dialectic realitate-narațiune. Parcă întemeind povestirea pe afirmația lui Miron Costin - *„Den cele cinci simțuri ce are omul, vederea singură așează gîndul omului în adevăr”, atitudinea naratorului este aceea unui cronicar preocupat în grad maxim de respectarea adevărului relatat sau la a cărui desfășurare a participat direct: „Toamna ceea nicicum nu vroia să coboare de pe soarele trudit. Frunzele de vie de pe la pragurile de casă se mai țin în vînt, pare, pentru oaspeți. Inșă cei din satele din jur de mulți ani nu mai vin la hram: biserica e și fără acoperiș. Poate de atîta orice ocazie de om sosit face vîlvă. Deci nu era de mirat că masa întinsă afară, la umbra unui larg înveliș cu viță de vie, le avea pe toate, strîngînd rudele, adunînd vecinii. Soarele strecurat printre galbenele frunze, le netezește molcăluț obrajii înăspriți, așezați în cununa mesei. Nu deslușesc măcar o față cunoscută, de să-i fac ritualul schimb de zâmbete ce împacă sufletele. O înstrăinare cu vîrf. Când colo, apare o pereche pe care mi-o amintesc imediat. Erau soții ce semănau păpușoi în primăvara amintită. Eu le zâmbesc, aplecîndu-mi fruntea. Bărbatul îmi răspunde cu vechea sa rezervă. Pe când dumneaei, probabil, nerăbdătoare la contactele de zâmbet, îmi destramă cumpătul cu ochii plini de farmec. O pâine rumenă. O Tudorică îmblînzită. Părea că-i lelea care m-a crescut. Și de m-ar ruga să-i tai vreun braț de lemne ori să-i aduc vreo ciutură cu apă n-aș ști de un noroc mai mare.”*

Academician Petru Soltan folosește simplitatea curgătoare și candidă a narațiunii plină de uimirea redescoperirii lumii în tot ceea ce are mai frumos. Existența autorului, petrecută într-o ambianță particulară, își întinde aripile în paginile prozei alături de năzuințe și idealuri proprii timpului și lumii sale. Surprinzînd sensibilitatea și vârsta

copilăriei cu sentimentul că o retrăiește și o restituie, autorul nu calcă pe sensul de mers al unei mitizări a universului infantil. Cu ochii larg deschiși a învățat să privească lumea mirifică a copilăriei, evidențiind nevoia intensă de comunicare a copilului Petru Soltan, care scrutează obiceiuri, participă la viața obștii, a școlii, a familiei, zugrăvește chipurile de mai târziu, intuiește psihologii.

„Momentul adevărului”, ultimul compartiment al romanului, conturează câteva portrete de-a stînga și de-a dreapta existenței autorului, „niște relații episodice cu o seamă de figuri de înalt rang ale RSS Moldovenești..., personalități ale timpului”. Precum afirmă autorul, *„contactele în cauză aveau la rădăcină un paradox: dintr-o parte, eu, originar din Transnistria, adică componentă organică a cohorții care în fond diriguia republica - conform principiilor dictate de Moscova, pe de altă parte, prieten al basarabeanului Ion Druță, admonestat de această putere”*. Spontaneitatea, capabilă să sugereze o nestăvilită inteligență și atitudine față de toate formele vieții, unele neașteptate contraste de vigoare și gingășie, de seriozitate și haz, construcția degajată, liberă, relatarea lipsită de aluzia de cochetărie, alcătuiesc nucleul acestor povestiri, cărora a știut să le imprime sinceritate, căldură sau vehemență. Substanță și finețe, dublate de o precizie a nuanțării, autorul probează încadrarea în familia prozatorilor care alimentează registrul valoric al literaturii contemporane. Plin de miresme verbale, ca fagurii de miere adunați din potirele florilor înrourate, romanul e cutia de rezonanță a ecourilor petulante, prinse cu ieterele în graiul artistic autohton, care se opune distrucției imaginii, a memoriei acesteia.

Adus de la: <http://www.art-emis.ro/cronica/cronica-literara/485-petru-soltan-ieterele.html>

**Grigore Vieru: *Bătrânul***  
*Lui Petru Soltan*

Tinere, ce pururi cauți  
Frumusețea-n alte țări,  
Tu, ce cauți adevărul  
În străine zări!  
Șezi aici, mai lângă mine  
Și îngăduie puțin,  
Ia aminte la cuvântul  
Unui mai bătrân creștin.  
Frumusețea este seara  
Ce învăluie colina  
În iubire și mister!  
Adevărul este Țara  
Înmulțită cu lumina  
Dumnezeului din Cer!  
Tinere, străvechiul Soare-i  
Veșnic nou și tineresc!  
Nu îmbătrânesc izvoare  
Care din adânc pornesc!



Șezi aici, mai lângă mine,  
Și îngăduie puțin,  
Ia aminte la cuvântul  
Unui mai bătrân creștin.  
Frumusețea este seara,  
Ce învăluie colina  
În iubire și mister  
Adevărul este Țara  
Înmulțită cu lumina  
Dumnezeului din Cer!



## OPERA

### 1. Volume

1961

1. Солтан, Петр. **О размерности прообразов при отображении компактов в полиэдры**: Диссертация на соискание учёной степени доктора [кандидата] наук / Петр С. Солтан. – Москва, 1961. – 46 p.

1971

2. Солтан, Петр. **Некоторые экстремальные задачи на выпуклых множествах и их прикладные аспекты**: [Диссертация на соискание учёной степени доктора хабилитат] / Петр С. Солтан. – Москва: Вычислительный центр АН СССР, 1971. – 243 p.

1973



3. Солтан, Петр. **Экстремальные задачи на графах и алгоритмы их решения** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий, Кирилл Присэкару. – Chişinău: Ştiinţa, 1973. – 92 p. ;  
[on-line]: <http://bookinist.net/books/bookid-124269.html>



4. Солтан, Петр. **Экстремальные задачи на графах и алгоритмы их решения** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий, Кирилл Присэкару. – изд. 2-е. – Chişinău: Ştiinţa, 1974. – 90 p.

1976

5. Солтан, Петр. **Экстремальные задачи на выпуклых множествах**: [моногр.] / Петр С. Солтан; отв. ред.: Ион С. Чиботару. – Chişinău: Ştiinţa, 1976. – 115 p.

1978



6. Болтянский, Владимир. **Комбинаторная геометрия различных классов выпуклых множеств** / Владимир Болтянский, Петр С. Солтан. – Chişinău: Ştiinţa, 1978. – 279 p., il.; [on-line]:

<http://bookinist.net/books/bookid-67943.html>

<http://megalib.org/rd/ru/D7FC793F9BC19A57432FAD717DFA11C2A547F045/>

<http://www.mathnet.ru/links/862ec03fbf9fefb2cb5a739d79e2b276/rm3342.pdf>

[http://math.nglib.ru/book\\_view.jsp?idn=011699&page=1&format=free](http://math.nglib.ru/book_view.jsp?idn=011699&page=1&format=free)

<http://lib.mexmat.ru/books/36666>

Рес.: „Комбинаторная геометрия – молодая ветвь математики, оформившаяся в самостоятельное направление лишь в XX столетии. Её зарождение связано с работами Хелли, Борсука, Хадвигера, Кли, Грюнбаума и ряда других математиков. Из советских ученых наибольший вклад в эту область внесли профессор Владимир Болтянский и его ученик Петр Солтан, ныне член-корреспондент Академии Наук Молдавии.

Монография В. Болтянского и П. Солтан – первая большая книга по комбинаторной геометрии, написанная советскими авторами. Она отличается от существующих книг по комбинаторной геометрии большим числом новых постановок задач и результатов. Использование нового понимания выпуклости позволяет по-иному осмыслить теоремы Хелли, Борсука, Хадвигера, Секефальви-Надя и других математиков, даёт ряд новых результатов и сформулированных проблем. Подробно и популярно написанная книга, несомненно, вызовет интерес математиков и будет способствовать дальнейшему развитию комбинаторной геометрии”.

1979

7. **Создание РАСУ Молдавской СССР** / [coaut. și red.: P. Soltan]. – Chişinău, 1979. – 172 p.

1981

8. **Агропромышленный комплекс республики: Анализ и планирование народнохозяйственных результатов** / [coaut.: Petru Soltan]. – Chişinău: Ştiinţa, 1981. – 284 p.

1984

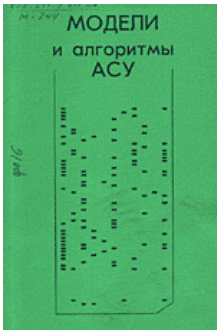
9. **Crearea Sistemului Informatic Național** / [coaut.: Petru Soltan, Serafim Cornea, Vasile Nedelciuc]. – Chişinău, 1984. – 72 p. – [Text în grafie chirilică].

1985

10. **Olimpiade republicane de matematică** / [aut.: Valentin Belousov, M. Izman, Petru Soltan et al.; red. şt.: Petru Soltan]. – Chişinău: Lumina, 1985. – 152 p. – [Text în grafie chirilică].

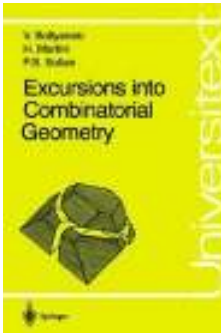
1986

11. Максимилиан, Силвестру. **Социальная инфраструктура Молдавской ССР** / Силвестру Максимилиан, В.Кутыркин, Петр С. Солтан. – Chişinău: Ştiinţa, 1986. – 212 p.



12. **МОДЕЛИ и алгоритмы АСУ**: [Sb. st.] / Редкол.: П. С. Солтан (отв. ред.). – Chișinău: Știința, 1986. – 160 p.

1997



13. Boltyanski, Vladimir. **Excursion in to Combinatorial Geometry** / Vladimir Boltyanski, Horst Martini, Petru Soltan. – Berlin; Heidelberg; New York; Barcelona; Budapest; Hong Kong; London; Milano; Paris; Santa-Clara; Singapore; Tokyo: SPRINGER, 1997. – 418 p. – ISBN 3-540-61341-2; [Carte electronică]:

[http://www.amazon.fr/Excursions-Combinatorial-Geometry-Horst-Martini/dp/3540613412#reader\\_3540613412](http://www.amazon.fr/Excursions-Combinatorial-Geometry-Horst-Martini/dp/3540613412#reader_3540613412)

[http://books.google.ro/books?id=U0LHc-DoBHgC&printsec=frontcover&dq=petru+soltan&source=bl&ots=JZ8xONhQvq&sig=ZUVH3ZG3Qe8QN\\_DZyPcJ6zbIxZc&hl=ro#v=onepage&q&f=false](http://books.google.ro/books?id=U0LHc-DoBHgC&printsec=frontcover&dq=petru+soltan&source=bl&ots=JZ8xONhQvq&sig=ZUVH3ZG3Qe8QN_DZyPcJ6zbIxZc&hl=ro#v=onepage&q&f=false)

<http://www.paperbackswap.com/Excursions-Combinatorial-Geometry/book/3540613412/>

[http://books.google.com/books?id=U0LHc-DoBHgC&pg=PA428&lpg=PA428&dq=Boltyanski++%2B+soltan&source=bl&ots=JvOHlPx1&sig=gSutHbTI1zx9Lt7FS97HfeBnVfM&hl=ro&ei=i3jwTaWseMWSOtDS2b0D&sa=X&oi=book\\_res](http://books.google.com/books?id=U0LHc-DoBHgC&pg=PA428&lpg=PA428&dq=Boltyanski++%2B+soltan&source=bl&ots=JvOHlPx1&sig=gSutHbTI1zx9Lt7FS97HfeBnVfM&hl=ro&ei=i3jwTaWseMWSOtDS2b0D&sa=X&oi=book_res)

[http://books.google.com/books?id=U0LHc-DoBHgC&pg=PA428&lpg=PA428&dq=Boltyanski++%2B+soltan&source=bl&ots=JvOHlPx1&sig=gSutHbTI1zx9Lt7FS97HfeBnVfM&hl=ro&ei=i3jwTaWseMWSOtDS2b0D&sa=X&oi=book\\_res](http://books.google.com/books?id=U0LHc-DoBHgC&pg=PA428&lpg=PA428&dq=Boltyanski++%2B+soltan&source=bl&ots=JvOHlPx1&sig=gSutHbTI1zx9Lt7FS97HfeBnVfM&hl=ro&ei=i3jwTaWseMWSOtDS2b0D&sa=X&oi=book_res)

[http://books.google.com/books?id=U0LHc-DoBHgC&pg=PA428&lpg=PA428&dq=Boltyanski++%2B+soltan&source=bl&ots=JvOHlPx1&sig=gSutHbTI1zx9Lt7FS97HfeBnVfM&hl=ro&ei=i3jwTaWseMWSOtDS2b0D&sa=X&oi=book\\_res](http://books.google.com/books?id=U0LHc-DoBHgC&pg=PA428&lpg=PA428&dq=Boltyanski++%2B+soltan&source=bl&ots=JvOHlPx1&sig=gSutHbTI1zx9Lt7FS97HfeBnVfM&hl=ro&ei=i3jwTaWseMWSOtDS2b0D&sa=X&oi=book_res)

*Rec.: Eveniment de înaltă semnificație: [apariția la Ed. SPRINGER a monografiei "Excursion in to Combinatorial Geometry", coautor - academicianul Petru Soltan] // Lit. și arta. – 1997. – 1 ian. – P. 7.*

2000

14. Soltan, Petru. **Prelegeri selectate din teoria grafurilor** / Petru Soltan; Univ. de Stat din Moldova, Fac. de matem. și inform., Catedra matem. aplicată. – Chișinău: Centrul Ed.-Poligr. USM, 2000. – 107 p.: fig. – [Bibliogr.: p. 105-107].

2001

15. **Programa analitică la cursul „Capitole suplimentare din teoria grafurilor”**: (pentru magistratură, spec. „Informatică”) / elab.: Petru Soltan. – Chișinău, 2001. – 5 p.



16. Soltan, Petru. **La porțile Babilonului** / Petru Soltan. – Chișinău: ARC, 2001. – 278 p. – ISBN 978-9975-61-181-8.

[Din conț.: Forța capabilă să ne scoată din dezastrul economic: Elita națională. – P. 9-12; Știința și societatea. – P. 13; Mașini cu rațiune, mașini cu talent. – P. 13-19; Aritmetica realului, algebra fabulosului. – P. 20-26; Hyperion – nemăsurată lumină. – P. 27-31; Litere cu dor de casă. – P. 32-34; Validarea parlamentului ales în 1990. – P. 35; O făclie a meleagurilor noastre. – P. 36-39; Ce ne doare, ce ne frământă. Teiul cere ajutor. – P. 40-41; La “masa rotundă” a redacției participă membri ai comitetului de inițiativă pentru formarea societății culturale “Transnistria”. – P. 42-55; Să fim un neam întreg. – P. 56-61; Zilele RSS Moldova în India. O blândă țară de străveche civilizație. – P. 62-65; Aproape de grijile oamenilor. – P. 66-68; Să ne înarmăm cu răbdare. – P. 69-71; Cine se teme de lumina astrilor? – P. 72-74; Să ne legăm fir cu fir inteligența. – P. 75-85; De calitatea cunoașterii limbii materne depinde calitatea cunoștințelor. – P. 86-89; Cum înțelegeți protecția proprietății intelectuale? – P. 90-92; Către dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova. – P. 93-94; Găleți cu lacrimi. – P. 95-98; Transnistria – oglinda în care ne putem vedea viitorul dacă vom continua să promovăm actuala politică în domeniul învățământului. – P. 99-104; Tuneluri prin zăpezile memoriei. – P. 105-119; În memoria academicianului Tiberiu Popoviciu. – P. 120-122; Înălțimea nu e un păcat, ci un titlu de merit. – P. 123-126; A ne menține jarul de la rădăcină de inimă. – P. 127-130; Coșnița lui Spiridon Vangheli. – P. 131-135; Arta – medicament contra degradării. – P. 136-139; Eleganță, perspicacitate, demnitate. – P. 140-141; Știință între piramidă și piață. – P. 142; Credibilitatea o proclamă grupul care și-a impus dominația. – P. 143-145; Sau realizăm joncțiunea, sau rătăcim izolat. – P. 145-150; Stimate domnule redactor-șef, Nicolae Dabija. – P. 151-154; Cât să ne mai bată vânturile, valurile?. – P. 155-161; Mihai Patraș – un bărbat cu durerile neamului pe umeri. – P. 162-166; Apel. – P. 167; Durerile întoarcerii la vatră. – P. 168-174; O șansă electorală ratată. – P. 175-181; Un nerv al verticalității noastre. – P. 182-187; Chestionar. – P. 188-189; Un zeu cu aripile ascunse sub haină. – P. 190-195; Honoris Causa în omenie. – P. 196-197; Durerile academicianului P. Soltan. – P. 197-202; Cultura rusă în Basarabia: un atu sau un handicap? – P. 203-206; “Este a ta viața pe care o trăiești și nu cea pe care ți-o imaginezi”. – P. 207-218; Memoriu. – P. 219-220; Probleme de organizare academică. – P. 221-227; Din ranița forței imperiale. – P. 228-236; “Concep juristul drept un dascăl înzestrat cu un spirit luat din palma lui Dumnezeu”. – P. 237-244; Sugestii în prag de an nou. – P. 245-252; Stăpâna ochilor și palma. – P. 253-254; Căderea babilonului. – P. 255-256; O stea în lumea matematicienilor. – P. 257-260; Flux. Apelul săptămânii către toți oamenii de bună-credință. – P. 261; Un Prometeu al tuturor românilor. – P. 262-264; Diversiune contra drepturilor vitale ale alogenilor. – P. 265-266; Să se bată clopotele. – P. 267-268; [Discurs ținut la Universitatea Pedagogică din Tiraspol, cu ocazia conferirii titlului onorific de Doctor Honoris Causa]. – P. 269-273; A transforma durerea-n deșteptare. – P. 274-276].

Rec.: Cimpoi, Mihai. *Lumea la înălțimea matematicii* / Mihai Cimpoi // *Lit. și arta.* – 2001. – 5 iul. – P. 6.

Rec.: Ciocanu, Ion. *Probleme ale limbii în viziunea unui matematician* / Ion Ciocanu // *Lit. și arta.* – 2003. – 30 apr. – P. 5.

Rec.: În miezul unei cărți de publicistică: “*La porțile Babilonului*” de P. Soltan // *Lit. și arta.* – 2003. – 30 ian. – P. 5. – [Art. fără aut.]

Rec.: Zbârciog, Vlad. *Un nerv al verticalității noastre* / Vlad Zbârciog // *Lit. și arta.* – 2003. – 30 ian. – P. 5.

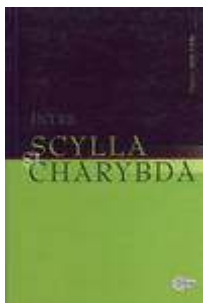
2003



17. Soltan, Petru. **Ieterele:** [povestiri] / Petru Soltan; cop.: Dragoș Popa Miu; Soc. Bibliofililor din Moldova “Paul Mihail”. – Chișinău: Imprimeria Bibl. Naț., 2003. – 64 p. – [Din conț.: Ieterele. – P. 5-15; Nănașii. – P. 16-28; Păcatul înalțimii. – P. 29-46; Momentul adevărului. – P. 47-63].

Rec.: Dabija, Nicolae. *Lecturi selecte: [vol. “Ieterele” premiat la Salonul Internațional de Carte 2003]* / Nicolae Dabija // *Gaz. bibliotecarului.* – 2003. – Aug.-sept. – P. 14.

2006



18. Soltan, Petru. **Între Scylla și Charybda:** [eseuri și articole de atitudine] / Petru Soltan. – Chișinău: Știința, 2006. – 147 p. – ISBN 978-9975-67-335-0.

[Din conț.: Momentul adevărului. – P. 7-19; Un Prometeu al tuturor românilor. – P. 19-21; Între Scylla și Charybda. – P. 21-26; Din neamul atlantiților. – P. 26-30; Arta – medicament contra degradării. – P. 30-32; Un mare gânditor ce lasă în vale vârful Omu. – P. 32-40; Un zeu cu aripile ascunse sub haină. – P. 40-44; Excelența sa simbolul marginii estice de neam. – P. 44-46; Un Bourbaki al lingvisticii. – P. 46-47; Papa Ioan Paul al II-lea e descendent dintr-o familie de moldoveni. – P. 48-49; Timpul, tendințele istorice vor demonstra că aderarea la structurile euroatlantice e o cale sigură contra proceselor de entropie socială, degradare, sărăcie. – P. 50-54; Într-o lacrimă de lumină – o eternitate împachetată. – P. 54-58; Eminescu – un infinit compactificat. – P. 58-63; Umbra măgarului... aruncată peste noi. – P. 63-65; Să evităm prăbușirea noastră. – P. 66-69; Scrisoare lui Nicolae Sulac. – P. 69-71; Cu privire la ideea de constituire a uniunii „România – Republica Moldova”. – P. 72-74; „Când e vorba de

avere – în Dumnezeu nu ți-e a crede”. – P. 74-79; Imperativul – să ne adunăm inteligența grămăjoară. – P. 80-82; O legendă este invincibilă. – P. 82-83; O diversiune contra limbii materne și independența noastră. – P. 84-88; Mai întâi a fost... intuiția. – P. 88-91; La sfat de taină. – P. 92-100; Știința între piramidă și piață. – P. 101-107; Academicianul în matematică și în viață. – P. 107-111; Civilizația umană: atotputernicie și șubrezenie. – P. 112-116; Un lucru făcut strâmb în viață îți face viața strâmbă. – P. 116-125; „Concep juristul drept un dascăl înzestrat cu un spirit luat din palma lui Dumnezeu”. – P. 125-130; Inteligența poporului nostru trebuie valorificată. – P. 130-135; Tuneluri pentru zăpezile memoriei. – P. 135-147].

*Rec.: Cărți pe care le recomandăm tuturor studenților și cadrelor didactice*

[on-line]: [www.dppd.lx.ro/carti.html](http://www.dppd.lx.ro/carti.html)

*Rec.: Ciocanu, Ion. Vocația publicistică a unui... matematician / Ion Ciocanu // Florile dalbe. – 2007. – 31 mai. – P. 7.*

*Rec.: Dabija, Nicolae. Dorul ca formulă matematică / Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2006. – 29 iun. – P. 7.*

*Rec.: Leu, Ion. Între Scylla și Charybda de Petru Soltan / Ion Leu // Univers pedagogic Pro. – 2006. -- 12 oct. – P. 5.*

*Rec.: Ordonarea cuvintelor și a lumii: Petru Soltan "Între Scylla și Carybda" // Moldova. -- 2006. -- Nr. 8-9. -- P. 72.*



19. Soltan, Petru. **Transnistria, lacrima mea** / Petru Soltan. – Chișinău: Dep. Ed.-Poligr. al ASEM, 2006. – 219 p. – ISBN 978-9975-75-082-0. [Din conț.: Durerile academicianului Petru Soltan. – P. 12-18; Ciocanul șovinismului rusesc și nicovala românească de la est de Prut. – P. 19-25; Masa rotundă organizată de Comitetul Helsinki. – P. 25-28; Declarația Societății „Transnistria” privind proiectul „Legii cu privire la statutul special al localităților din stânga Nistrului (Transnistria)”. – P. 29-32; Apel către cetățenii din satele și orașele RSS Moldova din stânga Nistrului. – P. 32-33; Răscoala literelor latine. – P. 34-36; Tancuri contra literelor latine. – P. 37-39; Pâinea împăcării. – P. 40-49; Transnistria: năzuințe și prosperitate. – P. 49-66; Lăcașul ce răscolește sufletul. – P. 66-69; Din ranița forței imperiale. – P. 69-77; Memorandum. – P. 78-81; Ilie Ilașcu propus pentru onorabilul „Prix europeen des droits l’homme”. – P. 81-82; Ma întâi a fost... intuiția. – P. 83-87; Transnistria – dulce margine de neam în bătaia vânturilor. – P. 88-91; Universitatea care mi-a adus noroc. – P. 91-96; La „masa rotundă” a redacției participă membrii Comitetului de inițiativă pentru formarea Societății culturale „Transnistria”. – P. 99-113; Un soare și un pământ avem! – P. 114-121; ... Dar mai întâi om să fii!. – P. 121-128; Trup din trupul neamului. – P. 129-135; Memoriu. – P. 136-137; Multă și departe-i apa Valahului. – P. 141-149; A ceda Transnistria înseamnă a fi neînțelepți. – P. 149-158; Când există două state românești, ușor apare și un al treilea. – P. 159-166; Imperativul – să ne adunăm inteligența grămăjoară. – P. 166-169; Înălțimea nu e un păcat, ci un titlu de



merit. – P. 170-174; Momentul adevărului. – P. 177-194; Chomolungma lui Eugen Doga. – P. 194-197; Papa Ioan Paul al II-lea e descendent dintr-o familie de moldoveni. – P. 197-199; Găleți cu lacrimi. – P. 199-202; Profetul din Mălăești. – P. 203-205; Coșnița lui Spiridon Vangheli. – P. 205-209; O stea în lumea matematicienilor. – P. 210-213; Scrisoare lui Nicolae Sulac. – P. 214-216; Curriculum vitae. – P. 217-218].

Rec.: *Cărți pe care le recomandăm tuturor studenților și cadrelor didactice [on-line]:* [www.dppd.lx.ro/carti.html](http://www.dppd.lx.ro/carti.html)

Rec.: Ciobanu, Raisa. *Puterea și gingășia lacrimii / Raisa Ciobanu // Lit. și arta.* – 2006. – 13 iul. – P. 1.

Rec.: Leu, Ion. *Transnistria, lacrima mea / Ion Leu // Moldova suverană.* – 2006. – 6 sept. – P. 4; [on-line] // [http://www.moldova-suverana.md/old\\_site/index.php?subaction=showcomments&id=1157463345&archive=1157629760&start\\_from=&ucat=10&](http://www.moldova-suverana.md/old_site/index.php?subaction=showcomments&id=1157463345&archive=1157629760&start_from=&ucat=10&)

---

*Motto: „Ideile sunt un capital care aduce profit doar în mâinile talentului”*

*(Rivarol)*

## **2. Petru Soltan participant la congrese, simpozioane, conferințe naționale și internaționale (Comunicări)**

1959

20. Солтан, Петр С. **О размерности прообразов при отображении компактов в полиэдры** / Петр С. Солтан // Вторая всесоюзная топологическая конференция. – Тбилиси, 1959. – P. 43-44.

1965

21. **Нахождение оптимума в одной экономической задаче** / [coaut.: Petru Soltan] // Тезисы II Респ. конф. „Применение математических методов и вычислительной техники в народном хозяйстве Молдавии”. – Chișinău, 1965. – P. 48-50.

1966

22. Солтан, Петр С. **Некоторые вопросы комбинаторной геометрии** / Петр С. Солтан // Тезисы научных сообщений Международного конгресса математиков. Секция 9. – Москва, 1966. – P. 47.

1967

23. Солтан, Петр С. **Размерности прообразов точек при отображении компакта в полиэдр** / Петр С. Солтан, В. Болтянский // Труды 4-ой Всесоюзной Топологической конференции. – Ташкент, 1967. -- P. 27-30.

24. Солтан, Петр С. **Точка, взвешенно наименее удаленная от заданной системы точек в пространстве** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий // Научная конференция профессорско-преподавательского состава КГУ: тезисы докл. – Chişinău, 1967. – P. 22-23.

1968

25. Солтан, Петр С. **Задача о нахождении числа связности графа** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий // Тезисы докладов третьей научно-технической республиканской конференции. – Chişinău, 1968. – P. 82-84.

26. Солтан, Петр С. **Об одной экстремальной задаче на графе** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий // Научная конференция профессорско-преподавательского состава КГУ: тезисы докл. – Кишинэу, 1968. – P. 18-19.

1969

27. Солтан, Петр С. **Об одной экстремальной задаче на кубическом графе** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару // IV симпозиум по экстремальным задачам: тезисы докл. – Каунас, 1969. – P. 9-10.

1970

28. Солтан, Петр С. **О реализации графа в единичном кубе и об одной экстремальной задаче на графе** / Петр С. Солтан, Д. Замбицкий, К. Присэкару // Семинар по дискретной математике. – Одесса, 1970. – P. 10.

1972

29. Солтан, Петр С. **Новое понятие выпуклости для метрических пространств и его приложения** / Петр С. Солтан // Третий конгресс на българските математики. Ч. 1. – Варна, 1972. – P. 173.

30. Солтан, Петр С. **О некоторых топологических рассматриваниях при решении экстремальных задач** / Петр С. Солтан // VII Всесоюзная Топологическая конференция: тезисы. – Тбилиси, 1972.

1973

31. Солтан, Петр С.  **$d$ -выпуклость и её приложения к задаче Штейнера на графах** = Die  $d$ -Konvexität und ihre Anwendungen auf das Steinersche Problem auf Graphen / Петр С. Солтан // XVIII Intern., Wiss. Koll. – Ilmenau, 1973. – P. 33-35.

1980

32. Солтан, Петр С. **Автоматизация управления народным хозяйством МССР – один из путей улучшения планирования и совершенствования хозяйственного механизма** / Петр С. Солтан // Проблема создания и внедрения АСУ средств вычислительной техники в условиях улучшения планирования и совершенствования хозяйственного механизма: тезисы республиканской научно-технической конференции. – Chişinău, 1980. – P. 1-4.



33. Солтан, Петр С. **Метрическая выпуклость и оптимизационные задачи на графах** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару, Валерий Солтан // Методы и программы решения оптимизационных задач на графах и сетях : тезисы докл. Всесоюзного совещания. – Новосибирск, 1980.

1981

34. Солтан, Петр С. **Математические методы и вычислительная техника в планировании народного хозяйства** / Петр С. Солтан // Материалы научно-практической конференции, посвящённой 60-летию Госплана СССР. – Chişinău, 1981. – P. 58-61.

1985

35. Солтан, Петр С. **О просвечивании выпуклых тел** / Петр С. Солтан, Валерий Солтан // Первая конференция по комбинаторной геометрии и её приложениям. – Батуми, 1985. – P. 14-15.

36. Солтан, Петр С. **Об освещении двухстороннего конуса** / Петр С. Солтан, Е. Бохне // Первая конференция по комбинаторной геометрии и её приложениям. – Батуми, 1985. – P. 62-63.

1988

37. Солтан, Петр С. **О изометрической вложимости графов в гиперкубы** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару, Виктор Чепой // 33 Intern. Wiss. Koll. – Ilmenau, 1988. – P. 239-241.

1989

38. Солтан, Петр С. **О звёздности в дискретных медианных метрических пространствах** / Петр С. Солтан, Виктор Чепой, В. Гхариби // Доклады республиканской конференции. – Минск, 1989. – P. 14-20.

1991

39. Soltan, Petru. **Matematica, arta, viața**: [discursul academicianului din Republica Moldova ținut în fața matematicienilor din România] / Petru Soltan // Academica. – 1991. – Nr. 12. – P. 19, 28.

40. Soltan, Petru. **Să fim un neam întreg**: discursul președintelui grupului de inițiativă Petru Soltan pentru crearea Asociației culturale „Transnistria” // Transnistria. – 1991. – 26 ian.

41. Soltan, Petru. **Transnistria: Năzuințe și prosperitate**: [comunicarea membrului Prezidiului Sovietului Suprem, deputat al poporului, Petru Soltan, rostită la congresul de constituire a Asociației culturale “Transnistria” din or. Chişinău] // Lit. și arta. – 1991. – 31 ian. – P. 2.

1993

42. **Convexitatea generalizată și aplicațiile ei** / [coaut.: Petru Soltan] // Lucrările conferinței pregătitoare pentru Congresul Matematicienilor Români. – București, 1993. – P. 145-154.

43. Soltan, Petru. **Matematica, viața și rostul lor:** [discurs filozofic ținut cu ocazia decernării titlului de Doctor Honoris Causa al Universității “Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, 15 mai 1992] / Petru Soltan // Tribuna (Cluj-Napoca). – 1993. – 22-24 aug. – P. 9-10.

1994

44. Soltan, Petru. **On median for one special space** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru // An International Conference on Incidence Geometrie and Combinatorics Structures. Combinatorics '94. – Roma, 1994. – P. 79.

1998

45. Soltan, Petru. [Cuvânt rostit în cadrul „Mesei rotunde”, organizată de Comitetul Helsinki, oct. 1998] / Petru Soltan // Soltan, Petru. Transnistria, lacrima mea. – Chișinău, 2006. – P. 25-28.

2000

46. Soltan, Petru. **Asupra divizării poliedrelor speciale 3-dimensionale în părți  $d$ -convexe și aspectului aplicativ** / Petru Soltan, Ion Băț // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2000 – P. 13-14. P. 59-61

47. Soltan, Petru. **Divizarea unui poliedru multidimensional în părți convexe** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2000 – P. 65-67.

48. Soltan, Petru. **Dilute homologies and fixed elements in an abstract simplicial complex** / Petru Soltan, Sergiu Rață // Învățământul universitar din Moldova la 70 ani: Materialele conf. șt.- metod. vol. 3. – Chișinău, 2000. – P. 78-84.

2001

49. Soltan, Petru. **Asupra divizării în părți convexe a poliedrelor în spațiu Euclidian** / Petru Soltan // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2001. – P. 13-17.

50. Soltan, Petru. **Mai întâi a fost... intuiția:** [discurs rostit la ședința Senatului Universității Pedagogice din Tiraspol cu prilejul conferirii titlului onorific Doctor Honoris Causa] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2001. – 8 febr. – P. 6.

51. Soltan, Petru. **The Poincare-Kolmogoroff duality princip fon the complex of military relations** / Petru Soltan // First Conference of the Matem. Society of the R. of Moldova. – Chișinău, 2001. – P. 142.

2002

52. Soltan, Petru. **Asupra omologiilor diluate și elementele fixe ale unui complex de relații multiare** / Petru Soltan // International Seminar on Discrete Geometry. – Chișinău, 2002. – P. 14-18.

53. Soltan, Petru. **Jocuri simple pe un complex de relații multiare** / Petru Soltan, Serghei Cataranciuc // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2002. – P. 47-49.

54. Soltan, Petru. **Varietăți abstracte multidimensionale și clasificarea lor** / Petru Soltan // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2002.

2003

55. Cataranciuc, Sergiu. **Hipergrafuri și omologiile lor** / Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Tendințe în dezvoltarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale în domeniul învățământului și managementului: Conferință internațională, 20-21 mart., 2003 = Trends in the Development of the Information and Communication Technologies in Education and Management. International Conference. March 20-21, 2003. – Chișinău, 2003. – P. 294-300.

2004

56. Soltan, Petru. **About the autoisomorphism of cellular complex and its fixed elements** / Petru Soltan, Sergiu Cataranciuc // Second Conference of the Mathematical Society of the Republic of Moldova: dedicated to the 40 anniversary of the foundation of the Institute of Mathematics and Computer Science of ASM, Chișinău, 17-19 aug. 2004: communications. – Chișinău, 2004. – P. 87-90.

2005

57. Scripnic, M. **A metric space with independent median** / M. Scripnic, Petru Soltan, S. Cataranciuc // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. vol. 3. – Cluj-Napoca, 2005. – P. 3-12.

58. Scripnic, M. **About the median that does not depend on the space metric** / M. Scripnic, Petru Soltan, S. Cataranciuc // The 30-th Annal Congress of the American Romanian Academy of Arts and Sciences (ARA), Chișinău, July 5-10, 2005. – Chișinău, 2005. – P. 58-61.

59. Soltan, Petru. **On the Abstract and Nonoriented Varieties** / Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. vol. 1. – Cluj-Napoca, 2005. – P. 11-16.

2006

60. Bujac, Mariana. **On the Proprieties of multidimensional Torus** / Mariana Bujac, Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // The XIVth Conference on applied and industrial mathematics: (Satelite Conference of ICM 2006, Chisinau, 17-19 aug. 2006). – Chișinău, 2006. – P. 66-70.

2007

61. Bujac Mariana. **The Problem of Existence of the  $n$ -Dimensional Directed Euler Tour of Cubic Manifold with Pozitiv Genus** / Mariana Bujac, Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and

Convexity. – Cluj-Napoca, 2007. – Vol. 5. – P. 55-59; [on-line]:  
<http://www.atps.utcluj.ro/journal/content/5-2007-ATPS-abstracts.PDF>

2008

62. Cataranciuc, Sergiu. **The Generalised Complex of Multi-ary Relations and its Homologies** / Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. – 2008. – Vol 6. – P. 17–44; [on-line]: <http://www.atps.utcluj.ro/journal/content/6-2008-ATPS-abstracts.PDF>

2009

63. Cataranciuc, Sergiu. **The median of the  $n$ -dimensional abstract tree** / Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. – 2009. – Vol. 7. – P. 33-46; [on-line]: <http://www.atps.utcluj.ro/journal/content/7-2009-ATPS-abstracts.pdf>

64. Soltan, Petru. **Grigore Vieru – purtător al valorilor naționale românești:** [comunicare la Simpozionul Int., Chișinău, 14 oct., 2009] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 29 oct. – P. 6.

---

*Motto: „Nimic nu există până când nu se măsoară” (Niels Bohr).*

-----

### 3. Studii apărute în culegeri și reviste de specialitate (din republică și de peste hotare)

1960

65. Soltan, Petru S. **Dimension of inverse images in the mapping of compacta into polyhedra** / Petru S. Soltan // Soviet Mathematics. Doklady. – 1960. – Nr. 1. – P. 78-84.

↳

66. Солтан, Петр С. **О размерности прообразов при отображении компактов в полиэдры** / Петр Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. Сер. Математическая. – 1960. – Том 130, Nr. 3. – P. 510-513. – [Trad. și în lb. engl., SUA].

1961

67. Солтан, Петр С. **Обобщение теоремы Пифагора** / Петр Солтан // Сборник статей по математике. – Chișinău: Cartea Moldovenească, 1961. – P.105-112.

1962

68. Солтан, Петр С. **Об освещении границы выпуклого тела изнутри** / Петр Солтан // Математический сб. / Акад. Наук СССР. – 1962. – Том 57 (99), Nr. 4. – P. 443-448. – [Trad. și în engl., SUA]; [on-line]: [www.mathnet.ru/rus/sm4659](http://www.mathnet.ru/rus/sm4659)

1963

69. Солтан, Петр С. **К задачам о покрытии и освещении выпуклых тел** / Петр Солтан // Изв. Акад. Наук МССР. Сер. Естественных и технических наук. – 1963. – №. 1. – Р. 49-57.

1965

70. Солтан, Петр С. **Нахождение оптимума в одной экономической задаче** / [soaut.: Petru Soltan] // Тезисы II Респ. конф. „Применение математических методов и вычислительной техники в народном хозяйстве Молдавии”. – Chişinău: Cartea Moldovenească, 1965. – Р. 48-50.

71. Солтан, Петр С. **Относительно задач о покрытии и освещении выпуклых тел** / Петр С. Солтан // Ученые записки КГУ. – 1965. – Том 82. – Р. 69-74.

1966

72. Болтянский, Владимир Г. **Обобщение теоремы Гуревича о размерности прообразов** / Владимир Болтянский, Петр Солтан // Математический сб.: Новая серия. – 1966. – Том 69, №. 2. – Р. 257-285; [on-line]:  
<http://www.mathnet.ru/links/57c52709858dcf21ef23d3a49326e904/sm4192.pdf>;  
[http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=sm&paperid=4192&option\\_lang=rus](http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=sm&paperid=4192&option_lang=rus);  
[http://www.mathnet.ru/php/getFT.phtml?jrnid=sm&paperid=4192&volume=111&year=1966&issue=2&fpage=257&what=fullt&option\\_lang=eng](http://www.mathnet.ru/php/getFT.phtml?jrnid=sm&paperid=4192&volume=111&year=1966&issue=2&fpage=257&what=fullt&option_lang=eng);  
<http://www.mathnet.ru/links/e6e2b8d101afbb03ab989d42801c0e6d/sm4192.pdf>  
<http://www.mathnet.ru/links/150c2d7eccf7173a1bcbbb13041e3e5/sm4192.pdf>

73. Солтан, Петр. **Некоторые вопросы комбинаторной геометрии** / Петр С. Солтан // Тезисы научных сообщений Международного конгресса математиков. Секция 9. – Москва, 1966. – Р. 47.

74. Солтан, Петр С. **Об отношениях между задачами покрытия и освещения выпуклых тел** / Петр Солтан // Изв. Акад. Наук МССР. Сер. Естественных и технических наук. – 1966. – №. 4. – Р. 91- 93.

75. Солтан, Петр С. **Об отношениях между задачами покрытия и освещения выпуклых тел** / Петр Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. Сер. Математическая. – 1966. – №. 130. – Р. 510-513.

1967

76. Солтан, Петр С. **Размерности прообразов точек при отображении компакта в полиэдр** / Петр С. Солтан, В. Болтянский // Труды 4-ой Всесоюзной Топологической конференции. – Ташкент, 1967. – Р. 27-30.

77. Солтан, Петр С. **Точка, взвешенно наименее удаленная от заданной системы точек в пространстве** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий // Научная конференция профессорско-преподавательского состава КГУ: тезисы докл.. – Chişinău, 1967. – Р. 22-23.

1968

78. Солтан, Петр С. **Задача о нахождении числа связности графа** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий // Тезисы докладов третьей научно-технической республиканской конференции. – Chişinău, 1968. – P. 82-84.

79. Солтан, Петр С. **Об одной экстремальной задаче на графе** / Петр С. Солтан, Думитру Замбицкий // Научная конференция профессорско-преподавательского состава КГУ: тезисы докл. – Кишинэу, 1968. – P. 18-19.

1969

80. Солтан, Петр С. **Нахождение класса  $\ell$ -связности графа** / Петр Солтан, Думитру Замбицкий // Прикладная математика и программирование / Акад. Наук МССР. – 1969. – Вып. 1. – P. 61-67.

81. Солтан, Петр С. **Об одной экстремальной задаче на дереве** / Петр Солтан, Думитру Замбицкий // Математические методы решения экономических задач: Сб. – Москва: Наука, 1969. – P. 102-107.

82. Солтан, Петр С. **Об одной экстремальной задаче на кубическом графе** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару // IV симпозиум по экстремальным задачам: тезисы докл. – Каунас, 1969. – P. 9-10.

1970

83. Soltan, Petru. **Arie** / Petru Soltan // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 1. – Chişinău, 1970. – P. 211-212. – [Text cu grafie chirilică].

84. Soltan, Petru. **Illumination from within of the boundary of a convex body** / Petru Soltan // Soviet Mathematics Dokl. – 1970. – Nr. 11. – P. 1199-1201.

↳

1970

85. Солтан, Петр С. **О реализации графа в единичном кубе и об одной экстремальной задаче на графе** / Петр С. Солтан, Д. Замбицкий, К. Присэкару // Семинар по дискретной математике. – Одесса, 1970. – P. 10.

86. Солтан, П. С. **Об одной теореме типа Хелли** / П. С. Солтан // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1970. – Том 7, Вып. 1. – P. 206-209.

87. Солтан, Петр С. **Об освещении неограниченных выпуклых тел** / Петр Солтан // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1970. – Том 5, Вып. 1 (15). – P. 128-140.

88. Солтан, Петр С. **Освещение изнутри для неограниченных выпуклых тел** / Петр Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1970. – Том 194, Nr. 2. – P. 273-274. – [Trad. și în lb. engl., SUA].

89. Солтан, Петр С. **Решение задачи покрытия неограниченных выпуклых трехмерных тел гомотетами** / Петр Солтан // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1970. – Том 5, Вып. 2. – Р. 193-195.

1971

90. Kozlovski, K. **Geometrie** / K. Kozlovski, Petru Soltan // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 2. – Chişinău, 1971. – Р. 542-543. – [Text cu grafie chirilică].

91. Soltan, Petru. **The Steiner problem on graphs** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru // Soviet Mathematics. Dokl. – 1971. – Том 12, Nr. 3. – Р. 734-738.

92. Soltan, Petru. **Volum** / Petru Soltan // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 2. – Chişinău, 1971. – Р. 78. – [Text cu grafie chirilică].

↳

93. Солтан, Петр С. **Задача Штейнера на графах** / Петр Солтан, Кирилл Присэкару // Доклады Акад. Наук СССР. – 1971. – Том 198, Nr. 1. – Р. 46-49.

94. Солтан, Петр С. **О задаче Штейнера на графах** / Петр Солтан, Кирилл Присэкару // Прикладная математика и программирование / РИО Акад. Наук МССР. – 1971. – Nr. 6. – Р. 66-86.

95. Солтан, Петр С. **О некоторых характеристиках выпуклого конуса** / Петр Солтан, А. Василей // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1971. – Том 6, Вып. 4. – Р. 155-164; [on-line]:  
[//http://www.rusdml.de/ru/rdms/rimg/?PPN=PPN51569309X\\_0006&DMDID=DMDLOG\\_0054](http://www.rusdml.de/ru/rdms/rimg/?PPN=PPN51569309X_0006&DMDID=DMDLOG_0054)

96. Солтан, Петр С. **Покрывание выпуклых тел большими гомотетичными** / Петр Солтан // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1971. – Том 6, Вып. 4 (22). – Р. 191-196; [on-line]:  
[//http://www.rusdml.de/ru/rdms/rimg/?PPN=PPN51569309X\\_0006&DMDID=DMDLOG\\_0058](http://www.rusdml.de/ru/rdms/rimg/?PPN=PPN51569309X_0006&DMDID=DMDLOG_0058)

1972

97. Soltan, Petru. **Covering convex solids by greater homotheties** / Petru Soltan // [Mathematical Notes](http://www.springerlink.com/content/hjq21nup377620u7/). – 1972. – Vol. 12, Nr. 1. – Р. 483-485; [on-line]:  
<http://www.springerlink.com/content/hjq21nup377620u7/>

98. Soltan, Petru. **The covering of convex bodies by homothetic ones = О покрытии выпуклых тел гомотетичными** / Петр Солтан // Fundamenta Mathematicae (Warszawa). – 1972. – Том 76, Nr. 1. – Р. 85-93.

99. Soltan, Petru. **Helly's theorem for  $d$ -convex sets** / Petru Soltan // Soviet Mathematics. Dokl. – 1972. – Vol. 13. – Р. 975-978.

100. Soltan, Petru. **On the covering of polyhedra by homothetic images** / Petru Soltan; translated by: N. Stein // Soviet Mathematics. Dokl. – 1972. – Vol. 13, Nr. 1. – Р. 155-159.

101. Soltan, Petru. **Simultaneous solution of several Steiner problems on a graph** / Petru Soltan; translated by: R.F. Reinhart // Soviet Mathematics. Dokl. – 1972. – Vol. 13, Nr. 1. – P.103-107.



102. Болтянский, Владимир Г. **Об освещении границы выпуклого тела изнутри** / Владимир Болтянский, Петр Солтан // Математический сб. / Акад. Наук СССР. – 1972. – Том 87, Nr. 1. – P. 83-90; [on-line]:  
<http://www.mathnet.ru/links/117661e4138096edd51f80e2c9f5d66b/sm3037.pdf>;  
[http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=sm&paperid=3037&option\\_lang=rus](http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=sm&paperid=3037&option_lang=rus);  
<http://iopscience.iop.org/0025-5734/16/1/A07/>;  
<http://www.mathnet.ru/links/7da7901a76f766cb6838ac91f60532de/sm3037.pdf>;  
[http://iopscience.iop.org/0025-5734/16/1/A07/pdf/0025-5734\\_16\\_1\\_A07.pdf](http://iopscience.iop.org/0025-5734/16/1/A07/pdf/0025-5734_16_1_A07.pdf);  
[http://www.turpion.org/php/paper.phtml?journal\\_id=sm&paper\\_id=1351](http://www.turpion.org/php/paper.phtml?journal_id=sm&paper_id=1351);  
[www.mathnet.ru/eng/sm4659](http://www.mathnet.ru/eng/sm4659).

103. Солтан, Петр С. **Новое понятие выпуклости для метрических пространств и его приложения** / Петр С. Солтан // Третий конгресс на болгарските математики. Ч. 1. – Варна, 1972. – P. 173.

104. Солтан, Петр С. **О некоторых топологических рассматриваниях при решении экстремальных задач** / Петр С. Солтан // VII Всесоюзная Топологическая конференция: тезисы. – Тбилиси, 1972.

105. Солтан, Петр С. **О покрытии многогранников гомотетами** / Петр Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1972. – Том 202, Nr. 3. – P. 541-544.

106. Солтан, Петр С. **Об одной теореме типа Хелли** / Петр С. Солтан // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1972. – Том 7, Вып. 1 (23). – P. 206-209.

107. Солтан, Петр С. **Покрывание выпуклых множеств большими гомотетичными** / Петр С. Солтан // Математические заметки. – 1972. – Том 12, Nr. 1. – P. 85-90.

108. Солтан, Петр С. **Совместное решение нескольких задач Штейнера на графе** / Петр С. Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1972. – Том 202, Nr. 2 – P. 294-297.

109. Солтан, Петр С. **Теорема Хелли для  $d$ -Выпуклых множеств** / Петр С. Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1972. – Том 205, Nr. 3. – P. 537-539.

110. Солтан, Петр С. **Теорема Хелли на выпуклых поверхностях** / Петр С. Солтан, Владимир Болтянский // Изв. Акад. Наук Аз. ССР (Баку). Сер. Физ.-мат. и технических наук. – 1972. – Nr. 2. – P. 123-129.



111. Soltan, Valeriu P. **A criterion for normability in a certain class of metric linear spaces** / Valeriu P. Soltan, Petru S. Soltan // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1973. – Том 7, Вып. 10. – P. 275-279, 289-293.

112. Soltan, P.S. **Some properties of  $d$ -convex sets** / P.S. Soltan, Leonid Gherman, Valeriu P. Soltan // Soviet Mathematics. Dokl. – 1973. – Vol. 14. – P. 1566-1570.

↳

113. Солтан, Петр С.  **$d$ -выпуклость и её приложения к задаче Штейнера на графах** = Die  $d$ -Konvexität und ihre Anwendungen auf das Steinersche Problem auf Graphen / Петр С. Солтан // XVIII Intern., Wiss. Koll. – Ilmenau, 1973. – P. 33-35.

114. Солтан, П. С. **Некоторые свойства  $d$ -выпуклых множеств** / П. С. Солтан, Л. Герман, В. П. Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1973. – Т. 212, Nr 6. – P. 1276-1279.

1974

115. Soltan, Petru. **Linie** / Petru Soltan // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 4. – Chişinău, 1974. – P. 106. – [Text cu caractere chirilice].

116. Soltan, Petru. **Matrice** / Petru Soltan // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 4. – Chişinău, 1974. – P. 257. – [Text cu caractere chirilice].

↳

117. Солтан, Петр С. **О свойстве отделимости  $d$ -Выпуклых множеств** / Петр С. Солтан, Леонид Герман // Прикладная математика и программирование. – 1974. – Nr. 12. – P. 49-61.

1975

118. Soltan, Petru. **Analogues of regular simplexes in normed spaces** / Petru Soltan // Soviet Mathematics. Dokl. – 1975. – V. 16. – P. 787-789.

119. Soltan, Petru. **Orientare** / Petru Soltan // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 5. – Chişinău, 1975. – P. 80. – [Text cu caractere chirilice].

↳

120. Василой, А.Д. **Об одной характеристике выпуклого конуса топологического векторного пространства** / А.Д. Василой, П.С. Солтан // Математические исследования. – 1975. – Том 10, Nr. 2 (36). – P. 247-249;

[on-line]:

[http://www.rusdml.de/de/rdms/rimg/?PPN=PPN51569309X\\_0010&DMDID=DMDLOG\\_0046](http://www.rusdml.de/de/rdms/rimg/?PPN=PPN51569309X_0010&DMDID=DMDLOG_0046).

121. Солтан, Петр С. **Аналоги правильных симплексов в нормированных пространствах** / Петр С. Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1975. – Том 222, Nr. 6. – P. 1303-1305. – [Trad. și în lb. engl., SUA].

122. Солтан, Валерий. **Критерии нормируемости в одном классе линейных метрических пространств** / Валерий Солтан, Петр С. Солтан // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1975. – Том 10, Вып. 2 (36). – P. 275-279; [on-line]: [http://gdz.sub.uni-goettingen.de/dms/load/img/?PPN=PPN51569309X\\_0010&DMDID=DMDLOG\\_0051](http://gdz.sub.uni-goettingen.de/dms/load/img/?PPN=PPN51569309X_0010&DMDID=DMDLOG_0051)

123. Солтан, Петр С. **Об одной задаче выбора кустовых информационных и вычислительных пунктов о ОАСУ** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару, Б. Дайн et al. // Актуальные проблемы создания АСУ в пищевой промышленности МССР. – Chişinău, 1975. – P. 61-73.

1976

124. Soltan, Petru. **Spaţiu** / Petru Soltan // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 6. – Chişinău, 1976. – P. 223. – [Text cu caractere chirilice].

↳

125. Болтянский, Владимир Г. **О звёздных множествах** / Владимир Болтянский, Петр С. Солтан // Изв. Акад. Наук МССР. Сер. Физ.-технических и математических наук. – 1976. – Nr. 3. – P. 7-11.

1977

126. Солтан, Петр С. **Борсука проблема** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 1. – Москва, 1977. – P. 540.

127. Солтан, Петр С. **О некоторых задачах комбинаторной геометрии** / Петр С. Солтан, В. Г. Болтянский // Успехи математических наук. – 1977. – Том 33, Nr. 1. – P. 150-153.

1978

128. Болтянский, Владимир Г. **Комбинаторная геометрия и классы выпуклости** / Владимир Г. Болтянский, Петр С. Солтан // Успехи математических наук. – 1978. – Том 33, Nr. 1. – P. 3-42. – [Trad. şi în lb. engl., SUA]; [on-line]:  
<http://www.mathnet.ru/links/1f0187a70f544537c0a1f3ec9fd66e13/rm3342.pdf>.  
<http://www.mathnet.ru/links/3d6a75bdf94ff19d81adc54f1ee426d4/rm3342.pdf>.  
<http://www.mathnet.ru/links/f0fcb5b1a5db855df4bf2ea514db7cee/rm3342.pdf>.  
[http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=rm&paperid=3342&option\\_lang=rus](http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=rm&paperid=3342&option_lang=rus).

129. Болтянский, Владимир Г. **Теорема Хелли на выпуклых поверхностях** / Владимир Г. Болтянский, Петр С. Солтан // Изв. Акад. Наук Аз. ССР. – 1978. – Nr. 2. – P. 123-129.

1979

130. Солтан, Петр С. **d-Выпуклые функции** / Петр С. Солтан, Валерий П. Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1979. – Том 249, Nr. 3. – P. 554-558. – [Trad. şi în lb. engl., SUA].

131. Солтан, Петр С. **Комбинаторная геометрия** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 2. – Москва, 1979. – P. 968-969.

132. Солтан, Петр С. **Создание РАСУ Молдавской ССР** / Петр С. Солтан // Создание республиканской автоматизированной системы управления: сб. / [coaut. şi red. resp.: Petru Soltan] – Chişinău, 1979. – P. 2-72.

1980

133. Солтан, Петр С. **Автоматизация управления народным хозяйством МССР – один из путей улучшения планирования и совершенствования хозяйственного механизма** / Петр С. Солтан // Проблема создания и внедрения АСУ средств вычислительной техники в условиях улучшения планирования и совершенствования хозяйственного механизма: тезисы республиканской научно-технической конференции. – Chişinău, 1980. – P. 1-4.

134. Солтан, Петр С. **Метрическая выпуклость и оптимизационные задачи на графах** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару, Валерий Солтан // Методы и программы решения оптимизационных задач на графах и сетях : тезисы докл. Всесоюзного совещания. – Новосибирск, 1980.

1981

135. Солтан, Петр С. **Математические методы и вычислительная техника в планировании народного хозяйства** / Петр С. Солтан // Материалы научно-практической конференции, посвящённой 60-летию Госплана СССР. – Chişinău, 1981. – P. 58-61.

1982

136. Prisăcaru, Chiril. **On the decomposition of a plane domain into  $d$ -convex parts and its application** / Chiril Prisăcaru, Petru Soltan // Soviet Mathematics. Dokl. – 1982. – Том 25, Nr. 1. – P. 53-55.

↪

137. Присэкару, Кирилл.  **$d$ -выпуклость функций Ламе на графе** / Кирилл Присэкару, Валерий Солтан. Петр Солтан // Математические исследования. – 1982. – Вып. 66. – P. 136.

138. Присэкару, Кирилл. **О разбиении плоской области на  $d$ -выпуклые части и его применение** / Кирилл Присэкару, Петр С. Солтан // Доклады Акад. Наук СССР. – 1982. – Том 262, Nr. 2. – P. 271-273. – [Trad. și în lb. engl., SUA].

1984

139. Солтан, Петр С. **Освещения задача** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 4. – Москва, 1984. – P. 105-106; [on-line]: [http://mirslovarei.com/content\\_matenc/osveshhenija-zadacha-37524.html](http://mirslovarei.com/content_matenc/osveshhenija-zadacha-37524.html)

140. Солтан, Петр С. **Покрытие** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 4. – Москва, 1984. – P. 392-394.

141. Солтан, Петр С. **Разбиение** / Петр С. Солтан, А. Архангельский // Математическая энциклопедия. том 4. – Москва, 1984. – P. 810-811.

142. Солтан, Петр С. **Сетевая модель** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 4. – Москва, 1984. – P. 1119-1120.

143. Солтан, Петр С. **Сетевое планирование** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 4. – Москва, 1984. – P. 1120-1121.

144. Солтан, Петр С. **Сетевой график** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 4. – Москва, 1984. – Р. 1120.

1985

145. Солтан, Петр С. **О просвечивании выпуклых тел** / Петр С. Солтан, Валерий Солтан // Первая конференция по комбинаторной геометрии и её приложениям. – Батуми, 1985. – Р. 14-15.

146. Солтан, Петр С. **Об освещении двухстороннего конуса** / Петр С. Солтан, Е. Бохне // Первая конференция по комбинаторной геометрии и её приложениям. – Батуми, 1985. – Р. 62-63.

147. Солтан, Петр С. **Хадвигера гипотеза** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 5. – Москва, 1985. – Р. 744-745.

148. Солтан, Петр С. **Хелли теорема** / Петр С. Солтан, Л. Кудрявцев // Математическая энциклопедия. том 5. – Москва, 1985. – Р. 780-781.

149. Солтан, Петр С. **Эрдеша теорема** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 5. – Москва, 1985. – Р. 1014.

150. Солтан, Петр С. **Юнга теорема** / Петр С. Солтан // Математическая энциклопедия. том 5. – Москва, 1985. – Р. 1928.

1986

151. Soltan, Petru. **On the x-raying of convex bodies** / Petru Soltan, Valeriu Soltan // Доклады Акад. Наук СССР. – 1986. – Том 286, Nr. 1. – Р. 50-53.

152. Soltan, Petru. **On the x-raying of convex bodies** / Petru Soltan, Valeriu Soltan // Soviet Mathematics. Dokl. – 1986. – Том 33. – Р. 42-44.

↳

153. Солтан, Петр С. **d-Выпуклые функции Ламе на графе** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару, Валерий Солтан // Математические исследования / РИО Акад. Наук МССР. – 1986. – Том 66. – Р. 136-140.

154. Солтан, Петр С. **О просвечивании выпуклых тел** / Петр Солтан, Валерий Солтан // Докл. Акад. Наук СССР. – 1986. – Том 286, Nr. 1. – Р. 50-53.

1987

155. Боне, Е. **Внешнее освещение двухстороннего конуса** / Е. Боне, П. Солтан // Топологические, проективные и комбинаторные свойства пространств / Тбилисский математический институт). – 1987. – Том 85. – Р. 17-20.

156. Солтан, Петр С. **Решение задачи Вебера для дискретных медианных метрических пространств** / Петр Солтан, Виктор Чепой // Труды Тбилисского Математического Института. – 1987. – Том 85. – Р. 52-76.

1988

157. Солтан, Петр С. **Структура  $d$ -выпуклого квазипростых планарных графов** / Петр Солтан, Сергей Катаранчук // Применение экономико-математических методов и вычислительной техники в планировании и управлении народным-хозяйством МССР. – Chişinău, 1988. – P. 131-133.

158. Солтан, Петр С. **О изометрической вложимости графов в гиперкубы** / Петр С. Солтан, Кирилл Присэкару, Виктор Чепой // 33 Intern. Wiss. Koll. – Ilmenau, 1988. – P. 239-241.

1989

159. Солтан, Петр С. **О звёздности в дискретных медианных метрических пространствах** / Петр С. Солтан, Виктор Чепой, В. Гхариби // Доклады республиканской конференции. – Минск, 1989. – P. 14-20.

1990

160. Soltan, Petru. **On  $d$ -convex partitions of polygonal regions** / Petru Soltan, Horst Martini, Chiril Prisăcaru et al. // Scientific annals informatics (USM). – 1990. – P. 181-200.

161. Soltan, Petru. **On starshapedness in a normed space** / Petru Soltan, W. Gharibi // Research Journal. Basic Sciences (Aleppo, Syria). – 1990. – Том 12. – P. 15-27.

↳

162. Болтянский, Владимир Г. **Решение проблемы Хадвигера для одного класса выпуклых тел** / Владимир Г. Болтянский, Петр С. Солтан // Докл. Акад. Наук СССР. – 1990. – Том 313, Nr. 3. – P. 528-532.

163. Солтан, Петр С. **Звёздность в метрических пространствах и графах** / Петр Солтан, Виктор Чепой, В. Гхариби // Докл. Ин-та приклад. математики. им. “И. Н. Векуя”. – 1990. – Том 21. – P. 1-31.

164. Солтан, Петр С. **О вложимости планарных графов в гиперкубы** / Петр Солтан, Кирилл Присэкару, В. Чепой // Известия Акад. Наук МССР. Сер. Физико-математических наук. – 1990. – Nr. 1. – P. 43-55.

165. Солтан, Петр С. **О разбиениях многогранника на параллелипипеды** / Петр Солтан, Виктор Чепой, Кирилл Присэкару // Докл. Акад. Наук БССР (Минск). – 1990. – Nr. 10. – P. 876-879.

1991

166. Boltyanski, V. G. **Solution of Hadwiger's problem for a class of convex bodies** / V. G. Boltyanski, P. S. Soltan; reviewer: J.C.Dupin // Soviet mathematics. Doklady. – 1991. – Vol. 42, Nr 1. – P. 18-22.

1992

167. Boltyanski, Vladimir. **A solution of Hadwiger's covering problem for zonoids** / Vladimir Boltyanski, Petru Soltan; reviewer: R. Schneider // Combinatorica / Akad. Kiado (Budapesta). – 1992. – Том 12, Nr. 4. – P. 381-388.

168. Soltan, Petru. **Convexitatea generalizată și aplicațiile ei** / Petru Soltan, S. Cataranciuc, L. Gherman, V. Cepoi // *Lucrările conferinței pregătitoare pentru Congresul matematicienilor români*. – București, 1992. – P. 145-154.

169. Soltan, Petru. **External illumination of a two-sided cone** / Petru Soltan, E. Bohne; reviewer: I. Vermes // *Topological, projective and combinatorial properties of spaces*. – Budapesta, 1992. – P. 27-33.

170. Soltan, P.S. **Hadwiger hypothesis**, Hadwiger conjecture [on-line] / P.S. Soltan // *Encyclopaedia of Mathematics* / Edited by Michiel Hazewinkel. – Amsterdam, 2002.: <http://eom.springer.de/h/h046110.htm>

171. Soltan, Petru. **Laser-Based 3-D Volumetric Display System: (First Generation)** / Petru Soltan, J. Trias, W. Robinson, and W. Dahlke // *SPIE-IS&T Symposium on Electronic Imaging Science and Technology*. – 1992. – Febr. – P. 133.

172. Soltan, Petru. **Solution of Weber problem for discrete median metric spaces** / Petru Soltan, Victor Cepoi // *Topological, projective and combinatorial properties of spaces*. – 1992. – P. 89-129.

↳

173. Солтан, Петр С. **Внешнее освещение двухстороннего конуса** / Петр Солтан, Е. Бохне // *Studia Scientiarum Mathematicarum Hungarica*. – 1992. – Tom 27, Nr. 3-4. – P. 261-266.

1993

174. **Convexitatea generalizată și aplicațiile ei** / P. Soltan, S. Cataranciuc, L. Gherman, V. Cepoi // *Lucrările conferinței pregătitoare pentru Congresul Matematicienilor Români*. – București, 1993. – P. 145-154.

175. Soltan, Petru. **Laser-Based 3-D Volumetric Display System: (Second Generation)** / Petru Soltan, J. Trias, W. Dahlke, M. Lasher, and M. McDonald // *Naval Engineers Journal*. – 1993. – Vol. 107, Nr. 3. – P. 233-243.

1994

176. Soltan, Petru. **An illumination problem** / Petru Soltan // *Studia Scientiarum Mathematicarum Hungarica*. – 1994. – Tom 29, Nr. 1-2. – P. 25-32.

177. Soltan, Petru. **On median for one special space** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru // *An International Conference on Incidence Geometrie and Combinatorics Structures. Combinatorics '94*. – Roma, 1994. – P. 79.

1995

178. Soltan, Petru. **On median for one special space** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru; reviewer: J. Janáček // *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*. *Matematica*. – 1995. – Nr. 3. – P. 101-108. – [English].

1996

179. Boltyanski, Vladimir. **Star-shaped sets in normed spaces** / Vladimir Boltyanski, Horst Martini, Petru Soltan; reviewer: S. Abdogan // Discrete & Computational Geometry (SUA). – 1996. – Tom 15, Nr. 1. – P. 63-71. – [on-line]: <https://springerlink3.metapress.com/content/2c11j6d5jyk07wtc/resource-secured/?target=fulltext.pdf&sid=p3tsl0vikmukpm55o3d5uuaz&sh=www.springerlink.com>

1997

180. Soltan, Petru.. **On a median for One special Space** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru // Revue D'analyse numerique e de theorie a l'approximation. – 1997. – Tom 26, Nr. 1-2. – P. 215-220.

↪

181. Болтянский, Владимир Г. **О некоторых задачах комбинаторной геометрии** / Владимир Болтянский, Петр С. Солтан // Успехи математических наук. – 1997. – Том 32, Nr. 1. – P. 3-42.

1998

182. Soltan, Petru.. **Divizarea unui poligon în părți  $d$ -convexe speciale** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru // Buletinul activității științifice a USM pe anii 1996/1997. – Chișinău, 1998. – P. 42.

↪

183. Солтан, Петр С. **Структура  $d$ -выпукло квазипростых планарных графов** / Петр С. Солтан, С. Катаранчук // Применение экономико-математических методов и вычислительной техники в планировании и управлением народным хозяйством. – Chișinău: Știința, 1998. – P. 131-133.

1999

184. Martini, Horst. **On convex partitions of polygonal regions** / Horst Martini, Petru Soltan; reviewer: M. Lassak // Discrete Mathematics (SUA). – 1999. – T. 195, Nr. 1-3. – P. 167-180; [on-line]:

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0012365X98001253>

185. Soltan, Petru. **On  $d$ -convex partitions of polygonal regions** / Petru Soltan, Horst Martini, Chiril Prisăcaru, Valentin Hlibiciuc; reviewer: Sándor Fekete // Analele Științifice ale USM. Fac. Matematică și Informatică. – 1999. – Vol. 1. – P. 181-200.

2000

186. Soltan, Petru. **Asupra divizării poliedrelor speciale 3-dimensionale în părți  $d$ -convexe și aspectului aplicativ** / Petru Soltan, Ion Băț // Lucrările Seminarului Itinerant „Tiberiu Popoviciu” de Ecuatii Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2000 – P. 59-61

187. Soltan, Petru. **Dilute homologies and fixed elements in an abstract simplicial complex** / Petru Soltan, Sergiu Rață // Învățământul universitar din Moldova la 70 ani: Materialele conf. șt.- metod. vol. 3. – Chișinău, 2000. – P. 78-84.

188. Soltan, Petru. **Divizarea unui poliedru multidimensional în părți convexe** / Petru Soltan, Chiril Prisăcaru // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuatii Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2000 – P. 65-67.

189. Soltan, Petru. **On the Homologies of Multi-ary relations and Oriented Hypergraphs** / Petru Soltan // Studii în metode de analiză numerică și optimizare (Chișinău). – 2000. – Vol. 2, Nr. 1. – P. 60-81.

2001

190. Soltan, Petru. **A simple games on a complex of multi-ary relations** / Petru Soltan, Sergiu Cataranciuc // Analele științifice ale USM, Fac. Matematică și Informatică. – 2001. – Vol. 3, Nr. 1. – P. 59-76.

191. Soltan, Petru. **Asupra divizării în părți convexe a poliedrelor în spațiu Euclidian** / Petru Soltan // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2001. – P. 13-17.

192. Soltan, Petru. **Generalizarea teoremei lui Pitagora** / Petru Soltan // Foaie matematică. – 2001. – Nr. 3. – P. 2-9.

193. Soltan, Petru. **On the coloring of a simplicial complex and the Grundy Function** / Petru Soltan // Studii în analiza numerică și optimizare / USM. – 2001. – Vol.3, Nr.1. – P.69-80.

194. Soltan, Petru. **The Poincare-Kolmogoroff duality princip fon the complex of military relations** / Petru Soltan // First Conference of the Matem. Society of the R. of Moldova. – Chișinău, 2001. – P. 142.

2002

195. Soltan, Petru. **Asupra omologiilor diluate și elementele fixe ale unui complex de relații multiare** / Petru Soltan // International Seminar on Discrete Geometry. – Chișinău, 2002. – P. 14-18.

196. Soltan, Petru. **Jocuri simple pe un complex de relații multiare** / Petru Soltan, Serghei Cataranciuc // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2002. – P. 47-49.

197. Soltan, Petru. **Varietăți abstracte multidimensionale și clasificarea lor** / Petru Soltan // Lucrările Seminarului „Tiberiu Popoviciu” de Ecuații Diferențiale, Aproximare și Convexitate. – Cluj-Napoca, 2002.

2003

198. Soltan, Petru. **On the Homologies of Multi-ary Relations** / Petru Soltan, Horst Martini; reviewer: Ioan Tomescu // Journal Combinatorial Mathematics Combinatorial Computing. – 2003. – Tom 45. – P. 219-243.

199. Cataranciuc, Sergiu. **Hipergrafuri și omologiile lor** / Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Tendințe în dezvoltarea tehnologiilor informaționale și comunicaționale în domeniul învățământului și managementului: Conferință internațională, 20-21 mart., 2003 = Trends in the Development of the Information and Communication



Technologies in Education and Management. International Conference. March 20-21, 2003. – Chişinău, 2003. – P. 294-300.

#### 2004

200. Bordei, Alexei. **Dilute homologies and fixed elements in a complex of multy-ary relations** / Alexei Bordei, Horst Martini, Petru Soltan // Utilitas Mathematica. – 2004. – Tom 66. – P. 267-286.

201. Bujac, Mariana. **The abstract, multidimensional varieties and their classification** / Mariana Bujac, Petru Soltan // Rev. Anal. Numér. Théor. Approx. – 2004. – Tom 33, Nr.2. – P. 163-165.

202. Soltan, Petru. **About the autoisomorphism of cellular complex and its fixed elements** / Petru Soltan, Sergiu Cataranciuc // Second Conference of the Mathematical Society of the Republic of Moldova: dedicated to the 40 anniversary of the foundation of the Institute of Mathematics and Computer Science of ASM, Chişinău, 17-19 aug. 2004: communications. – Chişinău, 2004. – P. 87-90.

#### 2005

203. Scripnic, Mariana. **About the median that does not depend on the space metric** / Mariana Scripnic, Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // The 30-th Annual Congress of the American Romanian Academy of Arts and Sciences (ARA). Proceedings. (Chişinău, 5-10 iul., 2005). – Chişinău, 2005. – P. 58-61.

204. Scripnic, Mariana. **A metric spase with independent median** / Mariana Scripnic, Petru Soltan, Sergiu Cataranciuc // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. vol. 3. – Cluj-Napoca, 2005. – P. 3-12.

205. Soltan, Petru. **On the Abstract and Nonoriented Varieties** / Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. vol. 1. – Cluj-Napoca, 2005. – P. 11-16.

#### 2006

206. Bujac, Mariana. **On the Division of Abstract Manifolds in Cubes** / Mariana Bujac, Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Bul. Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Ser. Mat. – 2006. – Nr. 2. – P. 29-34; [on-line]  
<http://www.mathnet.ru/links/32d27c9aeb950a326e0fc02b6e6ace4c/basm93.pdf>  
<http://www.math.md/files/basm/y2006-n2/y2006-n2-%28pp29-34%29.pdf>

207. Bujac Mariana. **On the Proprieties of multidimensional Torus** / Mariana Bujac, Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // XIVth Conference on applied and industrial mathematics: (Satelite Conference of ICM 2006, 17-19 aug.). – Chişinău, 2006. – P. 66-70.

208. Cataranciuc, Sergiu. **Realizări în studierea structurilor matematice moderne** / Sergiu Cataranciuc, Boris Hâncu, Petru Soltan // Analele Ştiinţifice ale Universităţii de

Stat din Moldova. Seria „Științe reale”: Lucrări de sinteză. – Chișinău, 2006. – P. 214-228.

2007

209. Cataranciuc, Sergiu. **The Problem of Existence of the  $n$ -Dimensional Directed Euler Tour of Cubic Manifold with Pozitiv Genus** / Sergiu Cataranciuc, Mariana Bujac, Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. – Cluj-Napoca, 2007. – Vol. 5. – P. 55-59; [on-line]: <http://www.atps.utcluj.ro/journal/content/5-2007-ATPS-abstracts.PDF>

2008

210. Cataranciuc, Sergiu. **The Euler Tour of  $n$ -Dimensional Manifold with Positive Genus** / Sergiu Cataranciuc, Mariana Bujac-Leisz, Petru Soltan // Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Ser. Matematica. – 2008. – Nr. 2. – P. 110-113; [on-line]: [http://mail.math.md/files/basm/y2008-n2/y2008-n2-\(pp110-113\).pdf](http://mail.math.md/files/basm/y2008-n2/y2008-n2-(pp110-113).pdf)  
[http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=basm&paperid=24&option\\_lang=rus](http://www.mathnet.ru/php/archive.phtml?wshow=paper&jrnid=basm&paperid=24&option_lang=rus) ;  
<http://www.mathnet.ru/links/fa16d2d439361050f78288c7f76776bc/basm24.pdf>  
<http://www.mathnet.ru/links/32558212c6cca861c7548d13ab32ec33/basm24.pdf>

211. Cataranciuc Sergiu. **The generalized complex of multi-ary relations and its homology** / Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximations and Convexity (Cluj-Napoca). – 2008. – Vol. 6. – P. 17-44; [on-line]: <http://www.atps.utcluj.ro/journal/content/6-2008-ATPS-abstracts.PDF>

2009

212. **Academician Vladimir Arnautov - 70th anniversary** / Mitrofan Cioban, Petru Soltan, Constantin Gaindric // Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Ser. Matematică. – 2009. – Nr. 3 (61). – P. 118-124. – [Text în lb. engl.]; [on-line]: <http://www.math.md/publications/basm/issues/y2009-n3/10141/>  
<http://www.math.md/publications/basm/issues/>  
[http://www.mathnet.ru/php/journal.phtml?jrnid=basmoption\\_lang=eng](http://www.mathnet.ru/php/journal.phtml?jrnid=basmoption_lang=eng)  
[http://www.math.md/files/basm/y2009-n3/y2009-n3-\(pp118-124\).pdf](http://www.math.md/files/basm/y2009-n3/y2009-n3-(pp118-124).pdf)

213. Cataranciuc, Sergiu. **The median of the  $n$ -dimensional abstract tree** / Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Annals of the Tiberiu Popoviciu Seminar of Functional Equations, Approximation and Convexity. – 2009. – Vol. 7. – P. 33-46; [on-line]: <http://www.atps.utcluj.ro/journal/content/7-2009-ATPS-abstracts.pdf>

2010

214. Cataranciuc, Sergiu. **Abstract complexes, their homologies and applications** / Sergiu Cataranciuc, Petru Soltan // Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Ser. Matematica. – 2010. – Nr. 2. – P. 31-58; [on-line]: [http://www.mathnet.ru/php/getFT.phtml?jrnid=basm&paperid=257&volume=&year=2010&issue=2&fpage=31&what=fullt&option\\_lang=eng](http://www.mathnet.ru/php/getFT.phtml?jrnid=basm&paperid=257&volume=&year=2010&issue=2&fpage=31&what=fullt&option_lang=eng)  
[http://www.math.md/files/basm/y2010-n2/y2010-n2-\(pp31-58\).pdf](http://www.math.md/files/basm/y2010-n2/y2010-n2-(pp31-58).pdf)

#### 4. Articole în periodice de cultură. Recenzii sau Prezentări de carte. Medalioane

1954

215. Солтан, Петр С. **Поговорим о вежливости**: фельетон в 2-х частях / Петр С. Солтан // Молодёжь Молдавии. – 1954. – 15 iun. – P. 3.

1957

216. Soltan, Petru. **Puşca** / Petru Soltan // Scânteia leninistă. – 1957. – Nr. 3. – P. 13-14. – [Text cu caractere chirilice].

1963

217. Солтан, Петр С. „**Неевклидова дифференциальная геометрия**”: [rec.] / Петр С. Солтан // Новые книги за рубежом (Москва). Сер. А. – 1963. – Nr. 3.

218. Солтан, Петр С. „**Сборник задач по геометрии**”: [rec.] / Петр С. Солтан // Новые книги за рубежом (Москва). Сер. А. – 1963. – Nr. 7.

1972

219. Soltan, Petru. **Maşini cu raţiune, maşini cu talent**: [calculatoarele electronice] / Petru Soltan // Moldova. – 1972. – Nr. 10. – P. 28-29. – [Text cu caractere chirilice].

1980

220. Солтан, Петр С. **Наш вклад в пятилетку** / Петр С. Солтан // Советская Молдавия. – 1980. – 29 oct.

1983

221. Солтан, Петр С. **Важнейшее средство повышения качества управления** / Петр С. Солтан, С. К. Корня // Коммунист Молдавии. – 1983. – Nr. 2. – P. 65-68.

1985

222. Soltan, Petru. **Computerul ne multiplică virtuţile și tot el ne scoate la iveală cusururile...** / Petru Soltan // Moldova. – 1985. – Nr. 5. – P. 28-29. – [Text cu caractere chirilice].

1988

223. Soltan, Petru. **Hyperion, nemăsurată lumină**: [impresii asupra filmului „Luceafărul” în regia lui Emil Loteanu] / Petru Soltan // Moldova. – 1988. – Nr. 3. – P. 22. – [Text cu caractere chirilice].

224. Soltan, Petru. **Lupta cu rugina**: [despre spectacolul „Spațiu locativ”, montat la Teatrul „Luceafărul”, regizor M. Cebotarenco, după piesa cu același nume, semnată de Gheorghe Malarciuc] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1988. – 28 apr. – P. 6. – [Text cu caractere chirilice].

1989

225. Soltan, Petru. **Litere cu dor de casă:** [necesitatea grafiei latine pentru graiul nostru] / Petru Soltan // Moldova. – 1989. – Nr. 1. – P. 11. – [Text cu caractere chirilice].

1990

226. Soltan, Petru. **Ce ne doare, ce ne frământă. Teiul cere ajutor** / Petru Soltan // Moldova socialistă. – 1990. – 27 iun. – [Art. semnat: L. Hangul].

227. Soltan, Petru. **Durerile Coșniței** / Petru Soltan // Moldova socialistă. – 1990. – Nr. 10. – P. 1.

228. Soltan, Petru. **Lăcașul ce răscolește sufletul:** [Biserica] / Petru Soltan // Moldova suverană. – 1990. – 10 aug. – P. 4.

229. Soltan, Petru. **O făclie a meleagurilor noastre:** [Matematicianul V. Belousov] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1990. – 8 mart. – P. 5.

230. Soltan, Petru. **Păcatul înălțimii** / Petru Soltan // Columna. – 1990. – Nr. 6. – P. 26-33.

1991

231. Soltan, Petru. **Datoria noastră, a tuturor** / Petru Soltan // Academica. – 1991. – Nr. 4. – P. 13.

232. Soltan, Petru. **Pâinea împăcării** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1991. – 31 ian. – P. 2.

233. Soltan, Petru. **Zilele RSSM în India. O blândă țară de străveche civilizație** / Petru Soltan // Moldova suverană. – 1991. – 7 febr.

1994

234. Soltan, Petru. **De calitatea cunoașterii limbii materne depinde calitatea cunoștințelor** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1994. – 1 sept. – P. 1.

1995

235. Soltan, Petru. **A ne face față în lume** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1995. – 14 sept. – P. 8.

236. Soltan, Petru. **Omul pâinii:** Ilie Untilă – 60 / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1995. – 20 iul. – P. 1, 2.

237. Soltan, Petru. **Tancuri contra literelor latine:** [situația în Transnistria] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1996. – 1 ian. – P. 7; „Astra”: supl. al ziarului „Lit. și arta”. – 1995. – Oct. (Nr. 1). – P. 5.

1996

238. Soltan, Petru. **A ne menține jarul de la rădăcină de inimă:** problema celor două variante de monument ale poetului M. Eminescu (modelele măștrilor Gheorghe Adoc și Tudor Cataraga) și amplasarea acestora în Chișinău / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1996. – 19 sept. – P. 1.

239. Soltan, Petru. **Găleți cu lacrimi:** [omagiul lui Anatol Codru la 60 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1996. – 9 mai. – P. 3.

240. Soltan, Petru. **Imperativul – să ne adunăm împreună grămăjoară. N-avem două limbi și două literaturi, ci numai una, aceeași ca peste Prut...** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1996. – 26 febr. – P. 2.

241. Soltan, Petru. **În memoria academicianului Tiberiu Popoviciu** / Petru Soltan // Tribuna (Cluj-Napoca). – 1996. – 26 iun.-4 iul.

242. Soltan, Petru. **Răscoala literelor latine:** [situația culturală din Transnistria] / Petru Soltan // „Astra”: supl. al ziarului „Lit. și arta”. – 1996. – Nr. 2 (Oct.). – P. 7.

243. Soltan, Petru. **Umbra măgarului... aruncată peste noi** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1996. – 4 apr.

1997

244. Soltan, Petru. **Arta – medicament contra degradării:** [Eugen Doga la 60 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 27 febr. – P. 6.

245. Soltan, Petru. **Coalizarea forțelor democratice și devotament social** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 31 iul. – P. 2.

246. Soltan, Petru. **Coșnița lui Spiridon Vangheli** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 19 iun. – P. 5.

247. Soltan, Petru. **Chomolungma lui Eugen Doga** / Petru Soltan // Caiete de cultură: supl. al ziarului „Viața satului”. – 1997. – 8 febr. – P. 8.

248. Soltan, Petru. **Eleganță, perspicacitate, demnitate:** [săptămânalul “Literatura și arta” – la 20 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 8 mai. – P. 8.

249. Soltan, Petru. **Jurnal din Transnistria** / Petru Soltan // „Aldine”: supl. al ziarului „România liberă”. – 1997. – Nr. 65. – P. 3.

250. Soltan, Petru. **Un bărbat cu durerile neamului pe umeri:** [Mihai Patraș, economist, prof. univ., președinte al Asoc. Economisților din Rep. Moldova] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 13 noiemb. – P. 3.

1998

251. Soltan, Petru. **Durerile întoarcerii la vatră:** [Publ. socială ce vizează relațiile interetnice prin prisma spect. “Apostolul Pavel” de Ion Druță] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1998. – 4 iun. – P. 2.

252. Soltan, Petru. **„Flux” este un ziar nepereche** / Petru Soltan // Flux. – 1998. – 18 noiemb.

253. Soltan, Petru. **Să evităm prăbușirea noastră: Aspecte social-politice** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1998. – 5 mart. – P. 2.
254. Soltan, Petru. **Trei întâmplări din viața academicianului Petru Soltan:** [„La pescuit”; „Copilul lui Moțoc la miezul nopții”; „Validarea Parlamentului ales în 1990”] / a înregistrat: Nicolae Roibu // Flux. – 1998. – 8 oct.
255. Soltan, Petru. **Un nerv al verticalității noastre:** [Acad. Diomid Gherman] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1998. – 9 apr. – P. 7.
256. Soltan, Petru. **Un zeu cu aripile ascunse sub haină:** [poetul Nicolae Dabija] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1998. – 9 iul. – P. 4.

1999

257. Soltan, Petru. **Constantin Tănase – 50 de ani** / Petru Soltan // Flux. – 1999. – 25 iun.
258. Soltan, Petru. **Din ranița forței imperiale:** [despre cartea “Vladislav Grossul: Pe calea căutărilor” de I. D. Belous și I. C. Goraș. – Chișinău, 1999] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1999. – 17 iun. – P. 2.
259. Soltan, Petru. **Excelenței Sale Elena Popoviciu, prof. univ. dr. docent = To her Excellency Professor Elena Popoviciu: Omagiu** / Petru Soltan // Analysis, functional equations, approximation and convexity. Proceedings of the conference held in honour of Professor Elena Popoviciu on the occasion of her 75th birthday / Liana Lupsa (ed.) et al. – Cluj-Napoca: Carpatica, 1999. – P. XII-XIII.
260. Soltan, Petru. **Probleme de organizare academică:** [Academia de Științe a Republicii Moldova] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1999. – 8 apr. – P. 3.
261. Soltan, Petru. **Să mizăm pe lege** / Petru Soltan // Limba Română. – 1999. – Nr. 6-8. – P. 36-37.
262. Soltan, Petru. **Stăpâna ochilor și palma** / Petru Soltan // Flux. – 1999. – 31 dec.

2000

263. **O stea în lumea matematicienilor:** [Mitrofan Ciobanu, profesor universitar la Univ. din Tiraspol cu sediul la Chișinău] / Petăr Kenderov, Petru Soltan, Radu Miron et al. // Lit. și arta. – 2000. – 13 apr.
264. Soltan, Petru. **Căderea Babilonului** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2000. – 6 ian. – P. 2.
265. Soltan, Petru. **Eminescu – un infinit compactificat** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2000. – 15 iun. – P. 2.
266. Soltan, Petru. **Forța capabilă să ne scoată din dezastrul economic: Elita Națională:** [rec. la cartea lui Dumitru Moldovan „Economia relațiilor externe ale

Republicii Moldova”, Chișinău, 1999] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2000. – 20 apr. – P. 2.

267. Soltan, Petru. **Să se bată clopotele!** : [despre Gheorghe Ghimpu] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2000. – 23 noiemb. – P. 3.

268. Soltan, Petru. **Stăpâna ochilor și palma pe care o aștept demult** / Petru Soltan // Roibu, Nicolae. Să vă spun ce-am mai aflat...: Întâmplări cu personalități din Republica Moldova. – Chișinău, 2000. – P. 187-189.

269. Soltan, Petru. **Un Prometeu al tuturor românilor:** [poetul Ioan Alexandru] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2000. – 28 sept. – P. 2.

#### 2001

270. Soltan, Petru. **A transforma durerea-n deșteptare:** [rec. la cartea Anei Manole “Cruciada afgană”, Chișinău, 1991] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2001. – 5 apr. – P. 6.

271. Soltan, Petru. **Etrele:** (nuvelă) / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2001.– 22 noiemb. – P. 4.

272. Soltan, Petru. **O legendă este invincibilă:** Raportul dintre bine și rău / Petru Soltan // Timpul. – 2001. – 28 sept. – P. 8.

273. Soltan, Petru. **Profetul din Mălăiești:** [prozatorul Vladimir Beșleagă la 70 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2001. – 2 aug. – P. 5.

274. Soltan, Petru. **The man with nation’s suffering on its shoulders** / Petru Soltan // Mihai Patraș: Biobibliogr. – Chișinău, 2001.

#### 2002

275. **Academician Mitrofan Cioban – 60 years** / Radu Miron, Petru Soltan, Laurențiu Calmuțchi, Liubomir Chiriac // Bul. Acad. de Științe a Rep. Moldova. Matematica. – 2002. – Nr. 1. – P. 118-123.

276. Soltan, Petru. **Excelența sa – simbolul marginii estice de neam:** [Mihai Cimpoi la 60 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 29 aug. – P. 4.

277. Soltan, Petru. **Descoperirea de sine:** [rec. la cartea lui Nicolae Dabija “În căutarea identității”] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 22 aug. – P. 2.

278. Soltan, Petru. **Excelente dicționare anuale de personalități și evenimente de seamă:** [Calendarul Național] / Petru Soltan // Calendar Național 2002. – Chișinău, 2002. – P. 9-10.

279. Soltan, Petru. **Între Scylla și Charybda:** [poetul Dumitru Matcovschi] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 1 aug. – P. 4.

280. Soltan, Petru. **Momentul adevărului:** [memorialistică] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 4 apr. – P. 7. – [Cu referiri la personalitatea lui Iachim Grosul, Ivan Bodiul, Andrei Lupan, Artiom Lazarev].

281. Soltan, Petru. **Nănașii:** [proză] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 4 iul. – P. 4.

282. Soltan, Petru. **O călăuză de perfecționare a inteligenței:** [170 de ani ai Bibliotecii Naționale] / Petru Soltan // Magazin bibliologic. – 2002. – Nr. 3. – P. 4.

283. Soltan, Petru. **Un Bourbaki al lingvisticii:** [Eugen Coșeriu] / Petru Soltan // Limba Română. – 2002. – Nr. 10. – P. 41.

#### 2003

284. Soltan, Petru. **Cântar fără greutate – machiavelism ?** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2003. – 27 noiemb. – P. 1, 2.

285. Soltan, Petru. **Morala o las pe seama cititorului** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2003. – 1 ian. – P. 2.

286. Soltan, Petru. **Portret din mers:** [Vitalie Pastuh-Cubolteanu, psihoterapeut om de cultură, la 56 de ani de la naștere] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2003. – 23 oct. – P. 7.

287. Soltan, Petru. **Procesul deznaționalizării continuă accelerat** / Petru Soltan // Limba Română. – 2003. – Nr. 6-10. – P. 89-91; [on-line]:  
<http://www.mdn.md/index.php?view=viewarticle&articleid=231>

288. Soltan, Petru. **Un spirit rafinat:** [medalion jubiliar dedicat lui Alexe Rău] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2003. – 25 dec. – P. 5; Gaz. bibliotecarului. – 2003. – Nr. 12. – P. 3.

#### 2004

289. Soltan, Petru. **Ciocanul șovinismului rusesc și nicovala românească de la est de Prut:** [impresii asupra articolului “Rusoaicele-2” de Nicolae Dabija] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 29 apr. – P. 3.

290. Soltan, Petru. **Delectare cu nectar:** [ziarul „Literatura și arta” la 50 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 30 sept. – P. 3.

291. Soltan, Petru. **Maladia albului:** nuvelă // Scobioală, Aurel. Scriitorii în copilărie. – Chișinău, 2004. – P. 35-38.

292. Soltan, Petru. **Momentul adevărului (Reîncolțirea demnității):** [referiri la personalitatea lui Iachim Grosul, Ivan Bodiul, Andrei Lupan, Artiom Lazarev] / Petru Soltan // Demnitatea - Valoarea supremă a omului și națiunii: Materialele conf. șt. „Demnitatea Umană și Națională în contextul integrării europene a Republicii Moldova” / red. resp.: Ion Mereuță. – Chișinău, 2004. – P. 220-236.



293. Soltan, Petru. **O mănăstire pe roate**: Victor Crăciun – 70 / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 15 iul. – P. 2.

294. Soltan, Petru. **Profesorul universitar Dionis Lica – la 70 de ani** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 24 iun. – P. 2.

295. Soltan, Petru. **Prestigioasa Universitate [din Moscova] a prins rădăcini în subconștientul meu** / Petru Soltan // Universitatea. – 2004. – 26 sept. – P. 5.

296. Soltan, Petru. **Un contrafort al Latinității de Est**: [Anatol Ciobanu la 70 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 13 mai. – P. 7.

#### 2005

297. Soltan, Petru. **Din neamul Atlanților**: [omagiu actorului, regizorului, omului de cultură Ion Ungureanu] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2005. – 4 aug. – P. 7.

298. Soltan, Petru. **Ioan Paul al II-lea e descendent dintr-o familie de moldoveni**: [cu numele Voicilă] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2005. – 7 apr. – P. 8.

299. Soltan, Petru. **Într-o lacrimă de lumină – o eternitate împachetată**: [omagiu lui Grigore Vieru] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2005. – 10 febr. – P. 3.

300. Soltan, Petru. **Momentul adevărului**: [extrase] / Petru Soltan // Rusnac, Gheorghe. Rectorii Universității de Stat din Moldova / Gheorghe Rusnac, Valeriu Cozma. – Chișinău, 2005. – P. 174-179, 193, 200-202.

301. Soltan, Petru. **O personalitate generoasă până la sacrificiu**: [T. Tabunșic] / Petru Soltan // Combatantul. – 2005. – 22 sept. – P. 3.

302. Soltan, Petru. [Rec. la cartea “Numerical optimization methods. Special issues in discret optimization”, aut. Liana Lupșa] / Petru Soltan // Analele științifice ale USM. Matematică și Informatică. – 2005.

303. Soltan, Petru. **Repercusiuni ale timpului**: [impresii asupra cărții Liviei Lica „Страницы жизни”, editată la București în 2005] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2005. – 15 sept. – P. 3.

304. Soltan, Petru. **Scrisoare lui Nicolae Sulac** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2005. – 1 mai. – P. 2.

305. Soltan, Petru. **Transnistria – de neam în bătaia vânturilor** / Petru Soltan // Ștefan, Trofim. Candela Speranței. – Chișinău, 2005. – P. 213-214.

306. Soltan, Petru. **Un mare gânditor ce lasă în vale vârful “Omu”** [Eugen Simion] / Petru Soltan // Vertical într-o lume agitată: Eugen Simion și Basarabia: eseuri, cronici, interviuri. – Chișinău, 2005. – P. 142.

→

307. Солтан, Петр С. **Престижный Университет пустил свои корни в моем подсознании**: [Величественный храм на Воробьевых Горах был сдан в эксплуатацию в 1953 году. Мне, провинциалу, со скудным багажом знаний, этот храм открыл свои двери в сентябре 1954 года - я стал аспирантом. Казалось, что я попал в фантастический мир...] / Петр С. Солтан // Руснак, Георге. Вклад Московского государственного университета им. "М. В. Ломоносова" в подготовку специалистов для Республики Молдова. – Chişinău, 2005. – P. 40-41.

2006

308. Anastasiei, Mihai. **Academician Radu Miron – Eighty Years of Life and Sixty Years of Efforts** / Mihai Anastasiei, Mitrofan Cioban, Petru Soltan // Bul. Acad. de Ştiinţe a Republicii Moldova. Ser. Matematica. – 2008. – Nr. 2. – P. 130-136.

309. Soltan, Petru. **Comandantul suprem al marilor academicieni, Profesorul Petre Osmotescu – 80** / Petru Soltan // Societatea matematicienilor din Republica Moldova. – Chişinău, 2006. – P. 10-11.

310. Soltan, Petru. [Opinii privitoare la lucrarea „Localitățile Republicii Moldova”] // Localitățile Republicii Moldova. vol. 6. – Chişinău, 2006. – P. 767.

311. Soltan, Petru. **Matematicianul Sergiu Miron la 80 de ani** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2006. – 7 sept. – P. 7.

312. Soltan, Petru. **Păcatul înălțimii**: [fragm.] / Petru Soltan // Phoenix: revistă de literatură și artă. – 2006. – Nr.1. – P. 22. – (Narațiuni agreste).

313. Soltan, Petru. **Scriitorii -- profesorii mei de umanistică de-a lungul vieții**: [Partea 1: referire la Aurel Busuioc, Ion Druță, Victor Teleucă, Spiridon Vangheli, Gheorghe Malarciuc, Liviu Damian, Mihail Gheorghe Cibotaru, Vasile Vasilache, Vlad Pohilă, Alexandru Gromov] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2006. – 2 noiemb. – P. 5.

314. Soltan, Petru. [**Scriitorul Alexei Marinat**] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2006. – 8 iun. – P. 6.

315. Soltan, Petru. **Scriitorii – profesorii mei de umanistică de-a lungul vieții**: [Partea 2: Virgil Bulat (Cluj), Ion Vatamanu, Grigore Vieru, Nicolae Dabija] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2006. – 9 noiemb. – P. 5.

316. Soltan, Petru. **Scrisoare lui Nicolae Sulac** / Petru Soltan // Nicolae Sulac în amintiri, cronici, imagini. – Chişinău: Baștina-RADOG, 2006. – P. 171.

2007

317. **Excelenței Sale Domnului Ionel Haiduc, președinte al Academiei Române**: [adresare de felicitare] / Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Petru Soltan, Alexandru Moșanu, Sergiu Chircă, Andrei Andrieș // Lit. și arta. – 2007. – 10 mai. – P. 6.

318. **Profesorul Ion Goian la 70 de ani** / Petru Soltan, Mitrofan Cioban, Vladimir Arnautov et al. // Lit. și arta. – 2007. – 1 noiemb. – P. 3.
319. Soltan, Petru. **Biblioteca Națională a Republicii Moldova** / Petru Soltan // Calendar Național 2007. – Chișinău, 2007. – P. 249-252.
320. Soltan, Petru. **De ce Roșcovan:** [susținerea candidatului la postul de primar de Chișinău] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 17 mai. – P. 8; Ziarul de gardă. – 2007. – 17 mai. – P. 7; Capitala. – 2007. – 1 iun. – P. 8.
321. Soltan, Petru. **DEXI – opinia unui amator în materie** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 22 noiemb. – P. 6.
322. Soltan, Petru. **Dor de țară înviat:** [creația pictorului Arcadie Ghețu] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 10 mai. – P. 6.
323. Soltan, Petru. **Katharsis – tronul lui Anatol Rurac:** [creația plasticianului] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 20 dec. – P. 6.
324. Soltan, Petru. **Oare florile sumbinează statalitatea Republicii Moldova** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 5 apr. – P. 6; [on-line]:  
<http://literaturasiarta.md/pressview.php?l=ro&idc=175&id=157&zidc=4>
325. Soltan, Petru. **Recomandare:** [Grigore Belostecinic, rector al ASEM - candidat la titlul de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 25 ian. – P. 6.
326. Soltan, Petru. **Scriitorii -- profesorii mei de umanistică de-a lungul vieții:** [amintiri despre Emil Loteanu] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 18 ian. – P. 5.
327. Soltan, Petru. **Un savant care merită încrederea noastră...:** [Viorica Cărare] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2007. – 8 febr. – P. 6.
328. Soltan, Petru. **Un titan al civilizației moderne:** (acad. Radu Miron) / Petru Soltan // Economia XXI (Rev. Univ. „Petre Andrei”, Iași). – 2007. – Nr. 3. – P. 11-12; [on-line]:  
<http://economieaxxi.upa.ro/attachments/article/51/Revista%20Economia%20XXI%20nr%2003%202007.pdf>

2008

329. Anastasiei, Mihai. **Academician Radu Miron – Eighty Years of Life and Sixty Years of Efforts** / Mihai Anastasiei, Mitrofan Cioban, Petru Soltan // Bul. Acad. de Științe a Rep. Moldova. Matematica. – 2008. – Nr. 2. – P. 130-136.
330. Soltan, Petru. **Cine se teme de lumina aștrilor:** [despre Eugen Grebenicov] / Petru Soltan // Omul și asteroidul Grebenicov: Amintiri, eseuri, crochiuri, interviuri, imagini foto. – Chișinău: Pontos, 2008. – P. 126-129.

331. Soltan, Petru. **Cineastul Dumitru Olărescu la maturitatea omului de știință** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2008. – 11 dec. – P. 7.

332. Soltan, Petru. **Dabija e... Steagul Nostru** / Petru Soltan // Timpul. – 2008. – 21 noiemb.

333. Soltan, Petru. **De ce Dabija?** : [Nicolae Dabija candidat pentru alegerile în Parlamentul României] / Petru Soltan // Timpul de dimineață. – 2008. – 21 noiemb. – P. 4 ; Lit. și arta. – 2008. – 27 noiemb. – P. 4.

334. Soltan, Petru. **Înțelepciune adunată pe rădăcina celor șapte ani de acasă** [ziaristul Ion Stici la 70 de ani] / Petru Soltan // Timpul de dimineață. – 2008. – 16 mai. – P. 16.

335. Soltan, Petru. **Scriitorii – profesorii mei de umanistică**: [pe marginea creației poetului Alexe Rău] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2008. – 25 dec. – P. 6.

2009

336. Cioban, Mitrofan. **Academician Vladimir Arnautov – 70 th anniversary** / Mitrofan Cioban, Petru Soltan, Constantin Gaidric // Bul. Acad. de Științe Republicii Moldova. Ser. Mat. – 2009. – Nr. 3. – P. 118–124.

337. Cioban, Mitrofan. **Reputatul profesor Laurentiu Calmutchi - la 60 de ani** / Mitrofan Cioban, Petru Soltan // Moldova Suverană. – 2009. – 17 ian. 20 ian/?

338. **Patriarhul neurologiei autohtone**: Academicianul Diomid Gherman – octogenar / Gheorghe Ghidirim, Petru Soltan, Ozea Rusu et al. // Lit. și arta. – 2008. – 10 apr. – P. 7.

339. Soltan, Petru. **Andrei Vartic – o personalitate enciclopedică**: [in memoriam] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 4 iun. – P. 2.

340. Soltan, Petru. **Dascăl fără pereche al poporului**: Gânduri pentru Grigore [Vieru] / Petru Soltan // Limba Română. – 2009. – Nr. 1-4. – P. 273-274; [on-line]: <http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=269>.

341. Soltan, Petru. **Dragul meu Radu**: [in memoriam Radu Vangheli] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 15 oct. – P. 8.

342. Soltan, Petru. **Lecția lui Marc Borisovici**: [in memoriam prof. Marc Bardin, USM] / Petru Soltan // Făclia. – 2009. – 16 mai. – P. 15.

343. Soltan, Petru. **Lecția lui Marc Borisovici**: [in memoriam prof. Marc Bardin, USM] / Petru Soltan // Universitatea. – 2009. – 28 apr.

344. Soltan, Petru. **Marele sclav al limbii române în Basarabia**: [omagiul lui Anatol Ciobanu la 75 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 5 noiemb. – P. 4.

345. Soltan, Petru. **Omagiu lui Grigore Vieru la “Vocea Basarabiei”** [on-line]: <http://www.voceabasarabiei.net/interviuri-ptr-seri-de-duminica-cu-msaharneau/731-protagonisti-alexe-marulea-gheorghe-ghidirim-petru-soltan-ion-hadarca-omagiu-lui-grigore-vieru-150209>.

346. Soltan, Petru. **Primul tunet ce a prevestit primăvara**: [20 de ani de la apariția în grafia latină a săptămânalului „Lit. și arta”] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 25 iun. – P.4.

347. Soltan, Petru. **Un Sfânt al neamului românesc** [Grigore Vieru] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 22 ian. – P. 5.

348. Soltan, Petru. **Un Tezaurus al neamului românesc** [Gheorghe Ghidirim la 70 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 23 apr. – P. 6.

2010

349. Soltan, Petru. **Asupra problemelor de dacologie** [on-line] / acad. Petru Soltan. – 2010: [http://www.iatp.md/dava/Dava4/soltan\\_4/soltan\\_4.html](http://www.iatp.md/dava/Dava4/soltan_4/soltan_4.html). (8 dec.)

350. Soltan, Petru. **Culoarea sufletului omului Nicolae Mățcaș** / Petru Soltan // Limba Română. – 2010. – Nr. 3-4. – P.? ; URL: <http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=877>

351. Soltan, Petru. **Fratele meu Anatol Codru** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2010. – 19 aug. – P. 4.

352. Soltan, Petru. **Înălțimea Sa Colosul** [lui Ion Ungureanu la 75 de ani] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2010. – 29 iul. – P. 6.

353. Soltan, Petru. **Lecția lui Mark Borisovici** [Bardin] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2010; [on-line]: <http://www.literaturasiarta.md/pressview.php?l=ro&idc=3&id=1231&zidc=2>

354. Soltan, Petru. **Un ministru luptător - ilustrul Nicolae Mățcaș** / Petru Soltan // Timpul. – 2010. – 22 apr. [on-line]: <http://www.timpul.md/articol/un-ministru-luptator--ilustrul-nicolae-matcas-9575.html>

2011

355. Soltan, Petru. **Eminescu – un infinit compactificat** / Petru Soltan // Curtea de Argeș. – 2011. – Nr. 1. – P. 8-9. – (Sub crugul Eminescului); [on-line]: <http://gorugeo.files.wordpress.com/2010/12/no21.pdf>.

356. Soltan, Petru. **Grigore Vieru - într-o lacrimă de lumină, o eternitate împachetată** / Acad. Petru Soltan [on-line] // <http://www.art-emis.ro/analize/253-grigore-vieru-intr-o-lacrima-de-lumina-o-eternitate-impachetata.html>

357. Soltan, Petru. **Ietrele**: [Fragm.] / Petru Soltan [on-line]: <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA->

358. Soltan, Petru. **Un Prometeu al tuturor românilor: Ioan Alexandru** / Petru Soltan // Curtea de la Argeș. – 2011. – Nr. 4. – P. 3; [on-line]: <http://en.calameo.com/read/000627665e574dee5cd53>

---

*Motto: „Demnitatea-i capacitatea caracterului  
Uman de a impune propriul prestigiu, înăscut,  
atmosferei din preajma-i și de oriunde”  
(Clima Gescu)*

-----

## **5. Petru Soltan în dialoguri și interviuri. Atitudini. Activitatea politică**

1989

359. **Обращение общественного комитета по анализу политической обстановки в Молдавии ко всем её жителям:** (О необходимости консолидации действий представителей всех национальностей, проживающие на территории республики) / Е. Завтур, Петр С. Солтан, Ион Блаж et al. // Советская Молдавия. – 1989. – 30 aug.

1990

360. **Hotărârea Comisiei pentru Știință și Învățământ a Sovietului Suprem al RSSM cu privire la folosirea glotonimului „limba română” în practica editorială a republicii** // Lit. și arta. – 1990. – 2 aug. – P. 4; Țara. – 1990. – 31 aug. – P. 6. – [Semnează: Petru Soltan, președintele Comisiei și Andrei Baștovoi, secretar].

361. **Отречение от сатаны:** [declarațiile delegaților Congresului II al FPM de susținere a deciziei lui Petru Soltan de a ieși din rândul partidului comunist] // Țara. – 1990. – 23 aug. – P. 5.

362. Soltan, Petru. **Apel către cetățenii din satele și orașele RSSM din stânga Nistrului, adoptat la 24 oct. 1990** / Petru Soltan // Soltan, Petru. Transnistria, lacrima mea. – Chișinău, 2006. – P. 32-33.

363. Soltan, Petru. **Cuvânt rostit în cadrul “Mesei rotunde” a redacției cu participarea membrilor comitetului de inițiativă pentru formarea societății culturale “Transnistria”** / Petru Soltan; consemnare: Ion Stici // Deșteptarea. – 1990. – 12 oct.

364. Soltan, Petru. **Dar mai întâi om să fii !:** dialog cu Petru Soltan, dr în fiz. și mat., președinte al Comitetului de inițiativă pentru formarea societății culturale „Transnistria” / consemnare de Gheorghe Bologan // Viața satului. – 1990. – 24 oct. – P. 2.

365. Soltan, Petru. **Un soare și un pământ avem: dialog** / Petru Soltan; consemnare: Gheorghe Bologan // Transnistria. – 1990. – 22 noiemb.

1991

366. Soltan, Petru. **Aproape de grijile oamenilor: interviu** / Petru Soltan; consemnare de V. Pereteatcu // Baștina. – 1991. – 29 iul.

367. Soltan, Petru. **Trup din trupul neamului:** [interviu cu P. S. Soltan, președintele comitetului de inițiativă pentru crearea Asociației culturale “Transnistria”] / consemnare de V. Atamanenco // Moldova suverană. – 1991. – 17 ian.

368. **“Spiritul de democrație echivalează cu cel de libertate și independență”:** [interviu cu membrii Comitetului organizatoric pentru pregătirea și desfășurarea Marii Adunări Naționale: A. Moșanu, președintele comitetului organizatoric, N. Costin, primarul municipiului Chișinău, I. Roșca, președintele Frontului Popular din Moldova și Petru Soltan, președintele Societății culturale “Transnistria”] / consemnare de N. Marciuc // Sfatul Țării. – 1991. – 27 aug.

1992

369. Soltan, Petru. **A ceda Transnistria înseamnă a fi neînțelepți:** [interviu cu președintele Societății “Transnistria” Petru Soltan] / consemnare de Nicolae Roibu // Glasul Națiunii. – 1992. – 17 iul. – P. 4.

370. Soltan, Petru. **„Când există două state românești, ușor apare și un al treilea”:** dialog / Petru Soltan; consemnare de V. Zagaevschi // Materna. – 1992. – Nr. 6-7. – P. 1,8.

371. Soltan, Petru. **Inteligența poporului nostru trebuie valorificată:** [interviu] / Petru Soltan; consemnare de Larisa Roșca // Făclia. – 1992. – 14 aug. – P. 2-3.

372. Soltan, Petru. **Multă și departe-i apa valahului sau Pământurile de peste Nistru, adunate în Țara Bolohovenilor:** [interviu cu savantul Petru Soltan, președintele Comisiei pentru știință și învățământ a Parlamentului Republicii Moldova] / interlocutor: Luminița Țăgârlaș // Moldova. – 1992. – Nr. 4-6. – P. 18-20.

373. Soltan, Petru. **Tinerii din Basarabia poartă făclia neamului:** [interviu și fotografii] / Petru Soltan; consemnare: Irina Negrea // Cotidianul (București). – 1992. – 10 iun.

374. Soltan, Petru. **Toți cei cu suflet românesc să ne facem datoria:** interviu / Petru Soltan; consemnare de I.C. Filipaș // Tribuna (Cluj Napoca). – 1992. – 4-10 iun. – P. 3.

1993

375. Soltan, Petru. **Cine se teme de lumina astrilor?** : [adresare către Președintele republicii Mircea Snegur, președintele Parlamentului Petru Lucinschi, prim-ministrul Andrei Sangheli, referitor la starea de lucruri la USM] / Petru Soltan // Sfatul Țării. – 1993. – 29 apr.

376. Soltan, Petru. **Să ne înarmăm și cu răbdare:** [interviu cu Petru Soltan, președintele Comisiei parlamentare pentru învățământ și știință] / consemnare de P. Dor // Făclia. – 1993. – 26 febr. – P. 1, 3.

1994

377. Soltan, Petru. **Consecințele pot fi negative:** Adresare către procurorul Republicii Moldova dl. Dumitru Postovan: [Referitor la studiile în România] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1994. – 24 mart. – P. 2.

1995

378. **Laureați ai “L.A.” – 94:** [interviu cu oameni de cultură și știință: Petru Soltan, Grigore Vieru, Vasile Anestiade et al.] // Lit. și arta. – 1995. – 1 ian. – P. 3.

379. Soltan, Petru. **Către dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova:** [adresare] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2005. – 7 dec.

380. Soltan, Petru. [Răspuns la întrebarea redacției revistei „Intellectus”] „Cum înțelegeți protecția proprietății intelectuale” / Petru Soltan // Intellectus. – 1995. – Nr.1. – P. 42-43.

381. Soltan, Petru. **Pentru tinerii din Transnistria și orașul Tighina:** Locuri de studii în instituțiile de învățământ: dialog cu Petru Soltan, președintele societății culturale “Transnistria” / a intervievat: Valeriu Ciutură // Vocea poporului. – 1995. – 11 iul. – P. 2; Golos naroda. – 1995. – 11 iul. – P. 2.

1996

382. **“Independența” la 5 ani după adoptarea ei:** [anchetă] / consemnare: Teodor Cojocar / Lit. și arta. – 1996. – 22 aug. – P. 3. – [Participă: Grigore Vieru, Ion Borșevici, Petru Soltan, Mihai Patraș, Ion Holban, Anton Moraru].

383. Soltan, Petru. **Declarația Societății „Transnistria” privind proiectul „Legii cu privire la statutul special al localităților din stânga Nistrului (Transnistria)”** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 14 mart. – P. 2.

384. Soltan, Petru. **Imperativul – să ne adunăm inteligența grămăjoară** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1996. – 15 febr.

385. Soltan, Petru. **Înălțimea nu e un păcat, ci un titlu de merit** : interviu / Petru Soltan; consemnare: Eugen Gheorghită // Curierul de seară. – 1996. – 2 sept.

386. Soltan, Petru. **Transnistria – oglinda în care ne putem vedea viitorul dacă vom continua să promovăm actuala politică în domeniul învățământului:** interviu cu dl Petru Soltan, președintele societății “Transnistria”, profesor universitar, doctor habilitat, academician / consemnare: Veaceslav Mățu // Făclia. – 1996. – 17 febr. – P. 4.



387. Soltan, Petru. **Tuneluri prin zăpezile memoriei**: [interviu cu acad. Petru Soltan, cu prilejul împlinirii a 65 de ani] / consemnare: Gheorghe Budeanu // Basarabia. – 1996. – Nr. 5-6. – P. 136-153.

↳

388. Солтан, Петр С. **“Учёным можешь ты не быть...”**: штрихи к портрету академика и политического деятеля Петр С. Солтан: [беседа] / собеседники: Борис Мариан, Александр Громов // Независимая Молдова. – 1996. – 15 aug.

1997

389. Soltan, Petru. **Academicianul în matematică și în viață**: [interviu referitor la apariția în Germania a cărții “Excursion in to Combinatorial Geometry”] / Petru Soltan; interlocutor: Ion Ciocanu // Glasul Națiunii. – 1997. – 15 ian. – P. 3.

390. Soltan, Petru. **Cât să ne mai bată vânturile, valurile ?**: interviu cu academicianul-matematician Petru Soltan, savant de talie europeană, despre problemele ce țin de situația social-politică / a intervievat: Mihai Morăraș // Dialog. – 1997. – 16 oct. – P. 7.

391. Soltan, Petru. **Coalizarea forțelor democratice și devotament social. Salvarea și onoarea** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 31 iul. – P. 2.

392. Soltan, Petru. **Ilie Ilașcu propus pentru onorabilul “Prix European des droits l’homme”** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 11 dec. – P. 1.

393. Soltan, Petru. **Stimate domnule redactor-șef, Nicolae Dabija**: [adresare] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1997. – 9 oct. – P. 2.

394. Soltan, Petru. **Școlile din Transnistria, marea noastră durere** / Petru Soltan // Flux: cotid. naț. – 1997. – 8 sept.

395. Soltan, Petru. **Știința între piramidă și piață**: dialog / Petru Soltan, Alexandru Gromov // Lit. și arta. – 1997. – 2 oct. – P. 7.

396. Soltan, Petru. **Timpul, tendințele istorice vor demonstra că aderarea la structurile euro-atlantice e o cale sigură contra proceselor de entropie socială, degradare, sărăcie** / Petru Soltan // Libertatea. – 1997. – 16 apr. – P. 1-5.

1998

397. **Apel către Președintele Academiei de Științe a Republicii Moldova dl academician Andrei Andrieș**: [inițiativa academicianului Petru Soltan pentru acordarea lui Nicolae Testemițeanu a titlului de membru titular (post-mortem) al Academiei de Științe a Republicii Moldova] // Lit. și arta. – 1998. – 9 ian. – P.2.

398. Soltan, Petru. **Durerile academicianului Petru Soltan**: [aspecte social-politice abordate în discursul cu prilejul conferirii de către ASEM a titlului de Doctor Honoris Causa] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1998. – 24 dec. – P. 3. – [Cor. “L.A.”]

399. Soltan, Petru. **O șansă electorală ratată:** [interviu] / Petru Soltan; interlocutor: Grigore Grigoriev // Lit. și arta. – 1998. – 19 mart. – P. 5; [on-line]: [http://www.radautan.info/?lnk\\_op=html/Memorii\\_soltan.html](http://www.radautan.info/?lnk_op=html/Memorii_soltan.html).

1999

400. **Cultura rusă în Basarabia. Un atu sau handicap?:** [Ancheta “Contrafort” pentru scriitorii și oamenii de cultură: Valentina Tăzlăuanu, Petru Soltan, Leo Botnaru et al.] // Contrafort. – 1999. – Nr. 9-10. – P. 14-15.

401. Soltan, Petru. **„Concep juristul drept un dascăl înzestrat cu un spirit luat din palma lui Dumnezeu”:** interviu / Petru Soltan; consemnare: Ion Sofronie // Juristul Moldovei. – 1999. – 22 iul. – P. 4, 5; Ūrist Moldovy. – 1999. – 22 iul. – P. 4, 5.

402. Soltan, Petru. **Este a ta viața pe care o trăiești și nu cea pe care ți-o imaginezi:** [interviu] / Petru Soltan; consemnare de Leo Bordeianu // Limba Română. – 1999. – Nr. 1. – P. 103-109.

403. Soltan, Petru. **Memoriu în apărarea dreptului elementar al copiilor transnistreni la învățătură:** [adresat de către Președintele Asociației de Cultură și Drept “Transnistria” Petru Soltan, dlui Petru Lucinschi, președintele Republicii Moldova, dlui Dumitru Diacov, președintele Parlamentului Republicii Moldova, dlui Ion Sturza, prim-ministru, dlui Anatol Gremalschi, ministrul educației și științei] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 1999. – 8 apr. – P. 2.

404. Soltan, Petru. **O diversiune contra limbii materne și independența noastră /** Petru Soltan // Lit. și arta. – 1999. – 26 aug. – P. 3.

405. Soltan, Petru. **O poveste cu paradoxuri din Constituție:** [interviu] / consemnare: Nicolae Roibu // Roibu, Nicolae. Să vă spun ce s-a-ntâmpat...: Cu personalități din Republica Moldova. – Chișinău, 1999. – P. 79-80.

406. Soltan, Petru. **Probleme de organizare academică /** Petru Soltan // Lit. și arta. – 1999. – 8 apr. – P. 2.

407. Soltan, Petru. [Răspuns la „Chestionarul” ziarului „Flux”] / Petru Soltan // Flux. – 1998. – 18 iun.

408. Soltan, Petru. **Sugestii de An Nou /** Petru Soltan // Lit. și arta. – 1999. – 30 dec. – P. 3.

2000

409. **Către toți oamenii de bună credință:** [apel] // Flux. – 2000. – 26 mai. – [Semnează: acad. Nicolae Corlăteanu, acad. Silviu Berejan, acad. Petru Soltan].

410. **Memorandum [privind diferendul transnistrean] //** Lit. și arta. – 2000. – 17 febr. – P. 6. – [Semnează și acad. Petru Soltan].

411. Soltan, Petru. **Cu privire la ideea de constituire a Uniunii “România – Republica Moldova” /** Petru Soltan // Lit. și arta. – 2000. – 9 mart. – P. 2.

412. Soltan, Petru. **Diversiune contra drepturilor vitale ale alogenilor** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2000. – 5 oct. – P. 1.

2001

413. Soltan, Petru. **Chestionar de revelion 2001 “L.A.”**: [interviu și cu acad. Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2001. – 4 ian. – P. 5.

414. Soltan, Petru. **Îndură-te, Doamne, de-i adună din nou grămăjoară** / Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2001. – 22 febr.

415. Soltan, Petru. **La sfat de taină**: dialog / Petru Soltan ; interlocutori: Grigore Vieru, Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 6.

416. Soltan, Petru. **O legendă este invincibilă** / Petru Soltan // Timpul. – 2001. – 28 sept. – P. 8.

417. Soltan, Petru. **Opoziția are două fețe: una știrbită și alta umberbă** / Petru Soltan // Timpul. – 2001. – 21 sept. – P. 6-7. – (O masă rotundă prin corespondență).

418. Soltan, Petru. **Taina de Sfat cu poeții Grigore Vieru și și Nicolae Dabija** [online]: <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/JURNALISTICA/Taina%20de%20sfat%20cu%20poetii%20Grigore%20Vieru%20si%20Nicolae%20Dabija%20de%20Soltan.htm>.

2002

419. **Declarația Asociației Oamenilor de Știință, Cultură și Artă din Republica Moldova**: [privind situația social-politică] // Lit. și arta. – 2002. – 21 febr. – P. 1. – [Semnează: Nicolae Dabija, Petru Soltan, Aurel Sauleac et al.].

420. **Ecouri de la SNC-2002** / [Petru Soltan, Leo Botnaru, Alexandru Corduneanu et al.] // Apă Vie: Almanahul tuturor românilor. – Timișoara, 2002. – P. 140.

421. Soltan, Petru. **Drum bun, dulce Românie !**: Aderarea României la Structurile euro-atlantice – un factor benefic pentru românii din afara granițelor țării / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 28 noiemb. – P. 1.

422. Soltan, Petru. **În dauna Republicii Moldova**: Scrisoare deschisă / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 11 iul. – P. 1-2.

423. Soltan, Petru. **Rusa în Republica Moldova – limbă a deznaționalizării** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2002. – 24 ian. – P. 1.

2003

424. Soltan, Petru. **Care-i adevărul**: [adresare către Ion Druță] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2003. – 11 sept. – P. 3.

425. Soltan, Petru. **Dezmățul deznaționalizării continuă accelerat:** [Pe marginea proiectului concepției naționale de stat a Republicii Moldova] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2003. – 2 oct. – P. 2.

426. Soltan, Petru. **Opinii** [ale participanților la Salonul Național de Carte, ediția a XI, 2002] / Petru Soltan, Mihai Cimpoi, Eugen Uricaru] // Apă Vie: Almanahul tuturor românilor. – Timișoara, 2003. – P. 81.

2004

427. **Chestionar „L. A.” – 2004:** [interviu cu oameni de știință și cultură, a participat și acad. Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2004. – 1 ian. – P. 4.

428. Soltan, Petru. **Felicitări, Dulce Românie:** [cu ocazia aderării la Pactul Nord-Atlantic, 26 febr. 2004] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 4 mart. – P. 3.

429. Soltan, Petru. **Rostul Radio-televiziunii:** [pe marginea evenimentelor de la Compania “Teleradio-Moldova”] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 2 sept. – P. 2.

430. Soltan, Petru. **Rostul Radio-televiziunii** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2004. – 16 sept. – P. 3.

431. Soltan, Petru. **Un lucru odată făcut strâmb în viață, îți face viața strâmbă:** [dialog cu Petru Soltan, academician, prof. la Universitatea de Stat din Moldova] / consemnare: Nicolae Misail // Ora satului. – 2004. – Ian. (Nr. 2). – P. 8-9.

432. **Susținem Apelul către participanții la summitul NATO** / Petru Soltan, președintele Asociației “Transnistria”, Tudor Tabușnic, Nicolae Pogolșa et al. // Timpul. – 2004. – 18 iun.

2005

433. Canțer, Valeriu. **Să nu permitem mastodontizarea Academiei de Științe** / acad. Valeriu Canțer, acad. Petru Soltan, acad. Ion Dodiu // Timpul. – 2005. – 29 iul.

434. **Chestionar „L.A.” – 2005:** [interviu cu oameni de știință și cultură: a participat și acad. Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2005. – 6 ian. – P. 7.

435. Cimpoi, Mihai. **Sesizare:** [referitor la alegerile parlamentare din 2005] / acad. Mihai Cimpoi, acad. Petru Soltan, acad. Anatol Codru // Lit. și arta. – 2005. – 17 febr.

436. Dabija, Nicolae. **Dialog pe INTERNET:** [a participat și academicianul Petru Soltan] / Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2004. – 27 mai. – P. 2.

437. Soltan, Petru. **Civilizația umană: Atotputernicie și șubrezenie:** [dialog] / Petru Soltan, Alexandru Gromov // Lit. și arta. – 2005. – 21 apr. – P. 5.

438. Soltan, Petru. **“Orice intelectual e un pic disident..”:** [interviu] / consemnare: Lora Capița // Moldova. Ser. nouă. – 2005. – Nr. 9. – P. 30-31.

439. **Sondaj**: [referitor la patrioții întemnițați la Tiraspol] / Vlad Druc, acad. Anatol Codru, acad. Petru Soltan, președintele Asociației “Transnistria” // Ziarul de gardă. – 2005. – 3 febr.

2006

440. **Adresarea Forului Democrat al Românilor din Moldova către oamenii de bună credință** [privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, conform „Declarației Băsescu”] // Lit. și arta. – 2006. – 20 iul. – P. 1. – [Semnează și acad. Petru Soltan].

441. **Chestionar “L.A.” – 2006**: interviu cu oameni de știință și cultură: [a participat și acad. Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2006. – 5 ian. – P. 7.

442. Mari personalități basarabene au semnat pentru Unirea cu România: [printre semnatori: Petru Soltan] [on-line]: <http://politicom.moldova.org/news/mari-personalitati-basarabene-au-semnat-pentru-unirea-cu-romania-14884-rom.html>. - (2006,

443. Soltan, Petru. **Impresii de la SIC 2006** / Petru Soltan // Salon Expres. – 2006. – Nr. 2. – P. 2.

2007

444. **Adresarea Forului Democrat al Românilor din Moldova către oamenii de bună credință**: [privind declarația de integrare împreună cu România în Uniunea Europeană a Președintelui României Traian Băsescu] // Lit. și arta. – 2006. – 20 iul. – P. 6. – [Semnează și acad. Petru Soltan].

445. **Ce s-a întâmplat cu limba noastră cea română pe parcursul celor 18 ani de la adoptarea legislației lingvistice?**: [ancheta „L.A.” cu oameni de cultură și politicieni: Mihai Cimpoi, Petru Soltan, Sergiu Chircă] // Lit. și arta. – 2007. – 30 aug. – P. 4, 9.

446. **Chestionar “L.A.” : Ce așteptați de la anul 2007**: interviu cu oameni de știință și cultură: [a participat și acad. Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2007. – 4 ian. – P. 2.

447. **Declarația Forului Democrat din Republica Moldova (FDRM) privind ostilitățile guvernărilor comuniste declanșate contra României și Uniunii Europene** // Lit. și arta. – 2007. – 15 mart. – P. 1. – [Semnează și acad. Petru Soltan].

448. **Despre genocidul comunist din Basarabia și Bucovina**: Adresare către Parlamentul României, Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei // Lit. și arta. – 2006. – 26 oct. – P. 1. – [Semnează și acad. Petru Soltan].

449. Soltan, Petru. **O colaborare și o prietenie de neuitat**: [interviul cu acad. Petru Soltan despre Nicolae Testemițeanu] / interlocutor: Ion Stici // Lit. și arta. – 2007. – 1 noiemb. – P. 3.

450. Soltan, Petru. [Opinii referitoare la proiectul de elaborare a unei Enciclopedii moldovenești] / Petru Soltan // Timpul: Cotid. independent. – 2007. – 29 mart. – P. 5.

451. Planul Urbanistic General – o mostră de gigantomie naîntemeiată: [declarația oamenilor de cultură și artă] // Capitala = Stolica. – 2007. – 15 iun. – P. 5. – [Semnează: Petru Soltan, Petru Roșca, Petru Cocârlă et al.]

2008

452. Apel al Consiliului Director și al Sfatului Înțelepților din cadrul Forului Democrat al Românilor din Republica Moldova // Lit. și arta. – 2008. – 6 noiemb. – [Semnează: acad. Petru Soltan]; [on-line]: <http://www.literaturasiarta.md/pressview.php?id=932&l=ro&idc=3>

453. Ecologia spirituală. Șansele de integrare europeană a Republicii Moldova: [opinii ale participanților la conferința științifică „Ecologia spirituală”, Chișinău, 14 oct. 2008 // Nicolae Dabija, Petru Soltan, Ion Dediu et al.; consemnare: Eugenia Ciobanu // Lit. și arta. – 2008. – 30 oct. – P. 6-7.

454. Soltan, Petru. **Cu academicianul Petru Soltan despre literatură și matematică:** interviu / Petru Soltan; interlocutor: Erica Druță // Lit. și arta. – 2008. – 28 aug. – P. 4; [on-line]: [http://www.literaturasiarta.md/public/851ro\\_33.pdf](http://www.literaturasiarta.md/public/851ro_33.pdf)

455. Soltan, Petru. **Duca nu-i pe ducă:** [dialog pe marginea activității președintelui Academiei de Științe a Moldovei Gheorghe Duca] / Petru Soltan; a dialogat: Ion Stici // Lit. și arta. – 2008. – 24 ian. – P. 7.

456. Soltan, Petru. **Вопросы есть? Sunt!:** [opinii despre identitatea noastră națională] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2008. – 25 sept. – P. 4.

2009

457. Apelul unui grup de deputați din Primul Parlament (1990-1994) [referitor la alegerile din 5 apr. 2009] / [Semnează: Nadejda Brânzan, Petru Soltan, Ion Ungureanu, ...] // Lit. și arta. – 2009. – 12 mart. – P. 1.

458. **Chestionar “L.A.” :** Cu ce sentimente vă despărțiți de anul 2009? Ce așteptați de la 2010?: interviu cu oameni de știință și cultură: [a participat și acad. Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2009. – 31 dec. – P. 2-4; [on-line]: <http://www.literaturasiarta.md/>.

459. Soltan, Petru. **Adresare către comuniștii deputați** / Petru Soltan // Timpul. – 2009. – 29 oct.; [on-line]: <http://www.timpul.md/articol/adresare-catre-comunistii-deputati-4619.html>; <http://politicom.moldova.org/news/adresarea-acad-petru-soltan-catre-deputatii-comunisti-204139-rom.html>.

460. Soltan, Petru. **Adresarea Academicianului Petru Soltan către deputații comuniști** / Petru Soltan // Timpul. – 2009. – 29 oct.; [on-line]: <http://politicom.moldova.org/tag/petru-soltan-0-rom.html>.

461. Soltan, Petru. **Felicitări și câteva sugestii** [pentru politicienii noștri] / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 11 iun. – P. 2.

462. Soltan, Petru. **Interviuri pentru seri de duminică [la “Vocea Basarabiei”]** / Petru Soltan; interlocutor: Maria Bulat-Saharneanu [Resursă electronică] // <http://www.voceabasarabiei.net/interviuri-ptr-seri-de-duminica-cu-msaharneanu/931-protagonist-petru-soltan-010309>.

**463. Soltan, Petru.** Scrisoare deschisă domnului Vladimir Voronin / **Petru Soltan** // **Lit. și arta. – 2009. – 1 oct. – P. 2.**

464. Soltan, Petru. **Speranța e în coagularea partidelor de opoziție** / Petru Soltan // Lit. și arta. – 2009. – 15 ian. – P. 2

465. Soltan, Petru. **Stop alegerilor anticipate!** / Petru Soltan // Timpul. – 2009. – 29 oct.; [on-line]: <http://www.timpul.md/articol/stop-alegerilor-anticipate-4774.html>.

2010

466. **Apelul unui grup de deputați din Primul Parlament (1990-1994)** // Lit. și arta. – 2010. – 19 aug. – [Printre semnatori: Acad. Petru Soltan]; [on-line]: <http://www.literaturasiarta.md/printpress.php?l=ro&idc=134&idc1=186&id=1133>

467. **Declarația Forului Democrat al Românilor din Moldova privind necesitatea scoaterii Partidului Comuniștilor în afara legii** // Lit. și arta. – 2010. – 10 iun. – [Printre semnatori: Acad. Petru Soltan]; [on-line]: <http://www.literaturasiarta.md/pressview.php?l=ro&idc=3&id=1982&zidc=1>.

468. Decretul Președintelui Mihai Ghimpu susținut în unanimitate de AȘM: [din opiniile acad. Petru Soltan] [on-line]: [http://www.asm.md/?go=noutati\\_detalii&n=3173&m=10&new\\_language=0](http://www.asm.md/?go=noutati_detalii&n=3173&m=10&new_language=0).

469. **Locul nostru e în Europa!:** Apelul diferitor categorii de intelectuali din Republica Moldova de reconstituire a AIE. – 2010. – 10 dec. – [Printre semnatori: Acad. Petru Soltan]; [on-line]: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:q7ey4-F7lH4J:romaniapress.ro/comunicate-de-presa/2605-locul-nostru-e-in-europa-declar-diferite-categorii-de-intelectuali-din-republica-moldova.html+petru+soltan&cd=62&hl=mo&ct=clnk&gl=md>.

470. **Oamenii de cultură îndeamnă cetățenii să participe la o Mare Adunare Națională: Să spunem răspicat, locul nostru este în Europa!** [on-line]. – 2010. – 29 dec. – [Printre semnatori: Acad. Petru Soltan] // <http://portal.radioiasi.ro/oamenii-de-cultura-indeamna-cetatenii-sa-participe-la-o-mare-adunare-nationala-sa-spunem-raspicat-locul-nostru-este-in-europa-a32740.html>.

471. Soltan, Petru. **Bursele oferite de România pentru tinerii moldoveni au fost un dar dumnezeiesc:** [interviu cu acad. Petru Soltan despre școala națională] / consemnare de Erica Druță // Lit. și arta. – 2010. – 8 apr. – P. 7; P. 3. [on-line]: <http://www.literaturasiarta.md/>.

472. Soltan, Petru. **Calendarul Național ne reprezintă în bibliotecile lumii:** [interviu cu Petru Soltan, dr.hab.in mat., acad., prof. univ., scriitor] / consemnare de Tamara Gorincioi // Capitala. – 2010. – 24 febr. – P.8; [on-line]: <http://www.capitala.md/>

473. Soltan, Petru. **Cetățenii moldoveni, studiile în România și europenizarea Republicii Moldova** [on-line] / Petru Soltan. – 2010. – 26 iul.: <http://www.imedia.md/print.php?l=ro&idc=243&id=1323>

474. Soltan, Petru. **Cugetare asupra celor cugetate:** interviu / Petru Soltan; consemnare: Erica Druță // Ziarul de gardă. – 2010. – 18 noiemb. – P. 19; [on-line]: <http://www.zdg.md/social/cugetare-asupra-celor-cugetate;> [http://news.click.md/news/item/cugetare-asupra-celor-cugetate-wtzfrm.](http://news.click.md/news/item/cugetare-asupra-celor-cugetate-wtzfrm)

475. Soltan, Petru. **Maladia albului:** [interviu] / Petru Soltan; consemnare de Tamara Gorincioi // Lit. și arta. – 2010. – 11 mart. – P. 7; [on-line]: <http://www.literaturasiarta.md/>

476. Soltan, Petru. **Nu există „foști kagebiști** / Petru Soltan // Europeanul: Ziar de politici publice. – 2010. – 4 mart. – P. 3.

2011

477. Opinii: [la lansarea cărții lui Sergiu Chircă „Basarabie, libertatea și progresul vin de peste Prut!”] // Curierul economic. – 2011. – 10 iun. – P. 2. – [A participat și Acad. Petru Soltan].

---

*Motto: „În câmpul vieții mergi cu  
Pași egali, ca un semănător”  
(Pitagora)*

-----

## **6. Traducător de manuale, coordonator, prefațator, membru în colegii redacționale, alte responsabilități**

1964

478. Barîbin, K. S. **Culegere de probleme de geometrie pentru clasele 7-8 ale școlii medii serale (pe schimburi) de cultură generală** / K. S. Barîbin, I. N. Dobrînin; trad. din lb. rusă de Petru Soltan. – Chișinău: Cartea Moldovenească, 1964. – 140 p. – [Text cu caractere chirilice].

479. Boltyanski, V. G. **Geometria:** pentru clasa 9 / V. G. Boltyanski, I. M. Iaglom; trad. din lb. rusă de Petru Soltan. – Chișinău: Cartea Moldovenească, 1964. – 142 p. – [Text cu caractere chirilice].



480. **Culegere de probleme de geometrie pentru clasele 6-8** / trad. din lb. rusă de P. S. Soltan. – Chişinău: Cartea Moldovenească, 1964. – 148 p., il. – [Text cu caractere chirilice].

1965

481. Nikitin, N. N. **Culegere de probleme de geometrie: pentru clasele 6-8** / N. N. Nikitin, G. G. Maslova; trad. din limba rusă de Petru S. Soltan. – Chişinău: Cartea Moldovenească, 1965. – 178 p., il. – [Text cu caractere chirilice].

1972

482. Nikitin, N. N. **Culegere de probleme de geometrie: pentru clasele 6-8** / N. N. Nikitin, G. G. Maslova; trad. din limba rusă de Petru S. Soltan. – Chişinău: Lumina, 1972. – 164 p., il. – [Text cu caractere chirilice].

1976

483. **Математическое моделирование и экономические процессы**: [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: П. С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1976. – 159 p.

1977

484. **Вопросы моделирования экономических процессов**: [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1977. – 152 p.

485. **Система телеобработки данных**: [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: МолдНИИНТИ, 1977. – 46 p.

1978

486. **Совершенствование методов планирования народного хозяйства** / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1978. – 158 p.

487. **Создание автоматизированных систем управления**: [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: П. С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1978. – 155 p.

1979

488. **Математические методы в народнохозяйственном планировании**: [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1979. – 159 p.

489. **Создание республиканской автоматизированной системы управления**: [сб. ст.] / Госплан МССР НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1979. – 172 p.

1980

490. **Обработка информации в „АСУ – Молдавия”**: [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1980. – 124 p.

491. **Планирование сельского хозяйства и пищевой промышленности:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1980. – 126 p.

492. Рэилян, В. Н. **Прогнозирование показателей развития экономики республики:** [monogr.] / В. Н. Рэилян, С. В. Максимилиан, Е. И. ФТОМОВ; отв. ред.: П. С. Солтан. – Chişinău: Ştiinţa, 1980. – 170 p.

1981

493. **Агропромышленный комплекс республики:** Анализ и планирование народнохозяйственных результатов / И. Г. Устиан, Петр С. Солтан, С. Е. Муравский et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1981. – 284 p.

494. Максимилиан, С. В. **Линейное программирование:** (применение матем. методов в экономике) / С. В. Максимилиан, М. К. Замбицкий; отв. ред.: Петр С. Солтан. – Chişinău: Ştiinţa, 1981. – 84 p.

495. **Моделирование различных процессов в АСУ:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1981. – 117 p.

496. **Проблемы анализа и планирования производства в АПК:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1981. – 113 p.

497. **Системы и средства интегрированной обработки информации:** Молд. респ. семинар, Chişinău, 17-18 июня, 1981: тезисы докл. / редкол.: Петр С. Солтан et al. – Chişinău, 1981. – 110 p.

1982

498. **Методология АСУ** / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1982. – 134 p.

499. **Оптимальное планирование:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1982. – 169 p.

1983

500. **Dicţionar politehnic rus-moldovenesc:** circa 120.000 de termeni / sub. red. lui Sergiu Rădăuţan; [consultant şt.: Petru Soltan]. – Chişinău: Red. principală a ESM, 1983. – 704 p. – [Text cu caractere chirilice].

↳

501. **Математические методы и экономический механизм** / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1983. – 159 p.

502. **Совершенствование планирования экономики Молдавии:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; Редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1983. – 151 p.

1984

503. **Математическое обеспечение АСУ:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1984. – 142 p.

504. **Модели экономического взаимодействия звеньев АПК:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; Редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1984. – 146 p.

505. **Создание Республиканской Автоматизированной Системы Управления Молдавской ССР** / [coaut. : Petru Soltan]. – Chişinău, 1984. – 179 p.

506. Чертан, С. Е. **Система натурального - стоимостных межотраслевых балансов союзной республики:** (Проблемы разработки и внедрения в планировании): [моногр.] / С. Е. Чертан; отв. ред.: Петр С. Солтан. – Chişinău: Ştiinţa, 1984. – 247 p.

1985

507. **Olimpiade republicane de matematică** / V. D. Belousov, M. S. Izman, Petru Soltan et al.; red. şt.: Petru S. Soltan. – Chişinău: Lumina, 1985. – 152 p. – [Text cu caractere chirilice].

↳

508. **Математические модели и экономика:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ Планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1985. – 188 p.

509. **“Проблемы совершенствования планирования и управления народным хозяйством МССР”:** Молд. респ. науч. конф., Chişinău, 1985: тезисы докл. и выст. / редкол.: Петр С. Солтан et al. – Chişinău, 1985. – 226 p.

510. **“Проблемы создания и развития общесистемных средств АСУ”:** Молд. респ. науч. конф., Chişinău, 1985: тезисы докл. и выст. / редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău, 1985. – 226 p.

511. **Телеобработка планного-экономической информации:** [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1985. – 116 p.

1986

512. **Модели и алгоритмы АСУ = Models and algorithms for automated control systems:** [сб. ст.] / НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1986. – 158 p.

513. **Планирование экономики Молдавской ССР**: [сб. ст.] / Госплан МССР, НИИ планирования; редкол.: Петр С. Солтан (отв. ред.) et al. – Chişinău: Ştiinţa, 1986. – 163 p.

514. **Социальная инфраструктура Молдавской ССР** / [coaut.: P. Soltan]. – Chişinău: Ştiinţa, 1986. – 160 p.

1987

515. Литвинов, Е. А. **Совершенствование подготовки и использования рабочей силы в условиях интенсификации**: [моногр.] / Е.А. Литвинов; ред.: Петр С. Солтан; Госплан МССР, НИИ планирования. – Chişinău: Ştiinţa, 1987. – 132 p.

1998

516. **Studii în metode de analiză numerică și optimizare** / colectivul de experți: Petru Soltan et al.; coleg. red.: P. Cojocaru et al.; red. șef: V. Zolotarevschi. – Chişinău, 1998. Vol. 1, Nr. 1, 1998. – 1998. – 128 p.

2000

517. **Studii în analiză numerică și optimizare = Researches in numerical analysis and optimization = Исследования по численному анализу и оптимизации** / Univ. de Stat din Moldova; Univ. Coop.-Comerc. din Moldova; red. șefi: V. Zolotarevschi, V. Seiciuc; colectivul de experți: Petru Soltan et al. – Chişinău: Ed. USM, 2001. Vol. 3, Nr. 5. – 126 p.

518. **Studii în metode de analiză numerică și optimizare = Reserches in Numerical Methods of Analysis and Optimization = Исследования по численным методам анализа и оптимизации** / Univ. de Stat din Moldova; red. șef: V. Zolotarevschi; col. de experți: Petru Soltan et al.; red.: Gh. Mişcoi et al. – Chişinău: Univ. de Stat din Moldova; Univ. Cooperatist-Comercială din Moldova, 2000. Vol. 2, Nr. 1(3), 2000. – 2000. – 127 p. – [Text.: lb. rom., engl., rusă. – Bibliogr. la sfârşitul art.].

2003

519. **Calendar Național 2003** / Bibl. Naț.; Director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (preşedinte) et al.; aut.: Valeria Matvei, M. Şveţ, E. Perju et al.; red. şt.: Ion Dron; red.: Vlad Pohilă. – Chişinău, 2003 – 318 p.

2004

520. **Calendar Național 2004** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (preşedinte) et al.; aut.: Vera Ghedrovici, Maria Şveţ, Valeria Matvei et al.; red.: Vlad Pohilă. – Chişinău: Bibl. Naț., 2004. – 368 p.

2005

521. **Calendar Național 2005** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (preşedinte) et al.; aut.: Maria Şveţ, Vera Ghedrovici, Valeria Matvei et al.; red.: Vlad Pohilă. – Chişinău: Bibl. Naț., 2005. – 408 p.

522. **Produsul Programat MAPLE în MATEMATICI** / Gheorghe Căpățină, Dionis Lica, Veronica Marin et al.; cuv. înainte de Petru Soltan; ref. șt.: acad. Petru Soltan, asist. Univ. dr. Radu Miculescu. – București, 2005. – 347 p.

523. Soltan, Petru. **Cuvânt înainte** / Petru Soltan // Produsul Programat MAPLE în MATEMATICI / Gheorghe Căpățină, Dionis Lica, Veronica Marin et al.; ref. șt.: acad. Petru Soltan, asist. Univ. dr. Radu Miculescu. – București, 2005. – P. 8-9.

524. Soltan, Petru. **Cuvânt înainte** / Petru Soltan // Movileanu, Valeriu. Scrieri literare: Destinul virajat al Basarabiei: Omagiu la 75 de ani. – Chișinău, 2005. – P. XXX-XXXI.

525. Soltan, Petru. **Prefață** / Petru Soltan // Florea, Serafim. Potențialul turistic al Republicii Moldova: (Patrimoniul de monumente naturale și antropice). – Chișinău, 2005. – P. 3-4.

2006

526. **Calendar Național 2006** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (președinte) et al.; aut.: Vera Ghedrovici, Maria Șveț, Valeria Matvei et al.; red.: Vlad Pohilă. – Chișinău: Bibl. Naț., 2006. – 424 p.

2007

527. **Calendar Național 2007** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (președinte) et al.; aut.: Maria Șveț, Valeria Matvei, Elena Perju et al.; red.: Vlad Pohilă. – Chișinău: Bibl. Naț., 2007. – 368 p.

2008

528. **Calendar Național 2008** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (președinte) et al.; aut.: Valeria Matvei, Maria Șveț; red.: Vlad Pohilă. – Chișinău: Bibl. Naț., 2008. – 468 p.

2009

529. **Calendar Național 2009** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (președinte) et al.; aut.: Valeria Matvei, Maria Șveț, Madlena Pușcașu; red.: Vlad Pohilă. – Chișinău: Bibl. Naț., 2008. – 298 p.

2010

530. **Calendar Național 2010** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (președinte) et al.; aut.: Valeria Matvei, Maria Șveț, Madlena Pușcașu, et al.; red.: Vlad Pohilă. – Chișinău: Bibl. Naț., 2009. – 272 p.

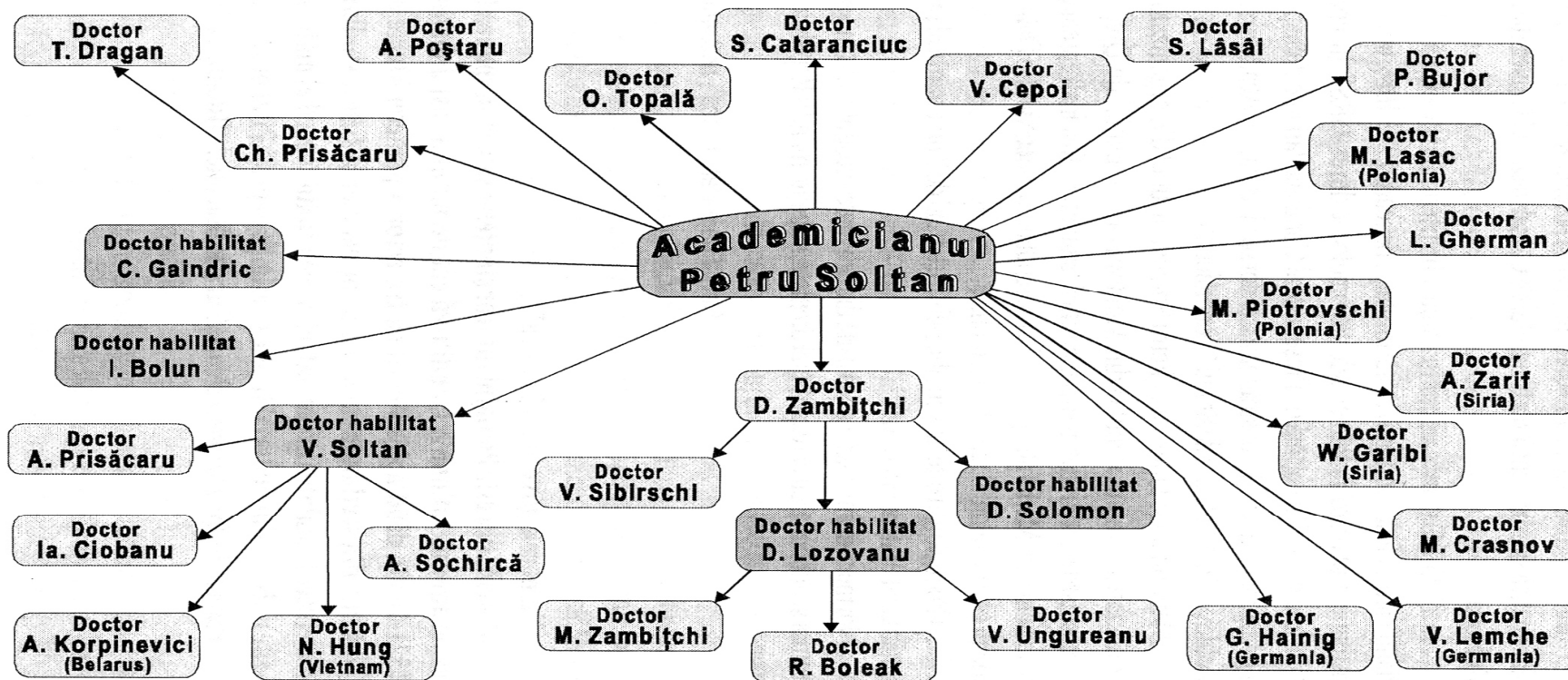
2011

531. **Calendar Național 2011** / Bibl. Naț.; director general: Alexe Rău; coleg. red.: Petru Soltan (președinte) et al.; aut.: Valeria Matvei, Maria Șveț, Madlena Pușcașu, et al.; red.: Vlad Pohilă. – Chișinău: Bibl. Naț., 2010. – 204 p.

## 7. Supraveghere postuniversitară

Figura 33

**Geometrie, topologie și matematica aplicată – fondator  
Petru Soltan, academician al AȘM, dr. hab., prof. univ**



(Din vol. „Profesorii USM” de Gh. Rusnac și V. Cozma, Chișinău, 2001, p. 334).

## 8. Referințe

1960

532. Бокштейн, М. Ф. **Вторая всесоюзная топологическая конференция** / М. Ф. Бокштейн // Успехи математических наук. – 1960. – Май-июнь. – Т. XV, Вып. 3 (93). – P. 203-224. – [referire și la comunicarea lui Petru Soltan]; [on-line] // <http://www.mathnet.ru/links/21243b251b7fbf00709d75c5059b3e17/rm7254.pdf>

1965

533. Болтянский, В.Г. [**Петр С. Солтан**] / В. Г. Болтянский, И. Гохберг // Болтянский, В.Г. Теоремы и задачи комбинаторной геометрии. – Москва, 1965. – [Passim].

1973

534. **Petru S. Soltan** // Cultura. – 1973. – 20 ian. – P. 1, fotogr. – [Text cu caractere chirilice].

535. Tarasov, O. **Noi academicieni: [Petru Soltan]** / O. Tarasov // Cultura. – 1973. – 20 ian. – P. 1, 7. – [Text cu caractere chirilice].

1976

536. **Soltan Petru** // Enciclopedia sovietică moldovenească. vol. 6. – Chișinău, 1976. – P. 197. – [Text cu caractere chirilice].

1982

537. Замбицкий, Д. С. [**Солтан, Петр С.**] / Д.С. Замбицкий // Советская Молдавия: Краткая энцикл. – Chișinău, 1982. – P. 578.

1983

538. Боголюбов, А. Н. **Солтан, Петр С.** / А.Н. Боголюбов // Боголюбов, А. Н. Математики; Механики. – Киев, 1983. – P. 446.

1985

539. Сергиенко, Иван В. [**Петр С. Солтан**] / Иван В. Сергиенко // Сергиенко, Иван В. Математические модели и методы решения задач дискретной оптимизации. – Киев, 1985. – [Passim].

1986

540. Баладзе, Э.Д. [**Петр С. Солтан**] / Э.Д. Баладзе // Баладзе, Э.Д. Решение комбинаторно-геометрической проблемы Секефальви-Надя для некоторых классов многогранников: Автореф. диссертации. – Тбилиси, 1986. – [Passim].

1987

541. Бородин, А. И. **Солтан, Петр С.** / А. И. Бородин, А. С. Бугай // Бородин, А. И. Выдающиеся математики. – Киев, 1987. – P. 480.

1991

542. **Petru Soltan, Președintele Asociației culturale „Transnistria”, membru al Prezidiului Sovietului Suprem, deputat al poporului** // Lit. și arta. – 1991. – 31 ian. – P. 2.

1992

543. **Petru Soltan, Doctor Honoris Causa** [al Universității „Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca] // Sfatul Țării. – 1992. – 20 mai. – P. 1.

1993

544. Gruber, B.M. [**Petru Soltan**] / B.M. Gruber, I.M. Wills // Gruber, B.M. Handbook of Convex Geometry. Vol. A. – Amsterdam; London; New-York; Tokyo, 1993.

545. Pach, Janos. [**Petru Soltan**] / Janos Pach // Pach, Janos. New Trends in Discrete and Computational Geometry. – Berlin; Heidelberg; New-York; London; Paris; Tokyo; Hong Kong; Barselon; Budapest, 1993.

546. Schneider, Rolf. [**Petru Soltan**] / Rolf Schneider // Schneider, Rolf. Convex bodies: The Brunn-Minkowski Theory. – Cambridge: University Press, 1993.

1995

547. Boltyanski, V. [**Petru Soltan**] / V. Boltyanski, I. Gohberg // Boltyanski, V. Stories about covering and illumination. – New Arch. Wisk, 1995.

1996

548. Cojocaru, Teodor. **Pe cât de ilustru, pe atât de modest:** [Președintele soc. culturale „Transnistria” Petru Soltan] / Teodor Cojocaru // Lit. și arta. – 1996. – 11 iul. – P. 1.

549. Rusnac, Gheorghe. **Soltan, Petru** // Rusnac, Gheorghe. Istoria Universității de Stat din Moldova: 1946-1996 / Gheorghe Rusnac, Valeriu Cozma. – Chișinău, 1996. – P. 334-337.

550. **Soltan, Petru** // Academia de Științe a Republicii Moldova-50. – Chișinău, 1996. – P. 126-127.

551. Stici, Ion. **Fluxul și refluxul unei vieți:** [Acad. P. Soltan] / Ion Stici // Moldova suverană. – 1996. – 19 iul.

↳

552. [Штрихи к портрету академика и политического деятеля Петр С. Солтан] // Независимая Молдова. – 1996. – 15 aug.

1997



553. **Eveniment de înaltă semnificație:** [apariția la Ed. SPRINGER a monografiei “Excursion in to Combinatorial Geometry”] // Lit. și arta. – 1997. – 1 ian. – P. 7. – [Referire la Petru Soltan, coautor].

554. Gromov, Alexandru. **Omul argumentului forte:** Petru Soltan, profesor, matematician / Alexandru Gromov // Lit. și arta. – 1997. – 26 iun. – P. 3.

555. **Petru Soltan:** [din biografie] // Lit. și arta. – 1997. – 26 iun. – P. 3.

556. Vieru, Grigore. **Bătrânul: lui Petru Soltan** / Grigore Vieru // Vieru, Grigore. Acum și în veac: poeme, confesiuni / Grigore Vieru; cop. Isai Cârmu. – Chișinău: Litera, 1997. – P. 153-154. – (Bibl. școlarului).

↳

557. Болтянский, В.Г. [**Петр С. Солтан**] / В.Г. Болтянский, Э.Д. Баладзе // Болтянский, В.Г. Проблема Секафальви-Надя в комбинаторной геометрии. – Москва, 1997. – [Passim].

1998

558. Gromov, Alexandru. **Honoris causa în omenie** / Alexandru Gromov // Lit. și arta. – 1998. – 28 dec. – P. 1.

1999

559. **Din biografie:** [Petru Soltan] // Juristul Moldovei. – 1999. – 22 iul. – P. 4.

560. Ghimpu, Gheorghe. **Petru Soltan** / Gheorghe Ghimpu // Ghimpu, Gheorghe. Conștiința națională a românilor moldoveni. – Chișinău, 1999. – P. 467.

2000

561. Madan, Ion. **Petru Soltan (1931)** / Ion Madan // Calendar Național 2001 / Bibl. Naț. – Chișinău, 2000. – P. 139-141, portr.

2001

562. **Academicianul Petru Soltan – 70 years:** Curriculum Vitae // Bul. AȘM. Ser. Matematica. – 2001. – Nr. 3. – P. 123-124.

563. **Academicianul Petru Soltan** // Foaie matematică. – 2001. – Nr. 3. – P. 77-80. P. 77-80. – [Art. semnat: acad. Mitrofan Cioban, acad. Gheorghe Duca, acad. Radu Miron et al.]

564. Boltyanski, Vladimir. **Caracteristică științifică** / Vladimir Boltyanski // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 7.

565. Cimpoi, Mihai. **Lumea de la înălțimea matematicii:** [pref. la cartea lui P. Soltan “La porțile Babilonului”] / Mihai Cimpoi // Soltan, Petru. La porțile Babilonului. – Chișinău, 2001. – P. 7-8.

566. Ciobanu, Anatol. **Un coșnițean – „vir doctissimus” și „homo venerabilis”** / Anatol Ciobanu // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 7.
567. Ciocanu, Ion. **Probleme ale limbii în viziunea unui matematician** / Ion Ciocanu // Lit. și arta. – 2003. – 30 apr. – P. 5.
568. Codru, Anatol. **Prietenul meu național: [Petru Soltan]** / Anatol Codru // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 1.
569. Codru, Anatol. **Rugăciune pentru bugetul familiei: [poezie dedicată academicianului Petru Soltan]** / Anatol Codru // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 1.
570. Dabija, Nicolae. **Un om ca un pom** / Nicolae Dabija // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 1.
571. **Efforts of Half a Century** // Bul. AȘM. Ser. Matematica. – 2001. – Nr. 3. – P. 124-130. – [Semnat.: acad. Mitrofan Cioban, acad. Viorel Barbu, acad. Radu Miron (România) et al.]
572. **Geometrie, topologie și matematică aplicată – fondator Petru Soltan, academician al AȘM** // Foaie matematică. – 2001. – Nr. 3. – P. 77-80.
573. Gherman, Diomid. **Un aport la sănătatea noastră: [contribuțiile acad. Petru Soltan și a școlii științifice fondată de el, la programul de amplasare optimă a instituțiilor medicale în republică]** / Diomid Gherman, Ion Moldovanu, Vitalie Pastuh-Cubolteanu // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 6.
574. Gromov, Alexandru. **Fugarnica muză a cugetătorului: [proza lui Petru Soltan]** / Alexandru Gromov // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 7.
575. Gromov, Alexandru. **Honoris Causa în omenie** / Alexandru Gromov // Soltan, Petru. La porțile Babilonului. – Chișinău, 2001. – P. 196-197.
576. **List of the most important publications of Prof. Petru Soltan** // Bul. AȘM. Ser. Matematica. – 2001. – Nr. 3. – P. 131-134.
577. Martini, Horst. **[Academicianul Petru Soltan]** / Alexandru Gromov // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 7.
578. **Petru Soltan: “La porțile Babilonului”** // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 1.
579. **Petru Soltan: [biogr.]** // Soltan, Petru. La porțile Babilonului. – Chișinău, 2001. – Pag. a 4-a a cop.
580. Rusnac, Gheorghe. **Geometrie, topologie și matematică aplicată: [fondator Petru Soltan, academician al AȘM, dr. hab., prof. univ.]** / Gheorghe Rusnac // Rusnac,

Gheorghe. Profesorii Universității de Stat din Moldova: 1946-2001: dicț. ist.-biogr. / Gheorghe Rusnac, Valeriu Cozma. – Chișinău, 2001. – P. 330-334, portr.

581. **Soltan, Petru** // Rusnac, Gheorghe. Profesorii Universității de Stat din Moldova: 1946-2001: dicț. istorico-biogr. / Gheorghe Rusnac, Valeriu Cozma. – Chișinău, 2001. – P. 187-188.

582. **Un matematician ilustru:** [Petru Soltan] // Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 7. – [Art. semnat.: acad. Mitrofan Cioban, acad. Gheorghe Duca, acad. Radu Miron et al.]

#### 2002

583. Corduneanu, Adrian. **Academicianul Petru Soltan la 70 de ani** / Adrian Corduneanu // Recreații matematice (Iași). – 2002. – Nr. 1. – P. 3.

584. Gorceac, Leonid. **Activitatea editorială universitară:** Realizări și perspective / Leonid Gorceac // Universitatea. – 2002. – Nr. 8. – P. 10. – [Referințe la acad. P. Soltan].

585. Vieru, Grigore. **Transnistria 1992:** [poezie] Lui Petru Soltan / Grigore Vieru // Vieru, Grigore. Acum și în veac. – Chișinău, 2002. – P. 211-212.

#### 2003

586. Ciobanu, Mitrofan. **Structuri matematice moderne și aplicațiile acestora** / Mitrofan Ciobanu, Radu Miron // An. Șt. ale USM. Matematică și informatică. – 2003. – Vol. 5. – P.1-33. – [Referire la activitatea acad. Petru Soltan].

587. Dabija, Nicolae. [Vol. “Ieterele” de Petru Soltan, premiat la Salonul Internațional de Carte 2003] / Nicolae Dabija // Gaz. bibliotecarului. – 2003. – Aug.-sept. – P. 4.

588. **În miezul unei cărți de publicistică:** “La porțile Babilonului” de Petru Soltan // Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P. 5.

589. **Noi membri ai Academiei Române:** [Petru Soltan, Sect. Științe matematice] // Cronica Română. – 2003. – 24 iul.

590. Rusu, Dorina N. **Soltan, Petru** / Dorina N. Rusu // Rusu, Dorina N. Membrii Academiei Române: 1866-2003: dicț. – București, 2003. – P. 775.

591. Zbârțog, Vlad. **Un nerv al verticalității noastre:** [Petru Soltan] / Vlad Zbârțog // Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P. 5.

#### 2004

592. Bujac, Mariana. **Cum... și unde...?:** [Petru Soltan] / Mariana Bujac // Universitatea. – 2004. – 26 oct. – P. 3.

593. Cataranciuc, Sergiu. **Dârzenie, har, omenie:** [Acad. Petru Soltan] / Sergiu Cataranciuc // Universitatea. – 2004. – 26 oct. – P. 3.
594. Cimpoi, Mihai. **“Lumea îmi părea o cifră...”** / Mihai Cimpoi // Universitatea. – 2004. – 26 oct. – P. 3.
595. Georgescu, Adelina. **Soltan, Petru** / Adelina Georgescu // Georgescu, Adelina. *Matematicienii români de pretutindeni.* – Pitești, 2004. – P. 206.
596. Gohberg, Israel. **Academicianul Petru Soltan** / Israel Gohberg // Institutul de Matematică și Informatică: File de istorie. – Chișinău, 2004. – P. 78.
597. Morăraș, Mihai. **Norocul îi ajută pe cei îndrăzneți:** [decernarea Dlui Petru Soltan a titlului de membru de onoare al Academiei Române și primirea lui în rândurile Uniunii Scriitorilor din Moldova] / Mihai Morăraș // Universitatea. – 2004. – 28 sept.
598. Morăraș, Mihai. **Omenescul și cumsecădenia – cea mai nobilă formulă** / Mihai Morăraș // Universitatea. – 2004. – 26 oct. – P. 3.
599. Poștaru, Andrei. **Un mare matematician: Petru Soltan** / Andrei Poștaru, Oleg Topală // Universitatea. – 2004. – 26 oct. – P. 3.
600. Scobioală, Aurel. **Petru Soltan** / Aurel Scobioală // Scobioală, Aurel. *Scriitorii în copliărie* / Aurel Scobioală. – Chișinău, 2004. – P. 35.
601. **Солтан Петр С., математик** // Кто есть кто в Молдове...: Ежегодник. – Chișinău, 2004. – P. 48.
- 2005
602. Ciobanu, Mitrofan. **Structuri matematice moderne și aplicațiile acestora :** [Referire la Petru Soltan] / Mitrofan Ciobanu // Analele FMI. – 2005. – Vol. 5. – P. 1-33.
603. Cuzuioc, Ion. **Cu Academicianul Petru Soltan în India** / Ion Cuzuioc // Lit. și arta. – 2005. – 14 iul. – P. 8.
604. Gălușcă, Valentina. [Nuvelele lui Petru Soltan] / Valentina Gălușcă // Gaz. bibliotecarului. – 2005. – Nr. 4. – P. 6.
605. **Soltan, Petru** // Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului și de pretutindeni. vol. 6: A-Z. – București, 2005. – P. 355-357.
606. [**Soltan, Petru**] // Localitățile Republicii Moldova. vol. 5. – Chișinău, 2005. – P. 108-109.



607. Руснак, Георге. **Петр С. Солтан** / Георге Руснак // Руснак, Георге. Вклад Московского государственного университета им. “М. В. Ломоносова” в подготовку специалистов для Республики Молдова. – Chişinău, 2005. – P. 39-40.

2006

608. [Cercetările matematice sub conducerea acad. Petru Soltan] // Academia de Ştiinţe a Moldovei: Istorie şi contemporaneitate: 1946-2006. – Chişinău, 2006. – P. 408.

609. Cimpoi, Mihai. **Lumea îmi părea o cifră...** / Mihai Cimpoi // Lit. şi arta. – 2006. – 29 iun. – P. 7.

610. Ciobanu, Raisa. **Puterea şi gingăşia lacrimii:** [proza lui Petru Soltan] / Raisa Ciobanu // Lit. şi arta. – 2006. – 13 iul. – P. 1.

611. **Curriculum vitae:** [Petru Soltan] // Soltan, Petru. Transnistria, lacrima mea. – Chişinău, 2006. – P. 217-218.

612. Cuzuioc, Ion. **Cu academicianul Petru Soltan în India** / Ion Cuzuioc // Cuzuioc, Ion. Lume, Lume... – Chişinău, 2006. – P. 228-230.

613. Dabija, Nicolae. **Dorul ca formulă matematică...** / Nicolae Dabija // Lit. şi arta. – 2006. – 29 iun. – P. 7.

614. Dulgheru, Valeriu. **Precizări asupra unor precizări:** [referire şi la activitatea acad. Petru Soltan] / Valeriu Dulgheru // Lit. şi arta. – 2006. – 5 oct. – P. 2.

615. Filip, Corneliu. **Un nou an de învăţământ în şcolile din Transnistria:** [Referire şi la personalitatea lui Petru Soltan] / Corneliu Filip // Evenimentul. – 2006. – 26 aug.; [on-line]: <http://www.evenimentul.ro/articol/un-nou-an-de-invatomint-in-scolile-din-transnistria.html>.

616. Josu, Nina. „**Atâta timp cât neamul nostru naşte oameni ca Petru Soltan, destinul acestuia are toate şansele să se împlinească**” / Nina Josu // Lit. şi arta. – 2006. – 21 sept. – P. 5.

617. **Încotro, Republica Moldova:** [referire şi la acad. Petru Soltan] // Lit. şi arta. – 2006. – 24 aug. – P. 5.

618. Leu, Ion. „**Între Scylla şi Charybda**” de Petru Soltan: [rec.] / Ion Leu // Univers pedagogic Pro. – 2006. – 12 oct. – P. 5.

619. Leu, Ion. „**Transnistria, lacrima mea**”: [rec.] / Ion Leu // Moldova suverană. – 2006. – 6 sept. – P. 4; [on-line]: [http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FKRJ4TZ4UkoJ:www.moldova-](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FKRJ4TZ4UkoJ:www.moldova-ova-)

[suverana.md/old\\_site/arh.php%3Fsubaction%3Dshowfull%26id%3D1157463345%26archive%3D1157629760%26start\\_from%3D%26ucat](http://suverana.md/old_site/arh.php%3Fsubaction%3Dshowfull%26id%3D1157463345%26archive%3D1157629760%26start_from%3D%26ucat)

620. Miron, Radu.. **Academicianul Petru Soltan la 75 de ani** / Radu Miron, Mitrofan Ciobanu // Academica. – 2006. – Mart.-apr. – P. 119-120.

621. Morăraș, Mihai. **Vocația de a-ți cunoaște și a-ți iubi patria:** [referire la prefața semnată de acad. Petru Soltan la cartea „Potențialul turistic al Republicii Moldova” de Serafim Florea] // Lit. și arta. – 2006. – 20 iul. – P. 6.

622. **Omul săptămânii:** Petru Soltan, academician // Timpul. – 2006. – 23 iun. – P. 2.

623. **Ordonarea cuvintelor și a lumii:** Petru Soltan ”Între Scylla și Carybda” // Moldova. Ser. nouă. – 2006. – Nr. 8-9. – P. 72.

624. [**Petru Soltan**] // Независимая Молдова. – 2006. – 29 iun. – P. 1.

625. Pohilă, Vlad. **Petru Soltan** / Vlad Pohilă // Calendar Național 2006. – Chișinău, 2006. – P. 207-214: [on-line]: <http://www.bnrm.md/index.php?lang=ro&pid=cn2006>

626. Rău, Alexe. **Câte ceva despre stilul lui Petru Soltan** / Alexe Rău // Lit. și arta. – 2006. – 29 iun. – P. 7.

627. Roibu, Nicolae. **De ziua sa, Petru Soltan și-a lansat două cărți** / Nicolae Roibu // Timpul. – 2006. – 13 iul. – P. 2.

628. **Soltan, Petru** // Dicționar enciclopedic român. vol.6. – București, 2006. – P. 474.

629. **Soltan, Petru** // Membrii Academiei de Științe a Moldovei: 1961-2006: dicț. – Chișinău, 2006. – P. 137-139; [on-line]: <http://www.asm.md/administrator/fisiere/cadru/f84.pdf>

2007

630. Țopa, Tudor. **Petru Soltan** / Tudor Țopa // Țopa, Tudor. Voievozii inspirației: (Eseuri, portrete literare, povestiri documentare). – Chișinău: Draghiștea, 2007. – P. 42-54.

631. Ciocanu, Anatol. **Soltan Petru** / Anatol Ciocanu // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia: 1812-2006. – Chișinău: Prut Internațional, 2007. – P. 408-409, 406-407.

632. **Petru Soltan** // Dicționar de istorie / Alexei Agachi [et al.]. – ed. a 2-a, revăzută și adăugită. – Chișinău: Civitas, 2007. – P. 353.

633. **Petru Soltan – 75 ani** [on-line]: [http://www.asm.md/index.php?go=noutati\\_detalii&n=117&m=14&new\\_language=0](http://www.asm.md/index.php?go=noutati_detalii&n=117&m=14&new_language=0)

2008

634. **Academicianul Petru Soltan** [on-line]:  
[http://biochim.vox.md/index.php?option=com\\_content&task=view&id=36&Itemid=49&limit=1&limitstart=5](http://biochim.vox.md/index.php?option=com_content&task=view&id=36&Itemid=49&limit=1&limitstart=5).

2009

635. **Petru Soltan** [Mândria satului Coșnița [on-line]. – 2009. – 12 mai  
[http://coshnita.blogspot.com/2009/05/blog-post\\_12.html](http://coshnita.blogspot.com/2009/05/blog-post_12.html).

2010

636. Ciocanu, Anatol. **Soltan Petru** / Anatol Ciocanu // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia: 1812-2010. – Chișinău: Prut Internațional, 2010. – P. 486-487.

637. Petru Soltan [on-line]: [http://dubasari.md/index/petru\\_soltan/0-63](http://dubasari.md/index/petru_soltan/0-63)

638. Pohilă, Vlad. **Petru Soltan** / Vlad Pohilă // Calendar Național 2011. – Chișinău: Ed. BNRM, 2010. – P. 124-127; [on-line]:  
[bnrm.md/index.php?lang=ro&pid=calendar-national](http://bnrm.md/index.php?lang=ro&pid=calendar-national)

2011

639. **Personalități românești de prim rang**: Academician Petru Soltan [on-line] // <http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/JURNALISTICA/Personalitati%20romanesti%20de%20prim%20rang%20-%20Petru%20Soltan%20-%20Transnistria.htm>

640. **Petru Soltan** [on-line]:  
<http://www.amlib.info/?lng=2&action=show&cat=91&obj=101>.

641. **Petru Soltan** [on-line]: <http://www.evri.com/person/petru-soltan-0x51a83c>.

642. Popescu, Maria Diana. **Petru Soltan - Academician, Republica Moldova** [on-line]: <http://www.art-emis.ro/personalitati/310-petru-soltan-academician-republica-moldova-.html>.

643. Popescu, Maria Diana. **Academician Petru Soltan - „Ieterele”** [on-line]:  
<http://www.art-emis.ro/cronica/cronica-literara/485-petru-soltan-ieterele.html>

644. Ungureanu, Ion. **Invitație „la o cafea” - bucuria comunicării**: [Acad. Petru Soltan] [on-line] / Ion Ungureanu. – 2011. – 31 mai.: <http://www.art-emis.ro/jurnalistica/423-invitatie-la-o-cafea-bucuria-comunicarii.html>.

↳

645. **Солтан Петр С., математик** // Кто есть кто в Молдове...: Ежегодник. – Chișinău, 2011. – Nr. 1-2. – P. 99.

Motto : "Cifrele nu reprezintă cauza  
evenimentelor, ci ilustrează ordinea și  
măsura inerente vieții"  
(Lionel Stebbings)

---

## 9. Cronologie Soltaniană

29 iunie 1931

În satul Coșnița, Dubăsari, se naște Petru Soltan *fiu al Transnistriei*, viitor academician. Este primul dintre cei zece copii din familia lui Semion (1906-1968) și Melania (Mălana) (1915-1946) Soltan.

A urmat școala de șapte ani din satul natal, absolvită în anii de după război.

Interesul pronunțat din copilărie pentru științele exacte, precum și *erupțiile de talent pentru vraja cifrelor*, îl fac ca la 15 ani să plece din sat și să ia calea pribegiei; a ajuns în instituții prestigioase din acel timp.

1946-1947

Învață, un an, la școala de băieți Nr. 4 din Chișinău. Peste ani, acad. P. Soltan referindu-se la această perioadă va menționa: „[...] *dacă n-ar fi fost clasa a opta din Basarabia, de la Chișinău, eu nu eram cel care sunt acum*”.

1948-1950

Își face studiile la Institutul Învățătoresc din Tiraspol, pe care îl absolvă cu mențiune.

1950-1952

Urmează, de la anul trei, cursurile Institutului Pedagogic din Chișinău (astăzi Universitatea Pedagogică *Ion Creangă*).

Atrage atenția opiniei matematice prin originalitatea și profunzimea primelor sale investigații publicate, care deja profilaseră chipul unui matematician de valoare și cu incontestabilă perspectivă.

Cu tema *Generalizarea teoremei lui Pitagora pentru figuri multidimensionale*, ocupă locul I la Concursul republican al lucrărilor științifice studentești; o mențiune și un premiu i se acordă la Concursul similar unional.

1951 9 mai

Se naște fiul său, Valeriu Soltan, devenit și el un prodigios savant matematician, ce activează astăzi la Universitatea *George Mason* din Washington, SUA.

1952-1953

După absolvirea Institutului, e profesor de matematici și director la școala medie Nr. 1 din or. Hâncești.

1953

În baza obținerii unei mențiuni prestigioase din partea Ministerului Învățământului Superior din fosta URSS pentru lucrări originale la matematică încă din timpul studenției, este rechemat la Chișinău, la Institutul Pedagogic de aici.



1954-1958

Este doctorand (prima treaptă) la Universitatea *M.V. Lomonosov* din Moscova, timp în care își aprofundează cunoștințele în domeniul matematicilor, fizicii, logicii, filozofiei. Individual, studiază la Biblioteca Centrală a ex-URSS (Biblioteca *V. I. Lenin*), cărți despre istoria românilor, și devine lider în promovarea românismului printre moldovenii aflați atunci la Moscova.

1956

Este ales în comitetul de inițiativă pentru organizarea unor proteste ale studenților de la Universitatea din Moscova, în legătură cu înăbușirea, de către trupele sovietice, a revoltei anticomuniste din Ungaria. (Consecințele acestor implicații aveau să se simtă peste ani).

1957

La sugestia lui Ion Druță, publică în revista *Scânteia leninistă*, prima sa nuvelă, intitulată *Pușca*.

1958-1960

Este lector la Institutul Pedagogic din Chișinău.

1958-1962

Asistent la Universitatea de Stat din Chișinău.

1959

Participă, cu o comunicare, la Seminarul Internațional de la Tbilisi.

1960, septembrie

La comasarea Institutului Pedagogic cu Universitatea de Stat, protestează, alături de alții, contra refuzului rectoratului de a se forma la USM, la facultăți, inclusiv și la matematici, grupe de studenți cu predarea în limba maternă. În urma acestor revolte, după un deceniu și jumătate de învățământ superior în Moldova, exclusiv rusesc (cu excepția unor specialități umanistice), se inițiază predarea și în limba română, a celor mai multe discipline.

1961

Sușține, cu brio, la cel mai prestigios centru de matematici din fosta URSS – Institutul de Matematică *V. A. Steklov* al Academiei de Științe din Moscova – teza de doctor în științe fizico-matematice cu titlul: *О размерности прообразов при отображении компактов в полиэдры*.

1962-1972

Profesor asociat la Universitatea de Stat din Moldova.

1962

Participă la Seminarele Internaționale de la Druskininkai și Tașkent.

1963

Fiind schimbată conducerea Universității de la Chișinău, este numit prodecan, dar, numai peste câteva săptămâni, este înlăturat de la acest post, motivul fiind refuzul de a-și denunța colegii.

1964

Participă la Simpozionul Internațional de la Leningrad (Sankt-Petersburg).

1965-1970

Este angajat colaborator științific superior (cu ½ normă) la Institutul de Matematică al Academiei de Științe din Moldova. Aici constituie un Seminar științific la *Teoria grafurilor* și obține primele rezultate originale, palpabile în domeniul matematicilor aplicative; formulează conceptul de mulțime d-convexă (convexitate metrică).

1965

Participă la Simpozionul Internațional de la Novosibirsk.

1966-1973

Deține funcția de șef al Catedrei de Matematică aplicată din cadrul USM. În această calitate, selectează studenți pentru studii universitare, postuniversitare și de doctorat, la prestigioase centre universitare și de cercetare din URSS (Moscova, Leningrad, Novosibirsk); lansează ideea pentru inaugurarea la USM a Facultății de Matematică și Cibernetică și a Centrului de Calcul.

1966

Participă la Congresul Internațional de Matematică de la Moscova.

1970-1971

Face studii de doctorantură (treapta a doua) la Universitatea *M.V. Lomonosov* din Moscova.

1970-1976

Contribuie, cu articole, la apariția la Chișinău a volumelor *Enciclopediei sovietice moldovenești*.

1971

La Centrul de Calcul al Academiei de Științe din Moscova, susține teza de doctor habilitat în științe fizico-matematice cu titlul: *Некоторые экстремальные задачи на выпуклых множествах и их прикладные аспекты* (Moscova, 1971). Și prin această teză fundamentează noua direcție în matematică: geometria convexității în spațiile metrice.

Participă la Seminarul Internațional de la Tartu (Estonia).

1972-1973

I se oferă postul de profesor la Universitatea de Stat din Moldova.

1972-1986

Președinte al Comitetului de matematică și tehnicii de calcul.

1972-1992

Membru în colegiul de redacție al revistei *Moldova*. Redactorul revistei, Mihail Gh. Cibotaru, îi va publica primele povestiri.

1972, decembrie

Fiind recomandat de Biroul de Matematică al Academiei de Științe a ex-URSS, în frunte cu acad. N.N. Bogoliubov, pentru a fi ales direct academician, devine membru - corespondent al Academiei de Științe din Moldova.

Participă la Seminarul Internațional de la Varna (Bulgaria).

1973, ianuarie

Comisia Superioară de Atestare din Moscova îi acordă titlul de profesor universitar.

În sfera științelor exacte deja se vorbea despre *Scoala de matematică a lui Petru Soltan*, care ulterior avea să devină apreciată și recunoscută pe plan internațional – **Școala matematică de structuri convexe și discrete**.

Participă la lucrările Seminarului unional de matematică combinatorică, organizat de Academia de Științe a ex-URSS (Moscova). Este invitat cu prelegeri și la Universitatea *M.V. Lomonosov* din Moscova.

Participă la lucrările conferințelor internaționale de matematică aplicată d la Ilmenau (Germania) și de la Erevan (Armenia). Este invitat cu prelegeri la Universitățile Tehnice din Germania: Ilmenau și Chemnitz.

În cadrul Universității de Stat din Moldova, realizează deschiderea Facultății de Matematică și Cibernetică și a Centrului de Calcul.

Publică, în colaborare, lucrarea *Экстремальные задачи и алгоритмы их решения* Ed. Știința).

1973, martie

Forțat să abandoneze postul de profesor la USM, este *făcut* membru de partid și numit director al Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Planificării (ICSP) – pe atunci, o instituție inexistentă, ce figura numai pe hârtie.

1973-1986

În calitate de director, timp de 13 ani, reușește să facă din ICSP – Chișinău, una dintre cele mai prestigioase instituții de specialitate din URSS. Este inițiatorul și organizatorul aplicațiilor metodelor matematice și a tehnicii de calcul în economia Republicii Moldova. Efectul obținut în urma acestor investigații, conform evaluării oficiale, constituiau circa un sfert din bugetul republicii din perioada respectivă.

La *Institutul lui Soltan*, cum i se spunea în URSS, unicul din imperiul sovietic, funcționa în mod automatizat *modelul Leontief* (renumit economist din SUA).

La ICSP – Chișinău, a creat și un colectiv de performanță, format din specialiști de înaltă calificare, devotați muncii, științei, profesiei așe.

În anii '90, șapte angajați ai Institutului au devenit deputați ai poporului.

Membru al Comitetului pentru Planificare a ex-RSSM.

1974

Apare ediția a 2-a a lucrării, pregătită în colaborare, *Экстремальные задачи и алгоритмы их решения* (Ed. Știința).

1974 - până în prezent

Este ales membru al Comitetului Național pentru decernarea Premiilor de Stat (Naționale) în domeniul științei și tehnicii.

1974-1978

În pofida unor atitudini ostile, este ales membru al Prezidiului Academiei de Științe a ex-RSSM.

1974-1986

Conduce Seminarul republican permanent *Problemele SAD*, în cadrul căruia au fost discutate cele mai arzătoare probleme privind informatizarea în Moldova.

1974-1998

Membru al Comitetului Național pentru Premii în domeniul științei și tehnicii.

1975

Formulează problema de construire axiomatică a convexității, mai târziu realizată cu succes de fiul său, Valeriu Soltan.

Participă la Seminarele Internaționale de la București și Varșovia.

Este invitat cu prelegeri la Universitatea din Iași.

1976

La Editura Știința din Chișinău, apare monografia *Экстремальные задачи на выпуклых множествах*.

Este invitat cu prelegeri la Institutul de Matematică al Academiei de Științe din Belarus.

1977-1985

Participă, cu articole, la apariția volumelor ediției *Математическая энциклопедия* (Moscova).

1977

Este invitat cu prelegeri la Universitatea *M.V. Lomonosov* din Moscova.

1978

În colaborare cu Vladimir Boltyanski, publică *Комбинаторная геометрия различных классов выпуклых множеств*” (Ed. Știința).

1980

Apare traducerea, din limba rusă în germană, a lucrării *Комбинаторная геометрия различных классов выпуклых множеств*” (publicată în colab. cu

Vladimir Boltyanski), devenit manual de *căpătâi* și pentru studenții facultăților de matematică din ex-RDG.

Este invitat cu prelegeri la Institutul de Matematică al Academiei de Științe din Belarus.

1981

Editează, în colaborare, monografia *Агропромышленный комплекс республики*, în care tratează tematica economică prin prisma matematică.

Participă la Conferința Internațională de la Budapesta (Ungaria). Este invitat, cu prelegeri, la Institutul de Matematică al Academiei de Științe a Ugariei.

1982-1986

Succesele obținute în domeniul cercetărilor științifice și al organizării științei sunt mult apreciate la Moscova. Este ales membru al Gosplanului (Comitetul de Stat al URSS pentru planificare), fiind unicul dintre colegii de specialitate, cu asemenea titlu și funcție din URSS.

1982

Fondează prima Asociație Economică și, în funcția de președinte al ei, organizează un eficient sistem de seminare lunare, care va acoperi întregul domeniu de activitate economică din republică din acel timp.

Este invitat cu prelegeri, la Centrul de Calcul al Academiei de Științe a Armeniei. Participă la Conferința Internațională de la Dresda (Germania).

1983

Noul președinte al Academiei de Științe a URSS, acad. Anatoli Aleksandrov, propune conducerii de vârf a republicii, ca P. Soltan să fie ales președinte al Academiei de Științe a RSSM, fapt care a dus (timp de un an și jumătate) la o serie de controale din partea diferitor instituții pentru a depista nereguli, de ordin financiar și de altă natură, în activitatea ICSP - Chișinău.

Este unul din consultanții valorosului *Dicționar politehnic rus-moldovenesc* (circa 120 mii de termeni matematici).

Participă la Conferințele Internaționale de la Batumi (Georgia) și Tartu (Estonia). Este invitat cu prelegeri la Institutul de Matematică al Academiei de Științe a Georgiei.

1984

Participă la Simpozionul Internațional de la Moscova.

1985

Sub conducerea sa, este elaborat un tratat în 13 volume, având ca subiect *Resursele suplimentare ale economiei RSSM*.

Este coautor al unui îndrumar pentru elevii participanți la olimpiadele de matematică, considerat, atunci, *drept cel mai sigur mijloc de a deveni student la științele exacte* (Ed. Lumina).

1986, martie

Este destituit din postul de director al ICSP – Chișinău, ca element cu aspirații disidente și pro-române, este acționat în judecată, imputându-i-se un delict de ordin economic: un imaginar prejudiciu adus statului sovietic (*Особо опасный преступник. Недостача 49 тысяч рублей*).

Trimis în șomaj, este scos din munca de cercetare, din activitatea științifică și din viața publică, timp de un an de zile. Grație intervențiilor repetate, insistente ale unor savanți cu renume, matematicieni din Moscova (inclusiv președintele Academiei de Științe a URSS, acad. A. Aleksandrov), precum și atitudinii abordate de posturile de radio *Vocea Americii* și *Europa liberă*, care au promovat o campanie de apărare a savantului, revine la normalitate.

1987, februarie - august 1990

Revine la Universitatea de Stat din Moldova, ca profesor la Facultatea de matematică și cibernetică. Ține cursurile normative: *Fundamentele geometriei, Algebra Superioară, Topologia combinatorică, Teoria numerelor, Teoria grafurilor* ș.a. Este invitat, cu prelegeri, la universitățile din Berlin, Dresda, Ilmenau, Halle, Chemnitz, București, Cluj-Napoca, Budapesta, Bratislava, Minsk etc. Numit conducător științific al Laboratorului de cercetări științifice *Optimizare discretă*, a fondat o nouă direcție fundamentală de investigații prin elaborarea unei teorii a topologiei relațiilor *n-are*.

1988-1989

Contribuie la elaborarea noului statut al Academiei de Științe a Republicii Moldova.

1988

Ca *Om al Cetății* (Anatol Ciobanu), se situează printre fruntașii mișcării de renaștere și eliberare națională din Republica Moldova.

Este membru al Comitetului de inițiativă pentru formarea Mișcării Democratice.

1989

Membru al comitetului de inițiativă pentru crearea Frontului Popular din Moldova.

Autor al Programului preelectoral al FPM în campania din anii '90.

În inițiativa sa, fiind vicepreședinte al FPM, se organizează la Chișinău (21-23 decembrie) un memorabil miting, precum și alte manifestări, de solidaritate cu participanții la revolta anticomunistă din România.

Publică în revista *Moldova* eseul *Litere cu dor de casă*, în care afirmă necesitatea grafiei latine pentru *draga noastră limbă cu necăjita-i soartă...*

1990-1994

Fiind adept și promotor al reformelor, este ales deputat, din partea FPM, în primul Parlament democratic de la Chișinău, care a adoptat legi și hotărâri istorice pentru

destinul românilor din stânga Prutului (limba de stat, revenirea la alfabetul latin, adoptarea însemnelor de stat: Tricolorul, Stema de Stat, Imnul Național *Deșteaptă-te, române*, revenirea la ora locală, privatizarea întreprinderilor, împrăștierea țărănilor etc.)

„Fiind colegi în Parlamentul ales în 1990, pot afirma cu certitudine că dl Soltan, pe întreaga perioadă de existență a acestuia, a avut o poziție de înaltă poziție civică, o perspicacitate aleasă. Chiar la prima ședință Domnia Sa impresionează întregul corp de deputați pentru atenționarea asupra confuziei ce rezulta din Constituția de pe atunci cu privire la validarea deputaților. A fost unicul deputat care a avut curajul, în cunoscuta stare de euforie, să-și expună îndoielile față de proiectul Programului de activitate a noului Guvern, propunând o viziune proprie asupra momentelor de importanță vitală: deetatizarea urgentă și echitabilă, precum și protejarea eficienței a pieții interne, chestiuni care mai târziu confirmă profunda prevedere a distinsului academician. Apoi, din primele zile de președinție la Comisia pentru Știință și Învățământ Domnia Sa semnează o importantă decizie – oficializarea pe teritoriul republicii a glotonimului „limba română”. Pe parcursul a patru ani, în mod fundamental, finalizează proiectul de „Lege a învățământului”, care, din considerente de sincronizare cu cel ce se proiecta la București, n-a fost adoptat. Însă și în lipsa acestei legi, dl Soltan își face misiunea de reformator. Dumnealui este unul din inițiatorii trimiterii la studii peste hotare, mai ales în România, a mii și mii de tineri din Republica Moldova (inclusiv Transnistria), Bucovina de Nord și Sudul Basarabiei. La inițiativa Domniei Sale se Legiferează studiile private, se constituie Comisia Superioară de Atestare, Comisia Națională UNESCO, Academia de Studii Economice, noi secții (medicină, agronomie și tehnică) în cadrul Academiei de Științe și multe altele. În 1993 semnează renumita Declarație contra aderării Republicii Moldova la CSI. În același an, când Parlamentul discuta problema Referendumului cu deviza „Moldova-încotro?”, dl Soltan cu argumente invincibile demonstrează prejudiciul acestuia. Și acum îmi sună în memorie: „O Basarabie cu Referendumul împlinit își poate vedea viitorul ca în oglindă – actuala soartă a Transnistriei”. Dl Petru Soltan prin ampla Dumisale erudiție și cultură generală, cu aceeași ținută constantă, rămâne deputat al neamului său și în manifestările sale extraparlamentare. Luările de atitudine le întâlnești expuse în mass-media, în discursurile publice la diferite întruniri, promovând adevărul și dreptatea, fie în chestiuni social-economice, fie în politică. Este prezent ani și ani la rând pe paginile săptămânalului „Literatura și arta”, deținând titlul de laureat al acestuia din urmă șase ani la rând. Dl academician Petru Soltan e o personalitate complexă și integră cu o modestie rar întâlnită. I s-a propus în numeroase rânduri să candideze la cele mai înalte posturi, însă de fiecare dată refuzul elegant argumentat îi aducea nu pierdere, ci o mai mare și stabilă autoritate. În favoarea acesteia vorbesc și următoarele detalii. I se dedică poezii (Grigore Vieru, Anatol Codru etc). I se consacră portrete în ulei, expuse în repetate rânduri în muzee și saloane de artă plastică (autori: Lenuța Bontea, Glebus Sainciuc ș.a.). Sunt turnate două filme televizate despre Omul Petru Soltan. De mai multe ori este elogiât în emisiuni radiofonice și în presa periodică.

Încheiem cu maxima – domnul Petru Soltan este un pilon al renașterii naționale în Republica Moldova. Să nu se fi manifestat pri altceva nimic, decât prin marea operă de trimitere la studii în România și...

asta ar fi de ajuns pentru a-l defini pe dl Petru Soltan cu maxima indicată”. (Nicolae Dabija, 22 oct. 2000).

Este propus, pentru a doua oară, ca să fie ales președinte al Academiei de Științe a Republicii Moldova, acum, la inițiativa conducerii FPM și Comitetului republican de Opinii Publice. (Pentru a treia oară va fi propus la sfârșitul anilor '90, propunerea fiind lansată de către acad. Mihai Cimpoi, în cadrul Blocului parlamentar *Alianța pentru democrație și reforme*).

Membru al Prezidiului Parlamentului.

Președinte al Comisiei Parlamentare pentru Știință și Învățământ.

A elaborat și a semnat primul act normativ al Comisiei Parlamentare pentru Știință și Învățământ privind utilizarea de iure a glotonimului Limba Română pe teritoriul Republicii Moldova, act care nu este încă abrogat.

Inițiator al retranslării pe teritoriul Republicii Moldova a canalului TVR1.

Optează pentru extinderea schimbului de valori spirituale pe linia București-Chișinău, pentru integrarea investigațiilor științifice din România și Republica Moldova. Este promotorul, animatorul și unul din organizatorii de frunte al importantului proces de încadrare a tinerilor basarabeni și transnistreni la instituțiile de învățământ din România. Prin implicarea sa, Guvernul României a adoptat o hotărâre prin care se oferea să acorde anual 2 mii de burse românilor din stânga Prutului. Susține întemeierea și legalizarea primelor instituții de educație particulară privată în Republica Moldova: Liceul *Prometeu*, și Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM). În cadrul Academiei de Științe a Republicii Moldova, propune formarea a trei secții noi: medicină, agronomie, tehnică. Deține funcția de profesor la Facultatea de matematică și cibernetică a USM, prin cumul (1/2 normă). Ține prelegeri studenților și masteranzilor. Este conducător al Seminarului Științific *Structuri discrete și informatică*. Participă la discutarea și susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în domeniu.

1990

Inițiază organizarea Comisiei Superioare de Atestare din Republica Moldova, prima de acest fel în spațiul exsovietic, a Comisiei Naționale UNESCO și a Fundației Soros-Moldova. E unul dintre inițiatorii fondării la Chișinău a unei instituții de învățământ economic superior – Academia de Studii Economice din Moldova (ASEM). Participă la Simpozionul Internațional de la București. La Moscova i se acordă medalia *Acad. S. I. Vavilov*.

1992-2000

Membru al Consiliului Științific *Fundația Universitară Marea Neagră*, Constanța.

1992

Este fondator și președinte al Asociației de Cultură și Drept *Transnistria*, care își pune drept scop protejarea drepturilor cetățenești și culturale ale conaționaliilor săi din stânga Nistrului. Propune evacuarea în dreapta Nistrului a Institutului Pedagogic din Tiraspol și transformarea în Universitatea Pedagogică de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău. Devine membru titular al Academiei de Științe din Moldova. Este ales în Biroul Secției de Științe fizice și matematice al Academiei de Științe a Republicii Moldova.

1992, mai

Participă la Seminarul Internațional de la Cluj-Napoca. Doctor Honoris Causa al Universității *Babeș-Bolyai* din Cluj-Napoca, România, „*pentru valoroasele rezultate obținute pe tărâmul matematicii și strălucite succese în organizarea învățământului*”.

1993

Participă la Seminarul Internațional de la Cluj-Napoca.



Semnează renumita *Declarație contra aderării Republicii Moldova la CSI*. Contribuie la aducerea din SUA la Chișinău, conform dorinței testamentare, a bibliotecii personale a lui Anton Crihan, militant activ pentru reîntregirea Țării, circa 1000 de volume, în mai multe limbi, ce constituie astăzi *Colecția Anton Crihan* de la Biblioteca Națională.

Devine *Doctor cum laude* al Universității Libere Internaționale din Republica Moldova (ULIM).

1994-2010

Colaborator și conducător științific al laboratorului *Optimizare discretă*, la Catedra de matematică aplicată din cadrul USM. Școala științifică de optimizare discretă, fondată de acad. P. Soltan, se ocupă de cercetări fundamentale din domeniul geometriei, topologiei, problemelor de optimizare discretă și elaborării softului respectiv pentru problemele aplicative.

1994

Participă la Seminarul Internațional de la Cluj-Napoca.

Este invitat cu prelegeri la Universitățile Tehnice din Germania: Chemnitz, Halle și Dresda.

I se acordă titlul de *Om Emerit* al Republicii Moldova.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului *Literatura și arta*, acordat *Pentru spiritul erudit pus în slujba Adevărului*.

1995

Membru al Comitetului Național pentru Premiile de Stat.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului *Literatura și arta*, acordat *Pentru perspicacitate și iubire de semeni*.

1996

I se acordă Medalia *Meritul Civic* a Republicii Moldova.

Este invitat cu prelegeri la Universitatea Tehnică din Chemnitz, Germania.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului *Literatura și arta*, acordat *Pentru că ne-a convins că cifrele (ca și cuvintele) există*.

1997

În limba engleză, la Editura Transnațională SPRINGER, în colaborare cu renumiții matematicieni Vladimir Boltyanski și Horst Martini, publică lucrarea *Excursion in to Combinatorial Geometry*.

Participă la Seminarul Internațional de la Cluj-Napoca.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului *Literatura și arta*, acordat *Pentru generozitatea verbului sobru*.

*Excursion into Geometry Combinatorial*, Ed. Springer.

1998

Președinte al Consiliului Științific specializat pentru decernarea gradelor științifice de doctor și doctor habilitat la specialitatea *Cibernetica matematică și cercetări operaționale*.

Participă la Forumul Internațional *Pentru o cultură a păcii și un dialog al civilizațiilor*, organizat la Chișinău.

Doctor Honoris Causa al Academiei de Studii Economice din Republica Moldova, formată la inițiativa lui P. Soltan, conform propriului concept.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului *Literatura și arta*, acordat *Pentru publicistică*.

1999

Participă la Seminarul Internațional de la Marsilia, Franța.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru că împacă știința cu viața de zi de zi*”.

2000

Publică culegerea *Prelegeri selectate din teoria grafurilor* (Imprimeria USM).

Participă la Seminarul Internațional de la Cluj-Napoca și la Conferința Internațională de la Brașov, organizată de Universitatea *Transilvania*.

Devine *Doctor Honoris Causa* al Universității Pedagogice de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău.

Președinte al Consiliului Științific al Bibliotecii Naționale (2000- până în prezent).

Laureat al Premiului anual al săptămânalului *Literatura și arta*, acordat *Pentru modernitatea gândirii matematice*.

Este decorat cu Medalia *Mihai Eminescu*.

2001-2005

Participă cu intervenții detaliate la Radio-Televiziunea Publică și Radio *Basarabia*, în cadrul mai multor emisiuni, în special *Agora* și *Transnistria*.

2001, 15-16 august

Participă la al doilea Congres Internațional de Dacologie „*Burebista 2001*”, desfășurat la București.

Este decorat cu Medalia „*Dimitrie Cantemir*” a Academiei de Științe din Republica Moldova.

Este invitat cu prelegeri la Iași.

Universitatea „*Petre Andrei*” din Iași îi acordă titlul de „*Profesor Onorific*”.

Publică volumul publicistic de sinteză *La porțile Babilonului* (Ed. ARC).

Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru că se mulțumește să fie Om*”.

Medalia *Dimitrie Cantemir* a Academiei de Științe din R. Moldova.

Membru al Fundației *Petre Andrei* din Iași.

Profesor onorific al Universității Economice *Petre Andrei* din Iași.

Președinte al Colegiului de redacție al Calendarului Național din Republica Moldova (2001- până în prezent).

Participant la Seminarul Internațional de la Cluj-Napoca.

Membru al Comitetului pentru decernarea Premiului Național în domeniul științei și tehnicii.

2003

Devine „*Membru de Onoare*” al Academiei Române, Secția Științe Matematice, la propunerea Filialei din Iași.

Participant la Seminarul Internațional de la Cluj-Napoca.

Apare un volum de proze intitulat „*Ieterele*”, editat sub egida Societății Bibliofililor din Moldova „*Paul Mihail*”.

Este ales membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova.

Devine membru al Asociației „*Pentru demnitatea umană*” din Republica Moldova.

De sărbătoarea limbii române, i se acordă Diploma „*Pentru contribuție valoroasă la promovarea Limbii Române, pentru sprijin consecvent acordat Casei Limbii Române*”.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru modelul de savant cetățean care este*”.

2004

I se decernează Premiul Național în domeniul științei și tehnicii (diploma de Laureat Nr.1), pentru ciclul de lucrări „*Structuri matematice moderne și aplicațiile acestora*”.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru că împrietenește cifrele și cuvintele*”.

2005

Membru al Comisiei Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică (CSȘDT) al Academiei de Științe a Moldovei pentru decernarea premiilor. Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru Știință*”.

Devine membru al Mișcării Forului Democrat al Românilor din Moldova, fiind ales și în grupul de inițiativă (membru în Consiliul Director).

2006

La Editura Știința apare volumul de eseuri și articole de atitudine *Între Scylla și Charybda*, pentru care, în cadrul Salonului Internațional de Carte și Presă, Ediția a XV-a, i se oferă Premiul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

Semnează și un alt volum intitulat *Transnistria, lacrima mea*”, apărut la Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM.

„În semn de înaltă apreciere a realizărilor dlui Petru Soltan, Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei de Studii Economice din Moldova, a editat de curând cartea „*Transnistria, lacrima mea*”. Este un important și generos gest, pentru care savantul exprimă grațitudine acestei instituții și rectorului, Grigore Belostecinic.

Chiar titlul lucrării sugerează că autorul este un sentimental, un sensibil, căci doar lor, sensibililor și sentimentailor le stă în fire să nu se rușineze a lăcrima pentru un răsărit de soare, cântul unei priveghetori sau când își înecă sărutul în apa izvorului. Titlul poetic al cărții este

pentru noi, dar și pentru autor o provocare. Întrebându-l ce semnifică pentru Domnia sa Transnistria, fiind conștienți că este cea mai banală întrebare din câte i-au fost adresate, descoperim că și banalitatea dă fiori, făcând omul să tresară, să caute cu priviri înfrigurate și nerăbdătoare în jurul său ceva, iar mâinile, cu un vag tremur, dau semn că voiesc să pipăie pentru a se convinge de existența acestui „ceva”. Această banală întrebare lovește în inima autorului, sugrumându-i vocea, întretăindu-i respirația. Pentru autor, Transnistria este începutul începutului sau tot ce avem mai sfânt. De acolo vine, acolo-i sunt părinții. Transnistria mai înseamnă dor și chemare, durere și reînviere.

Transnistria, Patria dlui Soltan, dar și a multora, este și durerea noastră comună, înseamnă o „lacrimă”, care doare, frige, îndeamnă. Petru Soltan o vede, o simte, dar n-o șterge. De această „lacrimă” dânsul nu se mai desparte și oriunde s-ar afla, își vede prin ea baștina.

În această lacrimă, se întâlnesc toate dorurile transnistrene: Eugen Doga, Vladimir Besleagă, Anatol Codru, Tudor Tabușciuc și mulți alții.

Lucrarea, cu siguranță, va altoi tinerei generații dragostea față de limbă, istorie, cultură, va contribui la educarea tinerilor în spirit patriotic, al dragostei față de plaiul natal și respectului față de cei care au luptat pentru independența și integritatea țării” ( Ion Leu).

Ambele volume editate sunt considerate „*adevărate mărturisiri de credință*”.

Cu ocazia aniversării de 75 de ani, i se acordă Medalia de Argint a Academiei de Științe a Republicii Moldova.

Societatea „*Dacia – Rivival INTERNATIONAL*” din New York, cea mai cunoscută asociație de largă audiență dedicată studiului istoriei vechi a României, îi acordă medalia „*Alexandru Macedonschi*”.

I se decernează Diploma de Fidelitate a Societății de Matematică a Republicii Moldova și a Consiliului Olimpic de Matematică „*Pentru contribuții deosebite la organizarea mișcării matematice olimpice și promovarea tinerilor matematicieni din Republica Moldova*”.

„*Pentru merite deosebite în pregătirea și atestarea cadrelor științifice și științifico-didactice de calificare înaltă*”, i se acordă Diploma Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare.

„*Pentru muncă îndelungată și rodnică în domeniul Învățământului universitar, activitate științifico-pedagogică prodigioasă, aport considerabil la pregătirea specialiștilor de înaltă calificare pentru economia națională*”, i se decernează Diploma Ministerului Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova. Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru Știință*”.



2008

Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru Știință*”.

2009

Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru Publicistică*”.

2010

Șef de laborator *Modelarea matematică și optimizare*.

Laureat al Premiului anual al săptămânalului „*Literatura și arta*”, acordat „*Pentru Publicistică*”.

*Ordinul Republicii*, decorație supremă.

2011

Laureat al Premiului GALEX, pentru că este “*Cel mai bun savant contributor la dezvoltarea și promovarea imaginii Bibliotecii Naționale*”.

---

*Motto: „Raporturile cu oamenii sunt  
cele care dau valoare Vieții”  
(Wilhelm von Humboldt)*

-----

## 10. Gânduri ... Gânduri ... Gânduri ...

„*[...Răspuns la întrebarea „Care sunt principiile de viață ale academicianului Petru Soltan?”*, *Primul principiu*]: Curiozitatea, setea de a cunoaște o lume nouă, pe de o parte, și, pe de altă parte, problemele ce ne stau în față, nevoile vieții, sunt treptele care înalță omul. Derivate: ideile, ipotezele prezintă fundamentul succesului; gândirea, meditarea continuă este calea cea mai scurtă, cea mai sigură spre succes; un rost al vieții este pilonul care menține demnitatea umană. Al doilea principiu: cât trăiești, învață. A ști totul despre nimic și nimic despre totul sunt două extreme la fel de păgubitoare. Derivate: perfecțiunea, frumosul sunt fără margini; domeniile de manifestare, oricât de pasionante ar fi, sunt fără margini. Și trei: nu există copii, elevi, studenți, bătrâni și tineri incapabili, ci sunt părinți, profesori, șefi pe care nu-i aduce capul să-i păstorească. Derivate: durerea altora ar trebui să fie și durerea ta; bucură pe oricine și va fi și bucuria ta”.

**Petru Soltan**

(Curierul de seară. – 1996. – 2 sept.).

„*[...] Eu prefer definirea rostului de viață prin formularea aspirării spre succes lăudabil în societate [...] Orice succes personal e un nou ram pe corpul tău [...]*”

**Petru Soltan**

(Tribuna (Cluj-Napoca). – 1993. – 12-14 aug. – P. 2).

„[...]Câte spectre ale frumosului ni se scot în față!  
Culori de curcubeu – brâie lungi din soare pe mijlocul de nori, tril de ciocârlie – pe  
buză de vioară, rime și ritmuri – iarbă în vâl-mătase și murmur de ape. Nu cumva  
acestea ne și fac urzeala rostului în viață? [...] Eu aș crede că frumosul – ca expresie a  
perfecțiunii, ca măsură a acesteia peste tot, fie în poezie ori în zbuluciumul de-a face o  
sanie – e steaua, e limita spre care tindem [...] Perfecțiunea e marea noastră patimă.  
Cădem de oboseală când rămânem de ea în urmă, și prindem la aripi, de pare c-o  
ajungem[...]”

**Petru Soltan**

(Moldova. – 1988. – Nr.3. – P. 22).

„[...] Într-o formă populară matematica, logica relațiilor, se aseamănă cu un  
arbore din legende: ramificat la culme, stufos, cu vârful dincolo de nori, având un  
fascicul întortocheat de tulpini, precum ar fi: teoria mulțimilor, teoria numerelor,  
algebrele, geometriile, analiza funcțională, teoria funcțiilor, teoria jocurilor, teoria  
probabilităților, optimizarea și multe altele. Rădăcina acestui arbore o constituie  
metamatemica, pe când vârful sunt produsele (bunăoară Internetul), ce servesc  
necesitățile practice și curiozitatea elitelor cu gust rafinat al frumosului de silogisme  
[...]”

**Petru Soltan**

( „La porțile Babilonului”, pag, 258).

„[...] E o calitate genetică acest nesecat dor de a afla, de a pătrunde esența  
lucrurilor. Anume genetica, proprie înseși constituției omului, în caz contar n-ar fi  
posibilă dezvoltarea speciei umane. Și fără îndoială că această sete o poate potoli mai  
bine ca orice literatura orientată în ziua de mâine [...]”

**Petru Soltan**

( Moldova. – 1975. – Nr. 12. – P.31).

„[...] Nici mie nu-mi e străină literatura. În fond, toți oamenii care practică o  
disciplină intelectuală -- fie matematica, fizica, agronomia, ingineria sau poezia – au  
o trăsătură comună: încearcă să rezolve niște probleme ale societății [...] Mai mult, am  
încercat și eu să scriu literatură [...] Dar trebuie să vă spun că eu scriu ca un  
matematician: mai comprimat, mai esențializat. De un lucru mi-am dat, însă, seama:  
cei ce mânuiesc scrisul au o viziune mai adâncă asupra vieții. Spre deosebire de cei ce  
lucrează cu abstracțiuni, scriitorul nu-și pune problema la ce conduce scrisul lui, el se  
lasă mânat mai ales de pasiune și de curiozitate [...]”

„[...] Numai strângându-ne toți românii într-un mănunchi vom putea rezista  
pericolelor care vin deasupra noastră din toate părțile. Deci, toți cei cu suflet românesc  
să ne facem datoria! Să strângem relațiile economice, culturale, să înfrățim orașele și  
satele noastre. Unirea se va face fără îndoială, dar să nu o grăbim căci noi suntem

acum ca o mână care a fost ruptă de trup și nu putem ca la un miting să o punem la loc. Dar chirurghi pricepuți, cu răbdare, pot să o facă legând nerv cu nerv și vas cu vas [...]”

**Petru Soltan**

(Tribuna. – 1992. – 4-10 iun. – P. 3).

„[...] Acum, știind că tulpina noastră e dincolo de Prut, eu nu pot să nu recunosc că adevărul în sens larg e acolo, adevărul e acolo și asta mă face să mă țin mândru, vertical, să aflu cât mai multe din istoria, cultura, patrimoniul românesc [...]”

**Petru Soltan**

(Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 6).

„[...] Ideea de unitate de neam cu românii este și din punct de vedere științific, și din punct de vedere politic, și din punctul de vedere al viitorului *o valoare* pe care nu trebuie s-o negăm [...]”

**Petru Soltan**

(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P. 5).

„Subconștientul e un infinit împachetat din care se scurg și adevăruri”.

**Petru Soltan**

„[...] Petru Soltan seamănă cu un pom care crește pe înălțimi. Un pom îngândurat. În preajma căruia roiesc fulgerele și se cutremură bolțile de tunete. Un pom cu demnitate cerească, pentru care a îngenunchea este identic cu a se prăbuși. Un pom care nu știe altceva să facă decât să bucure oamenii, acoperindu-se de muguri, învelindu-se cu frunze, încărcându-se de rod și făcând umbră ocrotitoare la vreme de secetă spirituală, pentru cei care au nevoie de ea [...] Atâta timp cât neamul nostru mai naște oameni ca Petru Soltan, destinul acestuia are toate șansele să se împlinească [...]”

**Acad. Nicolae Dabija**

(Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 1).

„Petru Soltan e foarte agresiv în apărarea valorilor naționale. M-a mirat cultura generală a savantului matematician, care s-a dovedit un scriitor înnăscut... Nuvelele sale sunt nuvele-ecuații...”

**Acad. Nicolae Dabija**

(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P. 5).

„[...] Prozele pe care le scrie Petru Soltan sunt aidoma oceanelor, cu o suprafață lină, netedă, netulburată de nimic, dar care fierb în afundul cu vulcani, ale căror adâncuri se învâlburează, luptându-se în hăurile din dedesubturi, mișcări care au a



naște talazurile de mai apoi. Autorul nu atât spune, cât sugerează. Cu sentimentul că renunță la cuvinte, el mai degrabă povestește oameni, destine, întâmplări. De aici senzația că domnia sa scrie de fapt romane, pe care se străduie să le înghesuie în niște nuvele ori niște povestiri care să încapă în câteva fraze [...]"

**Acad. Nicolae Dabija**

(Vol. „Ieterele”, coperta, pag.a 4-a).

„Acad. Petru Soltan este un savant cu renume european, un vrăjitor al reginei științelor – matematica (geometria, topologia) [...] E încărcat de idei și de planuri științifice, are vibrația continuă a gândului. Ca profesor universitar continuă să captiveze auditoriul studentesc prin erudiție, inteligență, bunătate părintească, zâmbet molipsitor și permanent, care încălzește sufletele tinere, îi apropie de maestru și de complicata știință pe care o profesează [...]"

**Anatol Ciobanu**

(Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 7).

„Petru Soltan, care nu e doar un matematician notoriu, ci și un om de litere și un animator al vieții publice, pare să fie o excepție în lumea rigidă și ursuză a celor care profesează științele exacte. Este fascinat de frumusețea lumii, este un bun povestitor cu o vorbire succulentă, presărată cu *childuri* populare, dar și cu întâmplări savante [...] De o modestie proverbială, Petru Soltan n-o face pe marele savant, precum este în adevăr, ci mai mult demonstrează o încântare permanentă de știință, o încântare provocată de o iubire cu farmec nestins. Matematica este, pentru el, cel de-al doilea univers, poate mai real decât cel real, care e în jurul nostru și în noi ca ființă. Ca orice om de știință, Petru Soltan caută temeiul, Grundul. Și cred că acest temei l-a găsit în frumusețea lucrurilor și a oamenilor, frumusețea chipului (el însuși fiind un bărbat frumos la înfățișare, la gând și la suflet), frumusețea cifrelor pe care le tot înșiruie și le combină ca să afle rostul lumii pus în ele, frumusețea vorbei și a faptei, toate adunate într-o frumusețe a prezenței în lume [...]"

**Acad. Mihai Cimpoi**

(Universitatea. – 2004. – 26 oct. – P. 3).

[... „*La porțile Babilonului*”] – o carte fermecătoare în care autorul îmbină studiul lumii raționale cu acela al lumii iraționale [...]"

**Acad. Mihai Cimpoi**

(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P. 5).

„[...] Cartea academicianului Petru Soltan „*La Porțile Babilonului*” invită persuasiv la cunoaștere. La o cunoaștere de sine, cu infernalele straturi ale inconștientului, și -bineînțele- la o cunoaștere de alții (de lume, de univers). Însuși autorul ei este o ființă tăcută, ascunzând parcă în tăcere enigmele încâlcite ale vieții și multă cunoaștere. Este de ajuns însă să-l abordezi cu o provocare ca taciturnul din el,

printr-o deschidere de stup parcă, să devină vorbitor cu toate vrăjile mărturisirii, căci e un matematician și un filozof al științei care e și ea trăire, viață, un filozof și un artist sensibil la taină și la frumusețe. Ținând universul într-un nufăr, eminescian vorbind, el se miră totodată de formele lui irepetabile și închise în sublim. Este deci un savant ce se miră, un înțelept ce se copilărește, un copil al firii ce se înțelepțește.

Petru Soltan crede în valorile umane, în lucruri, și dincolo de ele vede *omul* cu punctul lui de vedere, crede în intuiție, căreia îi face un elogiu patetic: „*Noi credem că mai întâi a fost intuiția și apoi din aceasta s-au țesut raționamentele*”. Este deosebit de credibil, căci omul exactității se asociază omului degustător de mistere, căci, așa cum spune și Einstein, forma logică nu epuizează esența cunoașterii, precum nici măsura versului nu explică esența poeziei, căci esențialul rămâne misterios și poate fi doar intuit [...] meditațiile savantului [sunt] asupra miracolului lumii, veșnic integrat asupra științei și artei, asupra a ceea ce se întâmplă în jur: în politică, în viața socială, științifică și culturală, în economie. Pragului de sus al viziunii savante a lui Petru Soltan îi corespunde pragul de sus al trăirii cetățeanului Petru Soltan, român transnistrean (și basarabean firește și român-român) care îndură calvarul „*iraționalului*” a ceea ce ne este dat să îndurăm. Matematicianul recurge deci nu doar la argumentele logicii, ci și la argumentele istoriei, după cum se lasă mângâiat de speranță ca un adevărat poet. Este atractiv, este un bun povestitor, recurgând atât la schemele abstracte ale matematicii, cât și la întâmplări, situații de viață, legende, bancuri. Totul e pus sub semnul unei inteligențe native sclipitoare [...]

Acad. **Mihai Cimpoi**

(Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 6).

„[...] Sfera de interese și de ocupații ale domnului academician este tot atât de largă ca și larghețea sufletului său. Și-a spus cuvântul în cele mai diverse domenii – educația tineretului studios, cercetări științifice solide în domeniul învățământului, probleme de didactică matematică, studierea și popularizarea diverselor aspecte din cibernetică, informatică și tehnică de calcul. În permanență a fost și rămâne a fi un mare pasionat de problemele istoriei, literaturii, culturii și limbii noastre naționale, aducându-și obolul la studierea și cultivarea lor [...]

Acad. **Mitrofan Ciobanu**

(Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 7).

„[...] Savantul caută adevărul, omul de artă îl reflectă. Petru Soltan și îl caută și îl reflectă. El este incomparabil [...]

Acad. **Mitrofan Ciobanu**

(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P.5).

„[...] O prietenie nedeclarată e și prietenia mea cu marele învățat și om al tuturor românilor, Petru Soltan. Și acest Petru Soltan se cheamă că este o prietenie adevărată, cum și prietenia nedeclarată se cheamă că este numaidecât adevăratul meu prieten Petru Soltan – unicul în doi peri adunător de infinit și de necuprins din tot unul sufletului meu și cu tot unul inimilor noastre, să facă cel mai al meu și cel mai fără de pereche prieten.

Petru Soltan e prietenul meu național. Cu el mi-i peste tot, cu el mi-i oriunde acasă. Și dacă am mers o viață pe unul și același drum, unul în întâmpinarea celuilalt, unul prin inima și pieptul celuilalt, fără să ne rănim, fără să ne doară, e că Petru Soltan a fost și mai este numai din suflet, numai din lumină. Este și mai sunt, că suntem amândoi, să fim fiecare inima celuilalt, fiecare – sufletul și rana celuilalt [...] Omul înmulțirii și al împărțirii de inimă dreaptă și de suflet curat, mereu neogoitul și mereu îndurătorul de voie bună – pentru toți prietenii și neprietenii lui de peste tot.

El, înțeleptul, el dăruitul, el omul învățatul tuturor românilor”.

**Anatol Codru**

(Lit. și arta. – 2001. – 5 iul. – P. 1).

„[...] E un autor neordinar, care vine cu un mesaj încifrat, cu un titlu de carte [„*La porțile Babilonului*”], care ne solicită o triplă întețpetare [...]”

**Ion Hadârcă**

(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P.5).

„[Petru Soltan] e o simbioză a matematicianului cu omul de artă... *Homo mathematicus* pune în fața literaturii alte oglinzi [...]”

**Arcadie Suceveanu**

(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P.5).

„Cartea „*La porțile Babilonului*” confirmă pe deplin calitățile alese ale publicistului talentat care este cunoscutul matematician Petru Soltan, aproape nelipsit în paginile săptămânalului „Literatura și arta” pe parcursul ultimilor ani [...] Savant de elită, integrat fără rezerve în dezbaterile problemelor acute ale vieții spirituale și economice a Republicii Moldova, el are harul de a-și alege subiecte importante și de a le dezvălui aspecte esențiale, propunând cititorului lecturi instructive și agreabile cu dese și incitante referințe la savanți și scriitori de talie mondială, ca Niels Bohr, Robert Wilson, André Maurois, Andrei Kolmogorov ș.a.[...]”

**Ion Ciocanu**

(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P.5).

„[...] Un om integru, adică cinstit, onest, corect, inconfundabil. Acesta este academicianul Petru Soltan. Cred că multe superlative din fondul lexical al Limbii Române ar putea întregi imaginea și prestața acestei neordinare personalități. Cât de norocoși sunt acei care îl au de prieten, de coleg, de îndrumător. Căci zicea Mircea Eliade: „*Peste o personalitate crivățul nu trece*”. Or pentru fondatorul unei școli matematice de importanță și respirație mondială, precum este cea a Domniei Sale, știința a fost, este și va fi „*cea mai nobilă și mai puternică agonisire* [...]”

**Mihai Morăraș**  
(Universitatea. – 2004. – 26 oct. – P. 4).

„[...] Petru Soltan nu scrie o simplă publicistică, ci mai curând o eseistică marcată de reale conotații artistice [...].”

**Tudor Tabunșic**  
(Lit. și arta. – 2003. – 30 ian. – P. 5).

„[...] Un rol definitiv în trezirea conștiinței naționale, în reabilitarea valorilor românismului, l-a avut pleiada de intelectuali excepțional dotată, pătrunsă de spirit combativ, între care dați-mi voie să-i numesc pe Mircea Druc, Dumitru Matcovschi, Leonida Lari, Grigore Vieru, Ion Ungureanu, Alexandru Moșanu, Nicolae Dabija, Vladimir Beșleagă, Mihai Cimpoi, Nicolae Mățaș, Ion Hadârcă, Gheorghe Ghimpu, Ion Borșevici, Valentin Mândăcanu, Ion Buga, Ion Costăș, Petru Soltan, regretații Nicolae Costin și Ion Dumeniuc și mulți alții [...].”

dr. hab. în istorie, prof. univ. **Anatol Petrencu**  
(Lit. și arta. – 2005. – 15 dec. – P. 7).

„[...] În nuvelele academicianului Petru Soltan am descoperit un literat inedit. Fiecare frază exprimă atât de frumos și laconic gândul, încât ai impresia că metaforele și simbolurile repetă frumusețea sufletească acestui mare om [...].”

**Valentina Gălușcă**  
(Gazeta bibliotecarului. – 2005. – Nr. 4. – P. 6).

“[...] Fiecare formulă matematică e, în felul ei, o metaforă. Fiecare cifră e un cuvânt pentru cine știe să o citească. Fiecare semn "=" sau "-" înseamnă adevăr sau minciună, bine sau rău, viață sau moarte, Isus și Baraba răstigniți pe aceeași cruce. Fiecare articol semnat de P. Soltan e ca o pilulă de înțelepciune. Ca un orizont de dincolo de orizont. Pe care îl poți vedea dacă ai imaginație”.

(După: [www.dppd.lx.ro/carti](http://www.dppd.lx.ro/carti))

„[...] Petru Soltan este un model al speciei umane, care poartă toate calitățile ei pozitive, un savant ilustru, un mare om de cultură, un scriitor, un filozof, înzestrat și cu harul civic. Ceea ce scrie dlui nu îndrăznește să scrie fiecare, te impresionează profund. A publicat eseuri în mai multe ziare și reviste [...] Este un om extraordinar de modest, iar activitatea profesională și cea publică coincid. Este un mare patriot al neamului, un eminent luptător pentru renașterea națională”.

dr. hab. **Viorel Prisăcaru**  
(Lit. și arta. – 2006. – 21 sept. – P. 4)

„[...] Petru Soltan este un matematician foarte entuziasmat, inventiv și o persoană interesantă”.

Acad. **Israel Gohberg**  
(Institutul de matematică și Informatică: File de istorie. – Chișinău, 2004, P. 78).

„[...]Fiecare articol semnat de academicianul Petru Soltan e ca o plilulă de înțelepciune. Ca un orizont de dincolo de orizont. Pe care îl poți vedea numai dacă ai imaginație. Ca un adevărat cavaler al profesiei sale, el nu-și părăsește uneltele nici când face literatură. Sau publicistică. Totul la el e măsurabil. Pe alocuri autorul e ca un profet, care calculează cu ajutorul compasurilor, riglelor, ecuațiilor...

Pentru matematicianul Petru Soltan cifrele sunt o dovadă că paradisul există. Fiecare descoperire a sa cu care a umplut cărțile de formule și ecuații vine ca un argumentat în acest sens. Pentru ilustrul nostru savant universul este o formulă matematică. Ca și viața. Ca și dorul. Ca și speranța,

Formule matematice sunt într-un fel și articolele publicistice, eseurile, schițele academicianului Petru Soltan [...]”

Prof. univ. dr **Ion Leu**  
(Univers pedagogic Pro. – 2006. – 12 oct. – P. 5).

---

## 11. Dedicatii academicianului Petru Soltan (cărți cu autografe din biblioteca personală)



*Dragului Petru Soltan, viitorului membru de onoare al Academiei Române – cu urări de succese și noroc din partea autorului. 28.04 64. V. Boltyanski*” (academician rus) – în rusește pe pagina de titlu a plachetei „Ce este derivarea?”, București, 1961.

*„Prietenului P. Soltan – din partea autorului. Jan Grebenicov 7. 02. 1961”* – scris pur românește pe coperta lucrării „О вековых возмущениях в теории движения искусственных спутников Земли”, Астрономический журнал АН СССР, Том XXXVI, Nr. 6, 1959.

*„Lui Petrică Soltan, unuia dintre primii și cei mai credincioși prieteni ai mei din acest oraș, cu sentimentul celor mai frumoase urări de bine. Ion Druță 8 noiembrie 65”* – pe pagina de titlu a volumului „Листья грусти”, Moscova, 1965.

*„Prietenului meu Petru, cu profundă prețuire. Iași, 20 februarie 1965. Rađu Negru”* (profesor universitar, dr.) – pe coperta mută a volumului „Studii Eminesciene”, București, 1963.

*„Prietenului din anii tinereții, talentatului Petea Soltan și întregii lui familii cu cele mai calde urări de bine. 26. 04. 66. Ion Druță”* – pe coperta interioară a cărții „Frunze de dor”, Chișinău, 1966.

*„Dragului Petea Soltan cu sincerul sentiment de simpatie și cele mai bune urări de bine. Izrail Gohberg”* (academician) – pe coperta mută a monografiei „Теория Вольтерровых операторов в гильбертовом пространстве и ее приложения”, Moscova, 1967.

*„Dragului Petru Simionovici în amintirea celor bune din partea autorului Nichita Moiseev”*, (academician din Rusia), - scris în rusă pe coperta mută a monografiei „Численные методы в теории оптимальных систем”, Moscova, 1971.

*„D-lui Profesor Soltan P. Semionovici, Cu cele mai bune gânduri. Ioan Tomescu, București, 26 Sept. 1972.”* – scris pe coperta mută a monografiei „Introducere în „Combinatorica”, București – 1972.

*„Petru Simionovici, descifrează, iar mirându-te, memorizează: Succesul, norocul și bucuria. E un rost discret al fiecăruia, (traducerea din rusă). 12. 3. 73. V. Boltyanski”* (academician rus). – Scris pe coperta mută a monografiei „Optimal’noe upravlenie discretnymi sistemami”, Moscova, 1973.

*„Lui P. S. Soltan – filozoful și aprețuitorul literelor, sincerul meu omagiu. Mai 1974. Autorul Audaces fortuna juvat!”* - scris pe versoul copertei din față al plachetei „Naufragiu pe Troglă”, Chișinău, 1974.

*„D-lui Profesor Soltan, cu aleasă prețuire și urări de frumoase realizări. Prof. Olga Costinescu. Iași – 15. II. 1975”* – scris pe pagina de titlu a culegerii „Topologie generală. Probleme.” București, 1974.

*„Doctorului Soltan cu toată considerația – a treia aripă – cea poetico-matematică, Leo Botnaru* - scris pe pagina de titlu a plachetei de poezii „Aripă în lumină”, Chișinău, 1976.

*„Lui Petru Simionovici Soltan cu permanentă simpatie și profundă stimă Ghermoghen Pospelov”* (academician rus) - scris în rusă pe coperta mută a monografiei „Программно-целевое планирование”, Moscova, 1976.

*„Dragului Petru Simionovici pentru o bună amintire și ca semn al vechii prietenii Vladimir Karmanov 19.V.81”* (profesor al Universității „M. V. Lomonosov” din Moscova), - scris în rusește pe reversul copertei al monografiei-manual „Математическое программирование”, Moscova, 1980.

*„Dragului Petru Semionovici cu recunoștință cordială și deosăbită stimă – din partea autorului. Al Dumneavoastră Abel Aganbeghian Chișinău, 17 septembrie 1981”* (academician rus), - scris în rusește pe pagina de titlu a volumului „Сибирь не понаслышке”, Moscova, 1981.

*„Savantului Soltan cu multă simpatie, autoarea Ludmila Sobețchi 2.10.82”* - scris pe pagina de titlu a plachetei de versuri „Paznic la comori”, Chișinău, 1982.

*„Dragului Petru Simionovici – în plăcuta amintire a celor mulți ani de efort comun în domeniul științei. Boris Pșenicinîi”* (academician din Ucraina) – scris pe coperta mută a monografiei „Метод линеаризации”. Moscova, 1983.

*„Lui Petru Simionovici Soltan – cu profundă stimă și recunoștință Veaceslav Tanaev”* (academician belarus) – scris în rusește pe pagina de titlu a monografiei „Теория расписания. Одностадные системы”, Moscova, 1984.

*„Dragilor Petru Simionovici și Valeriu Petrovici cu profundă considerație – din partea autorului 7.05.85. Ivan Serghienco”* (academician ucrainean) - scris în rusește pe coperta mută a monografiei „Математические модели и методы решения задачи дискретной оптимизации”, Kiev, 1985.

*„D-lui Prof. Acad. P. Soltan cu respect și multă prietenie din partea Ioan Rus”* - scris pe coperta unui ciclu de lucrări de la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, 1987.

*„Celor care provin din sărbătorile noastre de iarnă, dragilor de Soltani – Această colindă, împreună cu inima lui Grigore Vieru 26.XII.87”* (academician) – scris pe pagina de titlu a cărții din colecția „Cele mai frumoase poezii”, editate la București în 1981 cu laconica denumire „GRIGORE VIERU”.

*„Pentru Petrică Soltan, această carte de la un repetent la matematică. Cu respect Serafim Saca”* - scris pe foaia de titlu a volumului „Linia de plutire”, Chișinău, 1987.

*„Prietenului meu Petre Simionovici Soltan, cu deosebită stimă și admirație. Dan J. Papuc. 16. IX. 1989”* – scris pe coperta mută a monografiei „Geometrie diferențială”, București, 1982.

*„Dlui Acad. Prof. Petru Soltan, cu aleasă prețuire Gheorghe Lazarovici”*, scris pe extrasul „Das neolithische Heiligtum von Parța, VARIA ARCHAEOLOGICA HUNGARICA II 1989 BUDAPEST” și atașat la tratatul autorului „NEOLITICUL BANATULUI”, vol. I, II, Cluj-Napoca, 1979.

*„Domnului Petru Soltan, cu drag și multă simpatie întru speranța renașterii „fișiei” noastre de românizm. Leo, 18.01.90”* - scris pe reversul copertei al volumului de poezii „Leo Bordeianu, Mai multă dragoste decât ură”, Chișinău, 1989.

*„Domnului Petru Soltan, om de știință de prestigiu, profund atașat de realitățile noastre ancestrale, de la autor în semn de profund respect și aleasă prețuire. Cu drag Gh. Mazilu 4 octombrie 1990”* - scris pe pagina de titlu a cărții semnatarului „Lecturi eminesciene”, Chișinău, 1990.

*„Lui nene Petre Soltan o carte ca o îmbrățișare frățiască și o dragoste veche – mult bine, noroc și sănătate Ion Vatamanu 4.10.1990”* - scris pe pagina de titlu a volumului „Atât de mult al pământului”, Chișinău, 1990.

*„Domnului Petru Soltan cu deosebită stimă și cele mai bune multiple urări! Acad. V. Malinschi, născut – jud. Bălți. Sept. 1991”* (academician), - scris pe coperta mută a volumului „Economistii la Academia Română”, București, 1990.

*„D-lui Petru Soltan în semn de frățiască și aleasă considerație, Grigore Zanc 1 iulie 1991 Cluj-Napoca”* – scris pe pagina de titlu a romanului „Careul de fugă”, Cluj-Napoca, 1990.

*„Domnului Petre Soltan, cu dragoste, prietenie și binegândire, Mihai Drăgănescu 18 sept. 1991”* (Președinte al Academiei Române – n.n.) – scris pe coperta mută a monografiei „Informația materiei”, București, 1990.

*„Domnului Petru Soltan Cu deosebită stimă Ion Cioflan, Președinte al Asociației Oamenilor de Știință, Artă și Cultură. România”* – scris pe versoul copertei din spate al „Abecedarul Creangă”, ediție bibliofilă în tiraj de 5000 exemplare, apărută în ziua de 22 mai 1990.



*„Domnului profesor doctor Petru Semion SOLTAN cu mare stimă și respect în amintirea anilor de profesură în școala Nr. 1 or. Hîncești. Școlarul D-voastră Aurel Iurie PENU 30 septembrie 1991 (Prof. Dr. habilitat)”* – scris pe reversul copertei mute al monografiei „Практическая эхография” (Атлас), Chișinău, 1990.

*„Marelui prieten Acad. Petru Soltan în semn de nedezechințită prețuire, cu bucurie această carte (căreia i s-a decernat premiul POESIS '91 – „cea mai bună îngrijire de ediție”) Virgil Bulat”* (poet) – scrisă pe pagina de titlu a volumului îngrijit de semnată „N. Steinhard, Monologul polifonic”, CLUJ-NAPOCA, 1991.

*„30 iunie 1991 Cu aleasă prețuire și dragoste pentru frații români din Basarabia. Andrei Ioan Andreicuț Episcopul Alba-Iuliei”,* - scris pe coperta mută a renumitului „Noul Testament”, Alba Iulia, 1648-1988, îmbrăcat în piele, pagini 908.

*„Domniei Sale Prof. Dr. Petru Soltan, cu prețioasele omagii ale autoarei, 19 Nov. 1992, Adelina Georgescu”* – scris pe pagina de titlu a monografiei „Sinergetica”, Timișoara – 1992.

*D-lui Ministru Petru Soltan ca semn al indestructibilei legături dintre două provincii de graniță ale romanității orientale căreia îi aparținem irevocabil: Transnistria și Transilvania. București 1992 15.XI. Adrian Moțiu”* - scris pe pagina de titlu a monografiei „Tratat elementar de fizica globului”, Cluj-Napoca 1987.

*„Domnului profesor docent Petru Soltan, cu considerație și alese sentimente de prietenie. Cluj-Napoca, 15 mai 1992 Ioan Muntean”* - scris pe pagina de titlu a manualului în două volume „Analiză funcțională”, Cluj-1973.

*„Domnului Soltanu cu înalta considerație a autorului Liviu Maior”* – scris pe pagina de titlu a monografiei „Memorandul”, Cluj-Napoca, 1992.

*„Pentru bunul nostru amic, Petru Soltan, cu dragoste – aceste păcate greu de tot editate în timpul democrației „maldăvenești” suverane Dumitru Matcovschi 31 octombrie 1992”* (academician) - scris pe prima pagină de titlu a plachetei „Măria sa POETUL”, Chișinău, 1992.

*„D-lui prof. dr. Petru Soltan, Președintele Societății TRANSNISTRIA, în semn de sinceră prețuire și solidaritate cu lupta românilor basarabeni și transnistreni pentru unitatea națională. Cluj-Napoca, 23 mai 1993. Ioan S. Nistor”* – scris pe Extras-ul „Instruirea comunei rurale ca formă modernă de organizare administrativă”,

Anuarul Institutului de istorie și arheologie, Universitatea Cluj-Napoca, XXVIII, 1987-1988.

*„D-lui Prof. Petru Soltan, gânduri de stimă și prețuire. Doresc din tot sufletul ca aceste cîntece să se constituie într-o rugăciune pentru Basarabia. Nicolae Furdui Iancu, 16. X. 1993 Budapesta”* - scris pe o copertă a două discuri mari „NOI SUNTEM ROMÂNI” și „CETERA ȘI GLASUL MEU”, STEREO ELECTROCORD.

*„Dragului meu Domn Soltan, cu înaltă considerațiune. Erhart Bohne. 30.07. 95”* – scris în nemțește pe coperta mută a monografiei „Geometrie”, Leipzig-Köln, 1995.

*„D-lui Petru Soltan cu toată dragostea! Iu. Canașin, 13.12.1995”*, - scris pe pagina de titlu a albumului „Iurie Canașin”, Chișinău, 1994.

*„Martie 1996 Cu alese gânduri și sincere urări de bine pentru Domnul profesor acad. Petre Soltan și familia domniei sale. Profesor, George Văideanu”* – scris pe pagina de titlu a volumului „UNESCO – 50 EDUCAȚIE”, București, 1996.

*„Cu stimă și respect D-lui academician Petru Soltan! 11-96 Vladimir Curbet”* - scris pe coperta mută a volumului „La gura unei peșteri de comori”, Chișinău, 1994.

*„Academicianului Petru Soltan cu prilejul zilei de naștere și cu cele mai frumoase urări de sănătate și succes. Consider că „Racul” D-stră și pe viitor va alege proporția optimă dintre „mersul înainte” și „mersul înapoi”. Cu recunoștință Mihai Patraș, Președintele Asociației Economiștilor, tot Rac, fost „îndrumat” și coleg parlamentar de-al D-stră 29 iunie 1996 Chișinău”* (academician) - scris pe pagina de titlu a tratatului-manual „Economia politică”, București, 1995.

*„Domnului Prof. Dr. Petru Soltan cu firească ascultare Cluj-Napoca, mai 1996 Gabriela Cristescu”* - scris pe lucrarea „CONVEXITIES WITH RESPECT TO A SET AND TWO BEHAVIOURS”, Arad, 1996.

*„Marelui Om și Marelui Savant, maestrului Petru Soltan Cu plecăriuni Eugen Doga 28. 6. 96”* (academician), - scris pe coperta mută a plachetei „Eugeniu Doga: Biobibliografie”, Chișinău, 1993.

*„D-lui Petru Soltan, o Enciclopedie transnistreană și basarabiană, cu admirație și cu urări de bine, de la Gheorghe Doni 25/03 '96 Chișinău – București”* - scris pe pagina de titlu a plachetei de poeme „Altarul deziluziilor”, Chișinău, 1995.

*„Domnului Petru Soltan – cele rele să se spele de pe plaiurile mele! Efim Tarlapan 15.I.96”* - scris pe reversul copertei mute a volumului de epigrafe „Dioptrii pentru ochelarii de cai”, Chișinău, 1995.

*„D-lui Petru Soltan, în amintirea zilelor petrecute la Iași, Gh. Stratan”* – scris pe pagina de titlu a monografiei „Galileu! O, Galileu! Iași, 1997.

*„D-lui Petru Soltan cu urări de sănătate și succese. Cu drag, Aurel Scobioală, 20 martie '97* - scris pe pagina de titlu a plachetei de miniaturi veritabile „Ulciorul cu pățarării”, Chișinău 1994.

*„Cu toată dragostea pentru Coșnița lui Petru Soltan. Autorii Ion Proca, Anatol Plugaru 26 17 97”*, - scris pe reversul paginii de titlu a cărții „Noi nu vrem pământ”, Chișinău, 1997 (al treilea autor e cunoscut artist plastic Ion Puiu).

*„Domnului academician Petru Soltan, Cu toată dragostea și stima pentru neobosita-i activitate pe tărâmul științei, pedagogiei, literaturii și vieții sociale. Să ne dea Domnul înțelepciune, cunoștințe și putere ca să transformăm cămașa de oțel a Moldovei din stânga Prutului într-o Ie a Științei bine ghilită în Ozana Literaturii și Artei. Ion Holban 23 octombrie 97”* – scrisă pe prima pagină de titlu a volumului semnatarului „Cămașa de oțel”, Baia Mare , România, 1997.

*„Profesorului Petru Soltan, cu cordialitate și solidaritate geo-europeană. Andrei Marga. Cluj. 23. V. 97”* – scris pe coperta mută a monografiei „Filosofia unificării europene”, Cluj, 1995.

*„Domnului Soltan, Mare Om care ar putea și cred că e cazul și momentul, să stea în fruntea noastră! Cu drag Nicolae Esinencu”*, - scris pe pagina de titlu a plachetei semnatarului de poezii „De ce au murit dinozaurii”, Chișinău, 1997.

*„Excelenței Sale, dragului confrate întru ctitorirea Mișcării Naționale – dlui acad. Petru Soltan – toată considerațiunea autorului! Ion Hadârcă 28.02.97”* - scris pe prima pagină de titlu a plachetei de versuri „Ambasadorul Atlantidei”, Iași, 1996.

*„Academicianului Petru Soltan, cu drag, autorul Iurie Colesnic 25.05.1998”* - scris pe monografia „Basarabia necunoscută”, Chișinău, 1997.

*„Domnului acad. Petru Soltan! Omagii Stelian Dumistrăcel, Chișinău, 29 mai 1998”* - scris pe coperta mută a dicționarului „Expresii românești”, Iași, Institutul European, 1997.

*„Distinsului om de știință, academicianul Petru Soltan, în semn de aleasă prețuire, Laurențiu Șoitu 16 mai 1998 Chișinău”* - scris pe pagina de titlu a monografiei semnatarului „Pedagogia comunicării”, București, 1997.

*„Domnului Petru Soltan Cu profund respect și înaltă bunăvoință Valeriu Pasat”* (academician) - scris pe a doua pagină de titlu a monografiei „Суровая правда истории”, Chișinău, 1998.

*„Cu tot respectul Dlui academician PETRU SOLTAN – Pîinea suntem chiar noi în sine... Să ne trăiți întru mulți ani fericiți! Ana Manole, Valentina Osoianu, Iulia Osoianu. Decembrie 1999”* - scris pe pagina de titlu a manualului cu înțelepciune populară, polivalentă „Spicuța”, Chișinău, Prut Internațional, 1998.

*„Domniei Sale, Domnului acad. Petru Soltan, acest „măr de aur” (românesc) european, cu stimă Mihai Cimpoi (academician – n. n.) 24. 07.1998 Vadu-Lui-Vodă”* - scris pe prima pagină de titlu a plachetei de eseuri filozofice ale artei cuvântului „Mărul de aur”, București, 1998.

*„Dlui acad. Petru Soltan cu alese sentimente de prețuire și urări de sănătate și prosperare din partea autorului, Eugenia Bulat, 1 iulie, 1999, Chișinău”* - scris pe pagina de titlu a plachetei „Poeme de pe Valea Plângerii”, Satu Mare, 1996.

*„Fascinantului, irepetabilului, dar întâi și întâi Omului Petru Soltan, cu care mi-a fost hărăzit să stăm împreună la Drumul Viei – cu drag și admirație – Ion Ungureanu 6 iulie 99. Chișinău”* – scris pe versoul copertei cărții de versuri despre poporul român, traduse din nemțește (editate în germană la Strasbourg în 1624), „Martin Opitz, ZLATNA sau despre CUMPĂNA DORULUI”, Editura URANUS, Chișinău, 1993.

*„O CLIPĂ ... Pentru dl. Petru Soltan – sînteți prezent în clipele unice ale Neamului, știu – Cu respect – Claudia Partole 18.01.99”* – scris pe pagina de titlu a volumului de eseuri „O CLIPĂ...”, Chișinău, 1998.

*„ Domnului academician Petru Soltan, cu potop de dragoste și sănătate (Dragoș) Vicof 15.04.99”* – scris pe coperta de titlu a monografiei „Miracolul sufletului românesc”, Chișinău, Editura Orfeu, 1997.

*„Dragului meu prieten Petru Soltan și familiei sale, întreaga mea afecțiune și cele mai bune gânduri. Elena Popoviciu Cluj-Napoca, 16 octombrie 1999”* – scris pe voluminosul Tom „Proceedings of the Conference Held in Honour of Professor ELENA POPOVICIU on the Occasion of Her 75<sup>th</sup> Birthday” Editura Carpatica 1999 (cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca – n. n.).

*„Omului drag Petru Soltan, pentru înțelepciunea sufletului Domniei Sale, cu dragoste veche și mereu înnoită, inima lui Nicolae Dabija 31 ianuarie 2000”*. – scris pe a doua pagină de titlu a volumului din colecția „ROMÂNII UITAȚI”, denumit „Icoană spartă Basarabia. Hartanoastră care sângeră”, Craiova, 1999.

*„Pentru D-l Academician Petru Soltan, personalitate de marcă a culturii noastre și cel care mă înțelege și mă susține prin vorbe și fapte, cel care a povestit cea mai interesantă întâmplare la lansarea cărții mele „Să vă spun ce s-a-ntâmpnat”. Cu profund respect, Nicolae Roibu 16-03 2000”* - scris pe prima pagină de titlu a volumului „Să vă spun ce-am mai aflat...”, Chișinău 2000.

*„După ce m-am antrenat în atâtea genuri, abia acum mi-am dat seama că cel mai greu e să scrii un autograf. De aceea nu-l scriu, ci vă declar simplu: că vă prețuiesc foarte mult și că lumea asta înnebunită are nevoie de luciditatea și înțelepciunea D-voastră „transnistreană”, asta-i povestea Ardealului nostru, dle academician, Petru Soltan. Al Dvs C. Tănase 16.03.2000”* - scris pe a doua pagină de titlu a cronicii „Ochiul lui Esop”, Chișinău 2000.

*„Savantul matematician de talie europeană prof. Petru Soltan omagiu de profund respect și cu dezideratul de a fi și în continuare un activ militant pentru cauza națională. Cu dragoste Anatol Ciobanu (acad. n. n.) 5-05-2000”* - scris pe pagina de titlu a monografiei „Punctuația Limbii Române”, Chișinău – 2000.

*„Minunatul meu Prieten și mult drag sufletului meu, lui Petru Soltan cu toată inima și toată considerația această rupere din neființă de la Anatol Codru 7-05.2000 Academia”* – scris pe prima copertă de titlu al volumului de versuri „Ruperea din neființă”, Chișinău 1999.

*„Remarcabilul domn Petru Soltan, academician, publicist, om de suflet – cu recunoștință, sinceră simpatie și cele mai bune gânduri, de la autor Vitalie Pastuh-Cubolteanu 6.05.2000”* - scris pe pagina de titlu a cărții „Dangăt peste iarnă”, Chișinău, 2000.

*„Academicianul NICOLAE CORLĂȚEANU îl consideră pe academicianul Petru Soltan drept unul din cei mai de seamă matematicieni din Țărișoara noastră, un om de înaltă cultură și aș adăuga – un jurnalist de forță. Sănătate bună, succese în toate. N. C., 18/05 2000”* - scris pe coperta (cu fotografia autorului) cărții „Așa am trecut până acum prin viață”, Chișinău, 2000.

## INDEX DE NUME

- Abdogan, S. (trad.) 179  
Adoc, Gheorghe (238)  
Alexandru, Ioan 269, 358  
Anastasiu, Mihai 308, 329  
Andrieș, Andrei (317)  
Anestiade, Vasile 378  
Arnautov, Vladimir (318, 336)  
Atamanenco, V. (consemnare 367)  
Barbu, Viorel 571  
Bardin, Marc B. (342, 343, 353)  
Barîbin, K. S. 478  
Bănescu, Traian 444  
Băț, Ion 46, 186  
Belostecinic, Grigore (325)  
Belous, I. D. (258)  
Belousov, Valentin 10, (229), 507  
Beșleagă, Vladimir 273  
Bodiul, Ivan (280, 292)  
Bohne, E. 169  
Bologan, Gheorghe (consemnare 364, 363)  
Boltyanski, Vladimir 8, 13, 166, 167, 179, 479, 547, 564  
Bordei, Alexei 200,  
Bordeianu, Leo (consemnare) 402  
Botnaru, Leo 400  
Budeanu, Gheorghe (consemnare) 387  
Bujac, Mariana 60, 61, 201, 206, 207, 209, 210, 592  
Bulat, Virgil (315)  
Bulat-Saharneau, Maria (consemnare) 462  
Busuioc, Aurel (313)  
Calmuțchi, Laurențiu 275, (337)  
Canțer, Valeriu 433  
Capița, Lora (consemnare) 438  
Cataraga, Tudor (238)  
Cataranciuc, Sergiu 55, 56, 57, 58, 60, 62, 63, 168, 174, 190, 196, 199, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 213, 214, 593  
Cărare, Viorica (327)  
Cebotarenco, M. (224)  
Cepoi, Victor 114, 168, 172, 174  
Chircă, Sergiu (317), 445, (477)  
Chiriac, Liubomir 275  
Cibotaru, Mihail Gheorghe (313)  
Cimpoi, Mihai 16, (276), 426, 435, 445, 565, 594, 609  
Cioban, Mitrofan 212, (263, 275), 308, 318, 329, 336, 337, 563, 571, 582, 587, 602, 620  
Ciobanu, Anatol (296, 344), 566, 631, 636  
Ciobanu, Eugenia (consemnare) 453  
Ciobanu, Raisa (19), 498, 610  
Ciocanu, Ion (16), 18, 389, 567  
Ciutură, Valeriu (consemnare) 381  
Codru, Anatol (239, 351), 435, 439, 568, 569  
Cojocaru, P. (red.) 516  
Cojocaru, Teodor (consemnare) 382, 548  
Corduneanu, Alexandru 583  
Cornea, Serafim 9  
Coșeriu, Eugen (283)  
Cozma, Valeriu (300), 549, 580, 581  
Crăciun, Victor (293)  
Cuzuioc, Ion 603, 612  
Dabija, Nicolae (16), 17, 18, (256, 277, 289, 315, 317, 332, 333, 393), 415, 418, 436, 570, 587, 613  
Dahlke, W. 175  
Damian, Liviu (313)  
Dediu, Ion 433  
Dobrînin, I. N. 478  
Doga, Eugen (19, 247)  
Dor, P. (consemnare) 376  
Dron, Ion (red. șt.) 519  
Druc, Vlad 439  
Druță, Erica (consemnare) 454, 471, 474  
Druță, Ion (251, 313, 424)  
Duca, Gheorghe (455), 563, 582  
Dulgheru, Valeriu 614  
Dupin, J.C. (trad.) 166, 110  
Eminescu, M. (18, 238, 265, 355)  
Fekete Sándor (trad.)-123  
Filip, Corneliu 615  
Filipaș, I. C. (consemnare) 374  
Florea, Serafim 525  
Gaindric, Constantin 212, 336  
Gălușcă, Valentina 604  
Georgescu, Adelina 595  
Gharibi, W. 161  
Ghedrovici, Vera 520, 521, 526  
Gheorghiuță, Eugen (consemnare) 385  
Gherman, Diomid (255, 338), 573  
Gherman, Leonid 112, 168, 174  
Ghețu, Arcadie 322

Ghidirim, Gheorghe 338, (348)  
 Ghimpu, Gheorghe (267), 560  
 Gohberg, I. 547, 596  
 Goian, Ion (318)  
 Goraș, I. C. (258)  
 Gorceac, Leonid 584  
 Gorincioi, Ludmila (consemnare) 472, 475  
 Grebenicov, Eugen (330)  
 Grigoriev, Grigore (consemnare) 399  
 Gromov, Alexandru (313), 395, 437, 554, 558, 574, 575  
 Grosul, Iachim (280, 292)  
 Grossul, Vladislav (258)  
 Gruber, B. M. 544  
 Hâncu, Boris 208  
 Hlibiciuc, Valentin 185  
 Iaglom, I. M. 479  
 Ilașcu, Ilie (19)  
 Ioan Paul al II-lea (18, 19, 298)  
 Izman, M. 106 507  
 Janáček, J. 178  
 Josu, Nina 616  
 Kenderov, Petăr 263  
 Kozlovski, K. 90  
 Lasher, M. 175  
 Lassak, M. (trad.) 184  
 Lazarev, Artiom (280, 292)  
 Leu, Ion 18, 19, 506, 507, 618  
 Lica, Dionis (294), 523  
 Lica, Livia (303)  
 Loteanu, Emil (223, 326)  
 Lucinschi, Petru – 300, 328  
 Lupan, Andrei (280, 292)  
 Lupșa, Liana (ed. 259), (302)  
 Madan, Ion 561  
 Malarciuc, Gheorghe (224, 313)  
 Manole, Ana 270  
 Marga, Andrei – 586  
 Marin, Veronica 523  
 Marinat, Alexei (314)  
 Martini, Horst 13, 160, 179, 184, 185, 198, 200  
 Marciuc, N. (consemnare 368)  
 Maslova, G. G. 481482  
 Matcovschi, Dumitru (279)  
 Matvei, Valeria 519-521, 526, 527-531  
 Mățaș, Nicolae (350, 354)  
 Mățu, Veaceslav (consemnare) 386  
 McDonald, M. 175  
 Mereuță, Ion (red. resp.)  
 Miculescu, Radu 523  
 Miron, Radu 263, 275, 308, (328), 563, 571, 582, 586, 620  
 Miron, Sergiu (311)  
 Misail, Nicolae (consemnare) 431  
 Mișcoi, Gh. (red.) 518  
 Moldovan, Dumitru (266)  
 Moldovanu, Ion 573  
 Morăraș, Mihai (consemnare 390), 598, 598, 621  
 Moșanu, Alexandru (317)  
 Movileanu, Valeriu 524  
 Nedelciuc, Vasile 9  
 Negrea, Irina (consemnare) 373  
 Nikitin, N. N. 481, 482  
 Osmotescu, Petre (309)  
 Osoianu, Valentina – 593  
 Pach, Ianos 545  
 Pastuh-Cubolteanu, Vitalie (286), 573  
 Patraș, Mihai (16, 250, 274)  
 Perju, Elena 519, 527  
 Pereteatcu, V. (consemnare 366)  
 Pogolșa, Nicolae 432  
 Pohilă, Vlad (313), (red. 519-521, 526-531), 625, 638  
 Popa Miu, Dragoș (cop.) 17,  
 Popescu, Maria Diana 642, 643  
 Popoviciu, Elena (259)  
 Popoviciu, Tiberiu (16, 241)  
 Poștaru, Andrei 599  
 Prisăcaru, Chiril 44, 47, 91, 136, 160, 177, 188  
 Pușcașu, Madlena 529-531  
 Rață, Sergiu 48, 187  
 Rău, Alexe (288), 335, 519- 521, 526-531, 626  
 Rădăușan, Sergiu (red.) 500  
 Reinhart R. F. (trad.) 101  
 Robinson, W. 171  
 Roibu, Nicolae (consemnare) 268, 369, 405, 627  
 Roșca, Larisa (consemnare) 371  
 Roșcovan, Mihai (320)  
 Rurac, Anatol (323)  
 Rusnac, Gheorghe (300), 549, 580, 581  
 Rusu, Dorina N. 590  
 Rusu, Ozea 338  
 Schneider, Rolf (trad.) 167, 546  
 Scobioală, Aurel (291), 600  
 Scripnic, M. 57, 58, 203, 204  
 Seiciuc, V. (red. ) 517  
 Simion, Eugen (306)  
 Sofronie, Ion (consemnare) 401

- Soltan, Valeriu 111, 151, 152, 153  
 Stein, N. (trad.) 100  
 Stici, Ion (334), (consemnare) 363, 449, 455, 551  
 Stratan, Gh. – 582  
 Sulac, Nicolae (18, 304, 316)  
 Ștefan, Trofim (305)  
 Șveț, Maria 519-521, 526-531  
 Tabunșic, Tudor (301), 432  
 Tarasov, O. 435  
 Tănase, C. (257)  
 Tăzlăuanu, Valentina 400  
 Țâgârlaș, Luminița (consemnare) 372  
 Teleucă, Victor (313)  
 Testemițeanu, Nicolae (397, 449)  
 Tomescu, Ioan (trad.) 198  
 Trias, J. 175  
 Țopa, Tudor 630  
 Ungureanu, Ion (297, 352), 644  
 Untilă, Ilie (236)  
 Uricaru, Eugen 426  
 Vangheli, Radu (341)  
 Vangheli, Spiridon (19, 246, 313)  
 Vartic, Andrei 339  
 Vasilache, Vasile (313)  
 Vatamanu, Ion (315)  
 Vermes, I. (trad.) 169  
 Vieru, Grigore (64, 299, 315, 317, 340, 345, 347, 356, 378), 415, 418, 556, 585  
 Voronin, Vladimir (463)  
 Wills, I. M. 544  
 Zagaevschi, V. (consemnare) 370  
 Zbârciog, Vlad 16, 480, 591  
 Zolotarevschi, V. (red.) 516, 517, 518  
 ↪  
 Архангельский, А. 141  
 Баладзе, Э. Д. 540, 557  
 Блаж, Ион 359  
 Боголюбов, А. Н. 538  
 Бокштейн, М.Ф. 532  
 Бородин, А. И. 541  
 Болтянский, Владимир 6, 23, 72, 76, 102, 110, 125, 127, 128, 129, 162, 181, 533, 557  
 Бохне, Е. 36, 146, 155, 173  
 Бугай, А. С. 541  
 Василой, А. 95, 120  
 Дайн, Б. 123  
 Герман, Леонид 114, 117  
 Гхариби, В. 38, 159, 163 107, 153  
 Гохберг, И. 533  
 Громов, Александр 388  
 Замбицкий, Думитру – 3, 4, 24, 25, 26, 28, 537  
 Завтур, Е. 359  
 Катаранчук, Сергей 183  
 Корня, С. К. 221  
 Кудрявцев, Л. 148  
 Кутыркин, В. 11  
 Литвинов, Е.А. 515  
 Максимилиан, С. В. 11, 492, 494  
 Мариан, Борис 388  
 Муравский, С. Е. 493  
 Присэкару, Кирилл – 3, 4, 27, 28, 33, 37, 82, 85, 93, 94, 123, 134, 137, 138, 153, 164, 165  
 Рэилян, В. Н. 4926  
 Руснак, Георге (307), 607  
 Секефальви-Надя- 6  
 Сергиенко, Иван В. 539  
 Солтан, Валерий 33, 35, 114, 122, 130, 134, 137, 138, 145, 153, 154  
 Устиан, И. Г. 493  
 Фтомов, Е. И. 492  
 Чепой, Виктор 37, 38, 158, 159, 163, 164, 165  
 Чертан, С. Е. 506  
 Чиботару, Ион С. (ред.) 5

## INDEX DE TITLURI

(primele cuvinte)

- A ceda Transnistria... 369  
 A criterion for normability 111  
 A metric space... 57, 204  
 A ne face față... 235  
 A ne menține... 238  
 A simple games... 190  
 A transforma... 270  
 About the autoisomorphism... 56, 202  
 About the median... 58, 202  
 Abstract complexes, their... 214  
 Academician ... 212, 308, 329, 336  
 Academicianul... 389, 562, 563, 577, 583, 596, 620, 634, 643  
 Acad. Mitrofan Cioban... 275



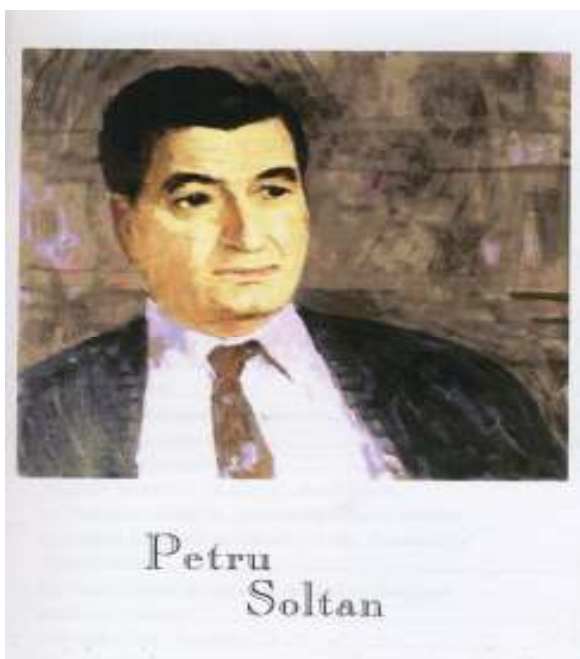
**Activitatea... 584**  
**Adresarea... 440, 444, 459, 460**  
**An illumination problem 176**  
**Analogues of regular... 118**  
**Andrei Vartic – o personalitate enciclopedică**  
**Apel... 362, 397, 452, 457, 466**  
**Aproape de grijile... 366**  
**Arie 83**  
**Arta - medicament... 244**  
**Asupra divizării... 46, 49, 186, 191**  
**Asupra omologiilor... 52, 195**  
**Asupra problemelor... 349**  
**Atâta timp... 616**  
**Bătrânul 556**  
**Biblioteca Națională... 319**  
**Bursele oferite ... 471**  
**Calendarul Național... 472, 519, 520, 521, 526, 527, 528, 529, 530, 531**  
**Caracteristică științifică 564**  
**Care-i adevărul... 424**  
**Căderea Babilonului 264**  
**Cărți pe care...**  
**Către... 379, 409**  
**Când există... 370**  
**Cântar fără greutate... 284**  
**Cât să ne mai bată... 390**  
**Câte ceva... 626**  
**Ce ne doare... 226**  
**Ce s-a întâmplat cu limba noastră... 445**  
**Cetățenii moldoveni... 473**  
**Chestionar... 427, 434, 441, 446, 457**  
**Chomolungma... 247**  
**Cineastul... 331**  
**Cine se teme de lumina... 330, 375**  
**Ciocanul șovinismului... 289**  
**Civilizația... 437**  
**Coalizarea forțelor... 245, 391**  
**Comandantul suprem... 309**  
**Computerul ne multiplică... 222**  
**Concep juristul... 401**  
**Consecințele... 377**  
**Covering convex... 97**  
**Convexitatea... 42, 168, 174**  
**Coșnița... 246**  
**Crearea Sistemului Informatic Național 9**  
**Cu academicianul... 454, 603, 612**  
**Cu privire... 411**  
**Cugetare... 474**  
**Culegere... 478, 480, 481, 482**  
**Culoarea sufletului... 350**  
**Cultura... 400**  
**Cum... și unde...? 592**  
**Curriculum vitae 611**  
**Cuvânt... 363**  
**Cuvânt înainte... 523, 524**  
**Dabija e... Steagul Nostru 332**  
**Dascăl fără pereche... 340**  
**Dar mai întâi... 364**  
**Datoria noastră... 231**  
**Dârzenie... 593**  
**De calitatea... 234**  
**De ce Dabija? 333**  
**De ce Roșcovan? 320**  
**De ziua sa... 627**  
**Declarația... 383, 419, 447, 467**  
**Decretul... 468**  
**Delectare cu nectar 290**  
**Descoperirea de sine 277**  
**Despre genocidul... 448**  
**DEXI – opinia unui amator... 321**  
**Dezmățul... 425**  
**Dialog... 436**  
**Dicționar... 500**  
**Dilute homologies... 48, 187, 200**  
**Dimension of... 65**  
**Din biografie 559**  
**Din neamul Atlanților 297**  
**Din ranița... 258**  
**Diversiune... 412**  
**Divizarea... 47, 182, 188**  
**Dor de țară înviat... 322**  
**Dorul ca formulă... 613**  
**Dragul meu Radu 341**  
**Drum bun... 421**  
**Duca nu-i pe ducă 455**  
**Durerile... 251, 398**  
**Durerile Coșniței 227**  
**Ecologia spirituală... 453**  
**Ecouri... 420**  
**Efforts of Half... 571**  
**Eleganță... 248**  
**Eminescu – un infinit... 265, 355**  
**Este a ta... 402**  
**Etrele 271**  
**Eveniment... 553**  
**Excelente dicționare... 278**  
**Excelența sa ... 276**  
**Excelenței Sale... 259, 317**  
**Excursion... 13**  
**External illumination... 169**  
**Felicitări... 428, 461**  
**„Flux”... - 252**

Fluxul și refluxul... 551  
 Forța capabilă... 266  
 Fratele meu Anatol Codru 351  
 Fugarnica... 574  
 Găleți cu lacrimi 239  
 Generalizarea teoremei... 192  
 Geometria... 479  
 Geometrie 90, 572, 580  
 Hadwiger hypothesis... 170  
 Helly's theorem... 99  
 Hipergrafuri... 55, 199  
 Honoris Causa în omenie 558, 575  
 Hotărârea... 360  
 Hyperion... 223  
 Ieterele 17, 357  
 Ilie Ilașcu propus... 392  
 Illumination from... 84  
 Imperativul – să ne adunăm... 240, 384  
 Impresii... 443  
 Independența... 382  
 Inteligența poporului... 371  
 Interviuri pentru seri... 462  
 Invitație „la o cafea” 644  
 În dauna... 422  
 În memoria... 241  
 În miezul... 588  
 Înălțimea Sa Colosul 352  
 Înălțimea nu e un păcat... 385  
 Încotro... 617  
 Îndură-te... - 340  
 Între Scylla și Charybda 18, 279, 618  
 Într-o lacrimă de lumină... 299  
 Înțelepciune adunată... 334  
 Jocuri simple... 53, 196  
 Jurnal... 249  
 Katharsis ... 323  
 Kombinatorische Geometrie... - 8  
 La porțile Babilonului 16  
 La sfat... - 340  
 Laser-Based 3-D... 171, 175  
 Laureați... 378  
 Lăcașul ce răscolește... 228  
 Lecția lui Marc Borisovici 342, 343, 353  
 Linie 115  
 List of the most... 576  
 Litere cu dor de casă 225  
 Locul nostru... 469  
 Lumea de la înălțimea... 565  
 Lumea îmi părea o cifră... 594, 609  
 Lupta cu rugina 224  
 Mai întâi... 50,  
 Maladia albului 291, 475  
 Marele sclav al limbii române... 344  
 Mașini cu rațiune... 219  
 Matematica... 39, 43  
 Matematicianul... 311  
 Matrice 116  
 Memorandum... 410  
 Memoriu... 403  
 Momentul adevărului 280, 292, 300  
 Morala o las... - 285  
 Multă și departe-i... 372  
 Nănașii 281  
 Noi academicieni 535  
 Noi membri... 589  
 Norocul... 597  
 Nu există... 476  
 O colaborare... 449  
 O călăuză... 282  
 O diversiune... 404  
 O făclie a meleagurilor... 229  
 O legendă... 272, 416  
 O mănăstire pe roate 293  
 O personalitate... 301  
 O poveste... 405  
 O stea... 263  
 O șansă... 399  
 Oamenii de cultură... 470  
 Oare florile subminează... 324  
 Olimpiade republicane... 10, 507  
 Omagiu... 345  
 Omenescul... 598  
 Omul argumentului... 554  
 Omul pâinii 236  
 Omul săptămânii... 622  
 On Convex... 184  
 On d-convex... 160, 185  
 On median... 177, 178, 180  
 On starshapedness... 161  
 On the Abstract... 59, 205  
 On the Division... 206  
 On the coloring... 193  
 On the covering... 100  
 On the decomposition of... - 85  
 On the Proprieties... 60, 207  
 On the homologies... 189, 198  
 On the x-raying... 1516 152  
 Opinii... 426, 450, 477  
 Opoziția... 417  
 Ordonarea... 623  
 Orice intelectual... 438  
 Orientare 119  
 Patriarhul neurologiei... 338  
 Păcatul înălțimii 230, 312

Pâinea împăcării 232  
 Pe cât de ilustru... 548  
 Pentru tinerii... 381  
 Personalități românești... 639  
 Planul urbanistic... 451  
 Portret din mers 286  
 Precizări... 614  
 Prefață 525  
 Prelegeri selectate... 14  
 Prestigioasa Universitate... – 295  
 Prietenul meu național 568  
 Primul tunet... 346  
 Probleme... 260, 406, 567  
 Procesul de naționalizare... 287  
 Produsul Programat... 522  
 Profesorul... 294, 318  
 Profetul... 273  
 Programa analitică... 15  
 Pușca 216  
 Puterea și gingșia... 610  
 Răscoala literelor... 242  
 Realizări în studierea structurilor... 208  
 Recomandare... 325  
 Repercusiuni... 303  
 Reputatul profesor... 337  
 Rostul... 429, 430  
 Rugăciune pentru... 569  
 Rusa în Republica Moldova... 423  
 Să evităm... 253  
 Să fim un neam... 40  
 Să mizăm... 261  
 Să ne înarmăm... 376  
 Să nu permitem... 433  
 Să se bată clopotele! 267  
 Scriitorii - profesorii... 313, 315, 326, 335  
 Scriitorul... 314  
 Scrisoare... 304, 316, 463  
 Sesizare 435  
 Simple games... -  
 Simultaneous solution... 101  
 Solution of Hadwiger's... 166, 167, 172  
 Some properties of... 112  
 Sondaj 439  
 Spațiu 124  
 Speranța... 464  
 Spiritul de democrație... 368  
 Star-shaped... 179  
 Stăpâna ochilor... 262, 268  
 Stimate... 393  
 Stopp alegerilor... 465  
 Structuri matematice... 586, 602  
 Studii în analiză... 517  
 Studii în metode... 516, 518  
 Sugestii... 408  
 Susținem... 432  
 Școlile din... 394  
 Știința între... 395  
 Tancuri contra literelor... 237  
 Taina de Sfat... 418  
 The abstract... 201  
 The covering of convex... 98  
 The Euler Tour of  
 n-Dimensional... 210  
 The Generalised Complex... 62, 211  
 The man with... 274  
 The Poincare... 51, 194  
 The median... 63, 213  
 The Problem of Existence... 61, 209  
 The Steiner problem... 91  
 Timpul... 396  
 Tinerii din Basarabia... 373  
 Toți cei... 374  
 Transnistria ... 19, 41, 305, 386, 585, 619  
 Trei întâmplări... 254  
 Trup din trupul... 367  
 Tuneluri... 387  
 Umbra măgarului... 243  
 Un aport... 573  
 Un bărbat... 250  
 Un Bourbaki... 283  
 Un contrafort... 296  
 Un coșnițean... 566  
 Un lucru... 431  
 Un mare gânditor... 306  
 Un mare matematician 599  
 Un matematician ilustru 582  
 Un ministru luptător... 354  
 Un nerv... 255, 591  
 Un nou... 615  
 Un om ca un pom 570  
 Un Prometeu... 269, 358  
 Un savant... 327  
 Un Sfânt a neamului... 347  
 Un soare... 365  
 Un spirit rafinat 288  
 Un Tezaurus al neamului... 348  
 Un Titan... 328  
 Un zeu... 256  
 Übereine Charakteristik... - 69  
 Varietăți abstracte... 54, 197  
 Vocația... 621  
 Volum 92  
 Zilele RSSM... 233  
 ↪

- Автоматизация управления... 32, 133  
 Агропромышленный комплекс... 8, 493  
 Аналоги правильных... 121  
 Борсука проблема 126  
 Важнейшее средство... 221  
 Внешнее освещение 155, 173  
 Вопросы есть?... 456  
 Вопросы моделирования... 484  
 Вторая всесоюзная... 532  
 d-Выпуклые... 130, 153  
 d-Выпуклость... 31, 1136 137  
 Задача ... 25, 78  
 Задача Штейнера... 93  
 Звёздность в метрических... 163  
 К задачам о... 69  
 Комбинаторная геометрия... 6, 128, 121  
 Критерии нормируемости... 122  
 Линейное программирование... 494  
 Математические методы... 34, 488, 501  
 Математические модели 508  
 Математическое моделирование... 483  
 Математическое обеспечение АСУ 503  
 Методология АСУ 498  
 Метрическая выпуклость... 33  
 Модели и алгоритмы АСУ 12, 512  
 Модели экономического... 504  
 Моделирование... 495  
 Наш вклад... 220  
 Нахождение класса... 80  
 Нахождение оптимума... 21, 70  
 Неевклидова дифференциальная... 217  
 Некоторые вопросы... 22, 73  
 Некоторые свойства... 114,  
 Некоторые экстремальные... 2  
 Новое понятие... 29, 103  
 О вложимости... 164  
 О задаче Штейнера... 94  
 О звёздных множествах... 125  
 О звёздности... 386 159  
 О изометрической вложимости... 37 О  
 некоторых топологических... 104  
 О некоторых характеристиках... 30, 95  
 О некоторых задачах... 127, 181  
 О покрытии многогранников... 105  
 О просвечивании... 35, 145, 154  
 О разбиении... 138  
 О разбиениях... 165  
 О размерности прообразов... 1, 20, 66  
 О реализации... 28, 85  
 О свойстве отделимости... 117  
 О изометрической... 158  
 Об одной задаче... 123  
 Об одной теореме... 86, 106  
 Об одной характеристике... 120  
 Об одной экстремальной... 26, 27, 79, 81, 82  
 Об освещении... 36, 68, 87, 1026 146  
 Об отношениях между... 74, 75  
 Обобщение теоремы... 67, 72  
 Обработка информации... 490  
 Обращение... 359  
 Оптимальное планирование 499  
 Освещение изнутри... 88  
 Освещения задача 139  
 Отречение... 361  
 Планирование сельского... 491  
 Планирование экономики... 513  
 Поговорим о вежливости 215  
 Покрытие выпуклых... 96, 107  
 Покрытие 140  
 Престижный Университет ... 307  
 Проблемы анализа... 496  
 Проблемы совершенствования... 509  
 Проблемы создания... 510  
 Прогнозирование... 492  
 Разбиение... 141  
 Размерности прообразов... 23, 76  
 Решение задачи... 896 156  
 Решение проблемы... 162  
 Сборник задач... 218  
 Сетевая модель 142  
 Сетевое планирование 143  
 Сетевой график 144  
 Система натурального... 506  
 Системы и средства... 497  
 Система телеобработки... 485  
 Совершенствование методов... 486  
 Совершенствование планирования.502  
 Совершенствование подготовки... 515  
 Совместное решение... 108  
 Создание РАСУ... 7, 132, 487, 489, 505  
 Социальная инфраструктура... 11, 514  
 Структура d-Выпуклого... 157, 183  
 Телеобработка... 511  
 Теорема Хелли... 109, 110, 129  
 Точка, взвешенно... 24, 77  
 Учёным можешь ты не быть... 388  
 Штрихи к портрету... 552  
 Юнга теорема 150  
 Хадвигера гипотеза 147  
 Хелли теорема 148  
 Экстремальные задачи... 3, 4, 5  
 Эрдеша теорема 149

## ICONOGRAFIE



• E. Bontea. Portretul lui P. Soltan, doctor în științe matematice, membru-corespondent al Academiei de Științe din Moldova







Un respiro împreună cu academicienii  
Gheorghe VLĂDUȚESCU și Petru SOLTAN.  
Academia Română. 2004.

















• Petru Soltan împreună cu soția Liubov, fiul Valeriu, nora Valentina și cuscra Zoia și Silviu Berejan (în ziua căsătoriei tinerilor, 3. IX. 1979)







• *Mama Mălana, născută în 1915,  
cu două luni înainte de moarte (1946)*



• *Tatăl — Simion Soltan —, născut în  
1906. mort în 1968. Ca amintire copiilor*

## Sumar:

Notă asupra ediției.....	3
Personalități românești de prim rang .....	4
Academician Petru Soltan, Republica Moldova.....	11
Alexe Rău: <i>Câte ceva despre stilul lui Petru Soltan</i> .....	23
Ion Ungureanu: <i>Invitație „la o cafea”- bucuria comunicării</i> .....	27
Radu Miron, Mitrofan Ciobanu: <i>Academicianul Petru Soltan</i> .....	30
Mihai Cimpoi: <i>Lumea îmi părea o cifră</i> .....	32
Nicolae Dabija: <i>Dorul ca formulă matematică</i> .....	33
Anatol Ciobanu: <i>Un coșnițean-„Vir Doctissimus și Homo Venerabilis”</i> . 35	
Maria Diana Popescu: <i>Academician Petru Soltan - „Ieterele”</i> .....	37
Grigore Vieru: <i>Bătrânul</i> .....	40
<b>Opera:</b>	
1. Volume.....	41
2. Petru Soltan participant la congrese, simpozioane și conferințe naționale și internaționale.....	47
3. Studii în culegeri și reviste de specialitate.....	52
4. Articole în periodice de cultură. Recenzii sau prezentări de carte. Medalioane.....	67
5. Petru Soltan în dialoguri și interviuri. Atitudini. Activitatea politică....	78
6. Traducător de manuale, coordonator, prefațator, membru în colegii redacționale, alte responsabilități.....	88
7. Supraveghere postuniversitară.....	94
8. Referințe.....	95
9. Cronologie Soltaniană.....	104
10. Gânduri...Gânduri... Gânduri.....	118
11. Dedicății pentru academicianul Petru Soltan .....	125
Index alfabetic de nume.....	134
Index alfabetic de titluri (primele cuvinte).....	136
Iconografie .....	141